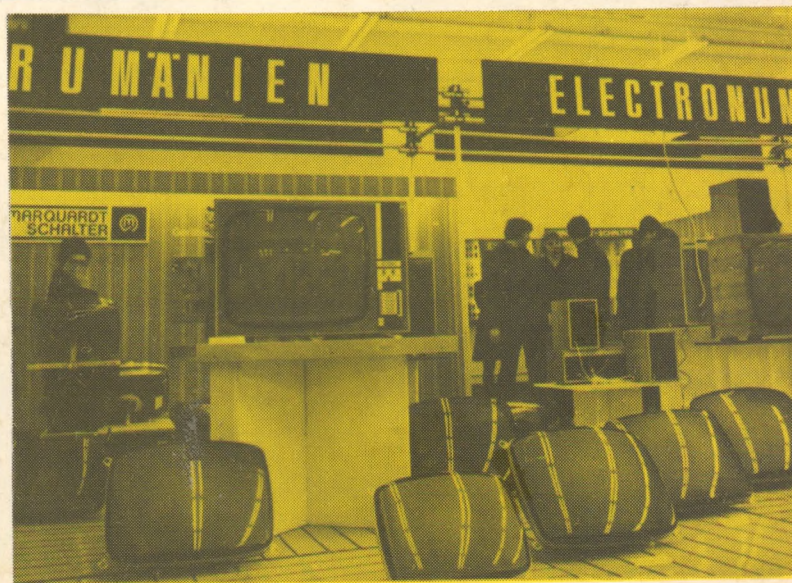


# revista **31**<sup>10.VIII</sup> 1975 economică

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE  
Institutul Central de Cercetări Economice







*Cooperarea economică internațională –  
accelerator al progresului  
economiei naționale*

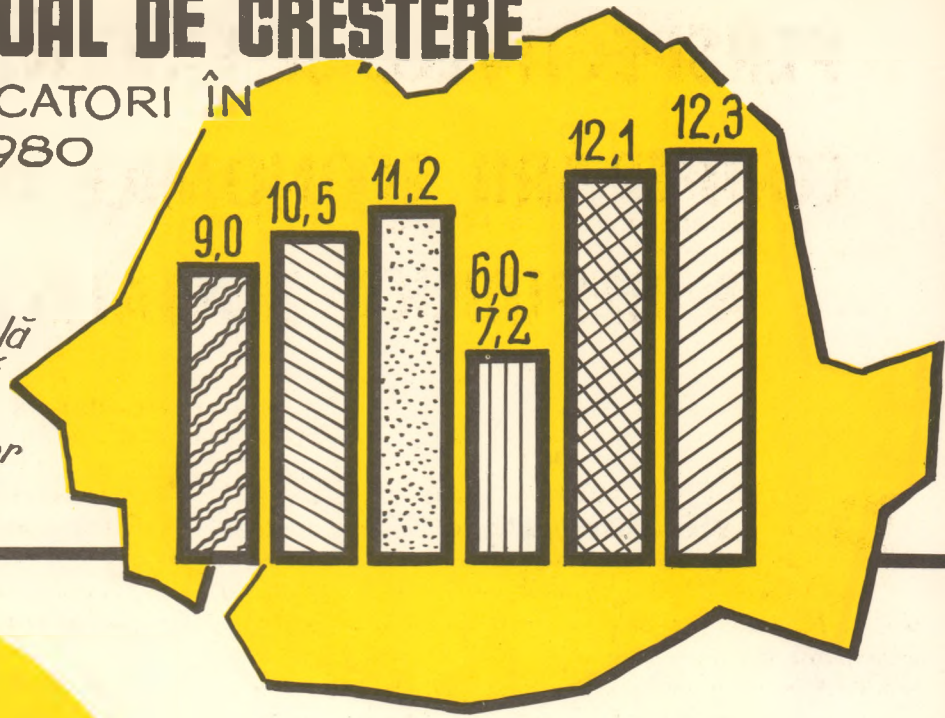


# ROMÂNIA PE TRAIECTORIA PROGRESULUI

## RITMUL MEDIU ANUAL DE CREȘTERE

A PRINCIPALILOR INDICATORI ÎN  
CINCINALUL 1976-1980  
< în procente >

-  *Produsul social*
-  *Venitul național*
-  *Producția globală industrială*
-  *Producția globală agricolă*
-  *Investiții totale*
-  *Volumul comerțului exterior*



### CREȘTERI SEMNIFICATIVE

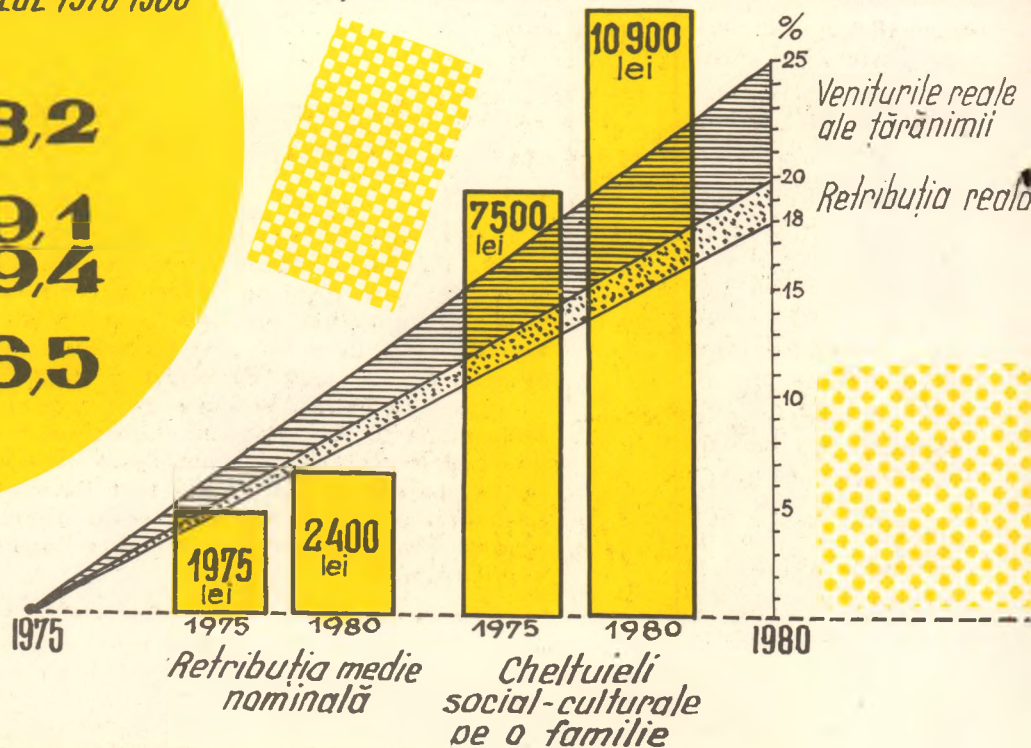
RITM MEDIU ANUAL ÎN CINCINALUL 1976-1980  
în %

NUMĂRUL DE PERSOANAL ÎN  
ECONOMIA NAȚIONALĂ **3,2**

PRODUCTIVITATEA MUNCII:  
- în industrie **9,1**  
- în construcții montaj **9,4**

VENITURI TOTALE REALE  
ALE POPULAȚIEI **6,5**

Creșterea nivelului de trai în cincinalul 1976-1980



## Construcții DE LOGUINTE

ÎN CINCINALUL 1976-1980

**815 000**  
APARTAMENTE FIZICE

**200 000** LOCURI ÎN CĂMINE PENTRU NEFAMILIS

# PERSPECTIVELE ȘI EXIGENȚELE EXTINDERII COOPERĂRII ECONOMICE INTERNAȚIONALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Gheorghe OPREA

viceprim-ministru al guvernului

**P**ARTIDUL ȘI STATUL NOSTRU militează activ pentru lărgirea și diversificarea continuă a schimburilor și a cooperării economice cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza principiilor noi de relații între state — respectarea independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, dreptului fiecărui popor de a-și hotărî dezvoltarea economică și socială corespunzător voinței sale. O contribuție deosebită la afirmarea acestor principii, la creșterea prestigiului politicii externe și interne a României, ca și la dezvoltarea colaborării economice și politice cu alte state a avut și are în permanență tovarășul Nicolae Ceaușescu; prin activitatea sa în conceperea și orientarea politicii țării și prin contactele politice la înalt nivel; prin încheierea cu aceste prilejuri a unui mare număr de tratate, acorduri, convenții și contracte, acțiuni cu obiective concrete, asigură raporturilor noastre economice externe o bază trainică, stabilă și constituie, totodată, un aport însemnat pe care România îl aduce la realizarea unei noi ordini economice și politice internaționale, la cauza păcii și prosperității mondiale.

Activitatea neobosită a șefului statului nostru pentru crearea unui cadru juridic și politic cât mai propice unei colaborări fructuoase și pentru stabilirea unor obiective de cooperare concrete (de exemplu contractele semnate cu prilejul unor vizite efectuate recent în Japonia, Filipine, Brazilia și Mexic) — conjugată cu posibilitățile tot mai mari pe care le oferă dezvoltarea economiei românești — a condus la situația ca în momentul de față activitatea de cooperare să dețină circa 25% din volumul comerțului exterior al României. În prezent, avem încheiate 112 acorduri și alte înțelegeri de cooperare bilaterală cu caracter general și 185 acorduri și înțelegeri de cooperare pe domenii în baza cărora s-au contractat 235 acțiuni care se află în derulare; de asemenea, se află în diferite stadii de tratative peste 690 acțiuni.

Cadrul juridic de desfășurare a activității de cooperare economică a fost completat și cu o serie de acte normative cu caracter intern, România fiind una din primele țări

socialiste care a adoptat o legislație specială pentru cooperarea economică cu alte țări.

În acest sens, pot fi menționate Decretele pentru constituirea, organizarea și funcționarea societăților mixte în țară și străinătate, decretul privind impozitul pe beneficiile societăților mixte constituite în R. S. România, iar în curs de definitivare Normele privind desfășurarea activității de cooperare economică a României cu alte țări. De asemenea, este în curs de definitivare planul de cooperare pentru cincinalul 1976—1980 și pentru anul 1976.

Obiectivele pe care urmărim să le realizăm prin activitatea de cooperare economică, industrială și tehnico-științifică sînt cele pe care îndeobște le urmăresc toate statele și ele vizează asigurarea economiei naționale cu materii prime și produse de importanță economică ridicată, atragerea de mijloace financiare și materiale din străinătate, asimilarea de tehnologii și produse noi, promovarea exporturilor etc, pe baze reciproc avantajoase.

Formele de cooperare economică pe care România le practică cu partenerii din alte țări sînt foarte variate, respectiv; construirea de obiective economice în colaborare cu alte țări, realizarea de obiective prin livrarea de echipament industrial pe credit, rambursabil prin cote părți din producția obținută sau alte produse; specializarea în producție; realizarea în comun a unor produse sau împărțirea programului de fabricație a unor produse pentru asigurarea necesarului partenerilor; producerea și livrarea în comun de utilaje pe terțe piețe; construirea de către România a unor obiective industriale sau acordarea de asistență tehnică; participarea la programe de cercetare tehnico-științifică; constituirea de societăți mixte de producție și comercializare, în țară și străinătate; construirea prin cooperare de obiective industriale în R. S. România ș.a.

**„Dezvoltarea economico-socială în ritm intens a țării impune lărgirea schimburilor economice, realizarea unei largi cooperări în producție cu alte state. România va participa și în viitor, în mod activ, la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială. Considerăm că aceasta constituie o necesitate obiectivă pentru progresul economico-social al fiecărei țări — deci și al României — precum și pentru realizarea unei noi ordini economice internaționale, pentru cauza colaborării și păcii în lume“.**

**NICOLAE CEAUȘESCU**

**N CADRUL POLITICII de colaborare economică cu toate statele lumii, locul principal l-a ocupat și-l va ocupa în continuare cooperarea economică cu țările socialiste.** La baza acestei politici stă faptul că prin cooperare poate fi accelerat progresul multilateral al fiecărei țări socialiste în parte, pot fi mai bine

valorificate resursele și posibilitățile existente și în ultimă instanță se vor întări forțele socialismului în ansamblu. După cum se cunoaște, țările socialiste dețin circa 50% din totalul schimburilor comerciale ale României, iar Uniunea Sovietică, cu o pondere de aproape 20%, este primul nostru partener comercial. Un rol tot mai important în colaborarea economică cu țările socialiste revine cooperării și specializării economice, industriale și tehnico-științifice. În prezent cu țările socialiste sînt în derulare peste 66 acțiuni de cooperare din care 27 sînt acțiuni de specializare în producție. Dintre principalele acțiuni de cooperare în derulare menționăm: participarea României la construirea Fabricii de celuloză de la UST-ILIM, Combinatului minier de la Kiembai, ambele în U.R.S.S., o fabrică pentru producerea vitaminei C, o fabrică de televizoare și două de ciment în R.P.D. Coreeană etc. Totodată, România participă la dezvoltarea unor capacități de producție existente în țările socialiste în special în domeniul industriei extractive și la realizarea, prin cooperare, a unor produse ale industriei constructoare de mașini (mijloace de transport, mașini-unelte, locomotive electrice, utilaje pentru industria metalurgică și chimică ș.a.), ale industriei chimice (cauciuc sintetic, pesticide, antidăunători, coloranți, medicamente ș.a.). De asemenea, prin cooperare cu țările socialiste se vor realiza în țara noastră unele obiective economice sau produse noi, de exemplu: o centrală atomoelectrică și o uzină de produse cloro-sodice, în cooperare cu U.R.S.S., locomotive Diesel hidraulice cu R.D.G., strunguri și alte mașini unelte, cu R.D.G., U.R.S.S. și R. P. Polonă ș.a., axe motoare pentru tractoare, subansamble pentru diferite linii tehnologice cu R.S. Cehoslovacă.

În domeniul energiei electrice, poate fi menționată lucrarea pentru realizarea sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier, construit în comun cu R.S.F. Iugoslavia, precum și Complexul hidrotehnic Turnu Măgurele-Nicopol — care urmează a fi construit în comun cu R.P. Bulgaria. Acestea sînt numai cîteva exemple de valorificare a vastelor posibilități pe care le oferă cooperarea economică cu țările socialiste. O dovadă grăitoare a acestor posibilități și a interesului reciproc de a le valorifica o constituie faptul că numărul acțiunilor protocoale înșă neîncheiate este dublu față de cele încheiate și în curs de derulare. Avînd în vedere că aceste acțiuni vor face parte integrantă din planul cincinal viitor, iar convențiile de specializare multilaterală sau bilaterală expiră în acest an și reînnoirea lor vizează tot perioada viitorului cincinal, se impun eforturi stăruitoare din partea ministerelor economice pentru finalizarea lor într-un timp cît mai scurt.

Obiectivele majore pe care le urmăm în cooperarea economică de perspectivă cu celelalte țări socialiste se referă la asigurarea necesarului de materii prime, satisfacerea în mai mare măsură a necesarului reciproc de mașini și utilaje și asimilarea de produse noi, cu un nivel tehnologic ridicat. Pornind de la aceste obiective, pe baza interesului și avantajului reciproc, trebuie să milităm în continuare pentru dezvoltarea cooperării economice cu țările socialiste, prin adîncirea specializării și cooperării în producție, prin realizarea în comun de obiective economice în țările noastre și în terțe țări, prin găsirea mijloacelor și formelor adecvate pentru realizarea prevederilor „Programului complex“.

**UN LOC** din ce în ce mai important în cadrul cooperării economice a României cu alte țări îl ocupă țările în curs de dezvoltare. O dovadă evidentă a atenției care se acordă colaborării cu aceste țări o constituie vizitarea, pînă în prezent, a 32 de țări în curs de dezvoltare de către președintele Nicolae Ceaușescu și faptul că din acordurile și înțelegerile de cooperare perfectate, peste jumătate au fost încheiate cu țări în curs de dezvoltare, iar ponderea acestora în totalul schimburilor comerciale ale României ar urma să crească, de la 13% în 1974, la 25% în următorii 2—3 ani și la 30% în 1980.

Cooperarea economică cu aceste țări, indiferent de domeniu și țară, de volum și forma acțiunilor de cooperare, se bazează pe avantajul reciproc al partenerilor și are drept obiectiv obținerea unei eficiențe economice optime în dezvoltarea generală a fiecărei țări participante. Cooperarea cu țările în curs de dezvoltare împletește dorința României de a asigura surse stabile și pe termen lung de materii prime și participarea la realizarea de obiective economice în aceste țări prin valorificarea mașinilor, instalațiilor și lucrărilor ingineresti, și dorința țărilor în curs de dezvoltare de a valorifica resursele de materii prime și forță de muncă, de a construi obiective industriale pentru diversificarea producției și exporturilor, de a asigura pregătirea și calificarea cadrelor naționale etc.

Cooperarea în producție cu țările în curs de dezvoltare îmbracă forme variate, de la obiective economice construite în aceste țări cu sprijinul României, la societăți mixte de producție și comercializare. În aceste țări, au fost construite cu sprijinul României o serie de obiective economice în domeniile industriei miniere, chimiei, construcțiilor de mașini, industriei forestiere și materialelor de construcții, industriei textile etc. Dintre obiectivele construite sau în curs de realizare menționăm: un complex pentru industria fosfaților și o rafinărie în Siria, o fabrică de produse sodice și una de acid sulfuric în Egipt, o filatură de bumbac în Sudan, o uzină de tractoare și fabrici de pline în Iran, o fabrică de ciment în Liban, un complex de industrializare a lemnului în R. P. Congo ș.a.

Pînă în prezent au fost construite 26 de societăți mixte de producție în domeniile: industriei miniere, construcțiilor de mașini, industriei chimice, industriei lemnului și materialelor de construcții, agriculturii etc., în țări ca: Republica Africa Centrală, Nigeria, Maroc, Kenya, Libia, Liban, Peru ș.a.

Un loc important în cooperarea cu aceste țări începe să-l ocupe asistența tehnică acordată de țara noastră, în special pentru realizarea unor obiective economice. Astfel, în aceste țări lucrează în prezent peste 4400 de specialiști români, din care 40% cu pregătire superioară. Domeniile în care specialiștii români acordă asistență și lucrează efectiv pentru realizarea unor obiective economice sînt: construcții industriale și civile, industria minieră, construcții de mașini, industria energetică, agricultură și zootehnie, învățămînt și sănătate.

Rezultatele obținute pînă în prezent, deși încurajatoare, sînt totuși sub posibilitățile și nevoile, atît ale țării noastre, cît și ale țărilor în curs de dezvoltare. De aceea, pe viitor, va trebui să depunem eforturi susținute pe linia lărgirii și diversificării cooperării economice cu aceste țări, pe linia

unei selecționări și pregătiri mai atente a acțiunilor de cooperare. Ministerele economice, centralele industriale vor trebui să manifeste în această direcție mai multă inițiativă, iar pentru realizarea obiectivelor deja contractate, mai multă operativitate în asigurarea necesarului de utilaje, piese de schimb și specialiști.

**C**ONSECVENTĂ politicii sale de a dezvolta colaborarea economică cu toate statele, România cooperează în domeniul economic, industrial și tehnic și cu țările capitaliste dezvoltate. Cooperarea cu aceste țări urmărește atragerea de mijloace financiare și tehnologii moderne, promovarea exporturilor etc, iar formele de cooperare se referă la construirea de obiective economice în România și în țările terțe, cooperarea și specializarea în producție, constituirea de societăți mixte de producție sau comercializare ș.a. Cu aceste țări au fost încheiate și sînt în curs de derulare 89 de acțiuni și sînt protocoale, urmînd a fi perfectate, peste 200 de acțiuni. Au fost constituite pînă în prezent 18 societăți mixte de comercializare menite să contribuie la promovarea exporturilor românești. Pentru atragerea de mijloace financiare și tehnologii înaintate s-au constituit în România 5 societăți mixte de producție în domeniile echipamentelor periferice pentru tehnica de calcul, fabricarea reductoarelor navale, producerea firelor artificiale, a proteinelor sintetice și a aparatului electronic pentru scopuri medicale.

Ca și în cazul celorlalte țări și în cooperarea cu țările capitaliste dezvoltate nu sînt fructificate în suficientă măsură posibilitățile pe care economia românească le oferă. În viitor va trebui intensificată cooperarea economică cu aceste țări în vederea realizării prin cooperare a unui număr cît mai mare de obiective economice prevăzute în noul plan cincinal, în special a celor care au în vedere asimilarea de produse și tehnologii noi sau ale căror produse ar urma să se desfacă pe piața externă. Se impun, de asemenea, eforturi sporite pentru atragerea partenerilor occidentali la realizarea de produse și obiective industriale pe țere piețe.

**R**EZULTATELE economice obținute pînă în prezent în activitatea de cooperare economică, industrială și tehnică sînt încurajatoare și ne îndreptătesc să fim optimiști pentru viitor. Întrucît, în mare măsură depinde de noi ca această activitate să capete un loc tot mai important în contextul general al factorilor interni și externi care determină progresul economic și social al țării noastre, vom încerca să punctăm, pe scurt, cîteva din exigențele extinderii viitoare a acestei activități.

— Se cer eforturi stăruitoare din partea ministerelor, centralelor și întreprinderilor pe linia promovării activității de cooperare. În acest scop, este necesară efectuarea din timp a unor calcule de eficiență economică pentru concretizarea — prin încheierea de contracte — a acțiunilor care prezintă interes reciproc, în termene mai scurte.

— Să se acorde o grijă sporită derulării acțiunilor de cooperare pentru a se asigura realizarea obiectivelor la termenele și parametrii economici stabiliți în documentele convenite cu partenerii externi.

În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat cu tărie, la recenta Plenară comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, că „În comerțul exterior, pe primul plan trebuie să stea problema producției, a organizării corespunzătoare a muncii, a realizării comenzilor la timp în condițiile de calitate cerute de contracte. La nivelul raporturilor noastre internaționale economice cu țările socialiste, cu celelalte țări avem posibilități să asigurăm volumul de export corespunzător; pentru aceasta trebuie să punem ordine și disciplină în această activitate“.\*

Pentru a asigura derularea operațiunilor de cooperare în condițiile contractuale apare necesară și creșterea preocupării factorilor răspunzători pentru asigurarea livrării la timp și în condiții corespunzătoare a mașinilor, instalațiilor și materialelor prevăzute în contracte. De asemenea,

ministerele constructoare de mașini trebuie să-și sporească eforturile pe linia asimilării și modernizării producției de utilaje necesare obiectivelor de cooperare, în special, în domeniul industriei extractive și pentru asigurarea promptă cu necesarul de piese de schimb, service și specialiști.

Apare, de asemenea, necesară o mai largă popularizare a posibilităților de cooperare a unităților noastre prin elaborarea și difuzarea de cataloage, pliante și alte materiale publicitare.

— Pentru a lărgi și diversifica activitatea de cooperare, este necesară o colaborare mai strînsă între toți factorii interesați. În acest context, Departamentului Cooperării Economice Internaționale îi revine sarcina de a acorda sprijin eficient ministerelor economice și centralelor în tratarea, încheierea și urmărirea acțiunilor de cooperare.

Un instrument eficace de promovare va fi desigur Planul de cooperare economică internațională, însă va trebui ca pe viitor Departamentul Cooperării Economice Internaționale să folosească și alte mijloace cum sînt: revitalizarea Comisiilor mixte, înființate în baza acordurilor de cooperare economică, industrială și tehnică încheiate cu diferite țări și antrenarea în activitatea de cooperare a reprezentanțelor noastre diplomatice și economice din străinătate.

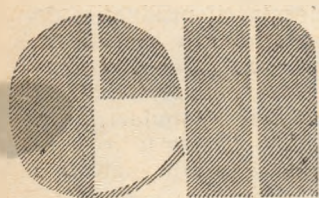
**E**XPERIENȚA de pînă acum, acumulată de țara noastră în desfășurarea activității de cooperare economică cu țările socialiste în primul rînd, cu țările în curs de dezvoltare și cu statele capitaliste industrializate demonstrează faptul că România se înscrie în tendința generală de adîncire a diviziunii internaționale a muncii, de intensificare a schimburilor comerciale și a cooperării economice internaționale. Cu o economie națională ce înregistrează în mod constant ritmuri înalte de dezvoltare și aflată în intens proces de modernizare, România dovedește ample posibilități de participare activă, cu produse și servicii, la circuitul economic internațional.

După cum se știe, în următorii cinci ani, volumul comerțului exterior va crește într-un ritm mai mare decît cel al producției și venitului național. În acest cadru, o dinamică mai accentuată va reveni exportului, al cărui volum va spori cu aproape 90 la sută, în timp ce importul urmează să crească cu circa 60 la sută, în așa fel încît să nu se mai importe nimic din produsele care se pot realiza în țară. Astfel, vom realiza sarcinile stabilite pentru viitorul plan cincinal, în care s-au redimensionat, față de Directivele Congresului al XI-lea, sarcinile la export cu circa 15% în plus, iar importul s-a redus sub limita minimă fixată la Congres.

Pe măsura extinderii acțiunilor de cooperare și a desfășurării acestora, pe măsura perfecționării formelor de organizare și planificare a cooperării economice internaționale, unitățile economice, centralele, ministerele economice și cele de sinteză, acumulează experiență și, treptat, vor fi întrunite toate condițiile necesare pentru desfășurarea optimă a cooperării economice internaționale a României și va fi adusă și pe această cale o contribuție tot mai mare la progresul economic și social al fiecărei țări, la pacea și prosperitatea întregii lumi.

Toate acestea, ținînd seama de înalta principialitate a politicii partidului nostru, de indicațiile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu ni le-a dat la Plenara din 21—22 iulie anul acesta, arătînd că soluționarea problemelor economice complexe actuale cere lichidarea vechilor relații bazate pe exploatare și dominație, instaurarea unei ordini economice internaționale noi, întemeiată pe deplină egalitate între state, pe principii și relații care să asigure progresul rapid al tuturor țărilor — și în primul rînd al celor rămase în urmă — să favorizeze o largă și nestîngherită colaborare între state, accesul liber al tuturor popoarelor la cuceririle științei și tehnicii, ale civilizației contemporane.

\* Din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie 1975 — Știința din 25 VII 1975.



**ECONOMIE  
NATIONALA**

„Viața a demonstrat încă o dată, cu putere, capacitatea partidului nostru, a clasei muncitoare, de a asigura mersul înainte tot mai accelerat al economiei, științei și culturii românești, progresul neîntrerupt pe calea socialismului și comunismului, a bunăstării întregii noastre națiuni“.

**NICOLAE CEAUȘESCU**

(Din Cuvîntarea la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie 1975).

**CINCINALUL 1976-1980: ORIENTĂRI, RITMURI, EFICIENȚĂ  
ECONOMIA ROMÂNEASCĂ PE FĂGAȘUL  
UNEI DEZVOLTĂRI DINAMICE ȘI INTENSIVE**

**D**OCUMENTELE Plenarei comune a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie 1975 și cuvîntarea rostită la plenară de tovarășul Nicolae Ceaușescu constituie o expresie găltoasă a înaltei responsabilități și a modului profund științific cu care partidul nostru abordează problemele deosebit de complexe ale dezvoltării actuale și de perspectivă ale patriei noastre, Conturînd imaginea înfloritoare a României socialiste în anii viitorului plan cincinal și a căilor și mijloacelor de atingere a obiectivelor prevăzute, documentele acestei plenare reprezintă un adevărat program de acțiune pentru organele de partid și de stat, pentru unitățile economice, pentru toți cei care sînt chemați să dea viață politicii partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate.

În ampla cuvîntare a secretarului general al partidului nostru la plenară, document de excepțională valoare teoretică și practică, se întreprinde o analiză minuțioasă, multilaterală a modului de realizare a sarcinilor actuale și se formulează o serie de direcții de acțiune pentru perioada următoare, pentru îmbunătățirea activității desfășurate la diferitele niveluri ale economiei naționale. Întreaga cuvîntare este străbătută de ideea realizării unei înalte eficiențe a economiei românești prin utilizarea cu randament ridicat a puternicului potențial uman și tehnico-productiv creat de-a lungul anilor. Acest deziderat major al viitorului cincinal reclamă preocupări susținute pentru creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție, în primul rînd a celor materiale, obținerea producției cu cheltuieli de muncă vie și materializată cit mai scăzute. În atingerea acestui obiectiv de însemnătate deosebită pentru progresul economic al țării o mare atenție trebuie acordată folosirii mai raționale a capacităților de producție, realizării de pe fiecare mașină, utilaj, instalație a unui volum cit mai ridicat de produse cerute de economia națională sau destinate exportului. Înscrierea economiei noastre pe traiectoria unei înalte eficiențe este de natură să asigure condițiile materiale necesare sporirii bunăstării maselor largi de oameni ai muncii — țelul fundamental al politicii partidului.

Din studierea opțiunilor noastre de perspectivă rezultă cu pregnanță ritmurile înalte de creștere și orientările spre accentuarea laturilor intensive ale tuturor ramurilor, ceea ce demonstrează încă o dată dezvoltarea economică dinamică, sănătoasă și echilibrată a întregii economii naționale. Odată cu creșterea în ritm înalt a economiei, viitorul plan cincinal creează toate condițiile pentru valorificarea la un nivel superior a resurselor naționale, introducerea largă în economie și în viața socială a cuceririlor științei și tehnicii moderne, sporirea eficienței economice a producției materiale și ridicarea nivelului de bunăstare și civilizație al poporului.

Avem, pentru viitorii ani, un program clar și mobilizator de acțiune, avem un program îndrăzneț, dar realist, care ține seama de posibilitățile economiei românești. Realizarea acestui program stă în puterile noastre, ale clasei muncitoare, ale țărănimii, ale întregului popor. Ceea ce partidul cere fiecăruia dintre noi în aceste zile este să ne concentrăm toate eforturile, să ne punem întreaga pricepere și energie creatoare în slujba înlăturării la toți indicatorii a sarcinilor planului pe anul în curs, pentru atingerea înainte de termen a parametrilor actualului cincinal și asigurarea în acest fel a unor condiții cit mai prielnice trecerii la îndeplinirea obiectivelor programatice ale perioadei 1976—1980. Să muncim cu dăruire, cu pasiunea și priceperea caracteristice poporului nostru — această chemare a înflăcărat inimile tuturor oamenilor muncii, i-a mobilizat în desfășurarea unei activități de înalt nivel calitativ. „Putem privi cu încredere, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenară, realizarea cu succes a viitorului plan cincinal, ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație, străbaterea unei etape noi pe drumul făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, spre comunism“.

**Un puternic potențial  
tehnic**

Programul Partidului Comunist Român stabilește că una din direcțiile principale în care se va acționa în scopul înlăturării societății socialiste multilaterale dezvoltate o constituie creșterea puternică a forțelor de producție ale țării. Aprobînd proiectul viitorului plan cincinal, recenta plenară comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a subliniat că indicatorii de bază ai noului plan cincinal asigură în continuare un ritm înalt de creștere economică și progresul armonios al tuturor ramurilor și sectoarelor de activitate în conformitate cu hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului nostru. Realizarea acestui obiectiv este înlesnită de amplul potențial tehnic productiv de care dispune în prezent economia noastră, ca urmare directă a eforturilor însemnate făcute din fondul național de dezvoltare economică-socială pentru acoperirea, în primul rînd, a nevoilor sporite de investiții și cu deosebire a celor cu destinație productivă.

Este de remarcă că numai în actualul cincinal în economie se pun în funcțiune 2300 capacități de producție mai importante, volumul fondurilor fixe productive crescînd în această perioadă cu peste 375 mld. lei. La sfîrșitul anului 1975 economia românească va fi beneficiara unor fonduri fixe a căror valoare se va ridica la circa 1290 mld. lei, din acestea aproximativ trei pînămi fiind date în exploatare în ultimii zece ani, ceea ce demonstrează că avuția națională dispune în prezent de un puternic potențial productiv caracterizat printr-un grad superior de tehnicitate și randament (tabelul nr. 1).

Pentru a asigura baza tehnico-materială a unei creșteri puternice a producției materiale de bunuri și servicii în viitorii ani ai construcției societății socialiste multilaterale dezvoltate, Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român au stabilit că una din direcțiile fundamentale ale politicii de investiții o va constitui asigurarea unei eficiențe economice înalte a acestora, principalele eforturi urmînd să fie îndreptate spre dezvoltarea ramurilor producției materiale, pentru care se prevede alocarea a circa 90% din totalul investițiilor pe care statul le angajează în această perioadă. Ca urmare, în strînsă concordanță cu marile obiective de dezvoltare economică și socială

prevăzute, volumul investițiilor va fi în cincinalul viitor de aproape 1000 de miliarde lei față de aproape 555 miliarde lei în cincinalul actual.

Efectul general al materializării noilor investiții este reliefat de faptul că valoarea fondurilor fixe în economie va crește în perioada 1976—1980 cu peste 700 miliarde lei. Ca urmare în această perioadă se vor pune în funcțiune circa 2700 noi capacități de producție, avuția națională în fonduri fixe ajungând să reprezinte în anul 1980 aproape 2000 miliarde lei, ceea ce va duce la consolidarea bazei tehnico-materiale necesare ridicării în continuare a nivelului general de dezvoltare a țării.

În ansamblul său economia va fi înzestrată cu noi, moderne și puternice capacități de producție, chemate să valorifice la un nivel tot mai superior resursele

constitui utilizarea intensivă a capacităților de producție.

Transpunerea în viață a acestui obiectiv de bază al cincinalului viitor pune în fața tuturor colectivelor de muncă din ministere, centrale, întreprinderi, din fiecare unitate economică sarcini de mare răspundere legate de determinarea, analiza și urmărirea modului în care produce această componentă esențială a avuției naționale, cu ce randamente, cu ce eficiență, cu ce rezultate, cu ce aport la sporirea venitului național. Și aceasta nu întâmplător, ci pentru că asigurarea unor fonduri fixe productive tot mai mari depinde de nivelul venitului național, iar, la rândul lor, aceste fonduri condiționează ritmul de creștere a producției materiale și deci, implicit, a venitului național.

Întrucât spațiul nu ne permite să abordăm deodată multitudinea aspectelor legate de determinarea și aprecierea randamentului economic al fondurilor fixe, obiectul investigațiilor noastre îl va face, pentru început, examinarea succintă a unor fenomene și procese economice care concurează direct sau indirect la formarea unor corelații generale.

Datele ne arată că atît în prezent, cit și în viitor se realizează ritmuri susținute de înzestrare a economiei naționale cu noi fonduri fixe productive — 11,5% în cincinalul actual și respectiv 10,5% în viitorul cincinal, ceea ce înseamnă pași hotărâtori în procesul intens de mărire a avuției noastre naționale. Aceste ritmuri au loc în condițiile obținerii unor sporuri anuale ridicate ale venitului național, ritmul mediu anual de creștere al acestuia fiind la nivelul celui al fondurilor fixe productive. Potrivit unor calcule estimative îmbunătățirea acestui randament general al fondurilor fixe productive — exprimat prin intermediul coeficientului de devansare — cu numai 0,5 puncte, respectiv, de la 1,00 la 1,05 ar asigura la nivelul anului 1980 un spor suplimentar la venitul național de circa 30 miliarde lei, ceea ce ar corespunde unui ritm mediu anual de creștere în această perioadă de 11,5% față de 10,5%.

Eforturile ce le-a făcut și continuă să le facă economia în domeniul investițiilor

Pentru a avea o imagine mai completă și pentru a înțelege esența și efectele multitudinii factorilor care pot amplifica sau diminua randamentul economic al fondurilor fixe, ne vom opri în continuare la câteva aspecte care apreciem că pot fi luate în considerare în procesul complex de investigație și apreciere a eficienței fondurilor fixe.

### Nivelul tehnic ridicat al obiectivelor de investiții

În aprecierea generală a randamentului fondurilor fixe trebuie ținut seama de existența fenomenului scumpirii investițiilor, și aceasta mai cu seamă în ceea ce privește cele cu destinație productivă. Printre factorii obiectivi care amplifică acest fenomen recunoscut al scumpirii investițiilor se pot înscrie: a) politica intensă de modernizare a structurii economiei naționale; b) necesitatea tot mai acută de reînnoire accelerată a potențialului tehnic de producție; c) sporirea eforturilor de investiții în scopul identificării și punerii în valoare a unor noi resurse naturale în condiții tot mai grele și limitate; d) accentuarea procesului de diversificare a ramurilor industriei prelucrătoare ca beneficiare prioritare a unor importante fonduri de investiții; e) intensificarea procesului de mecanizare și modernizare a agriculturii și transporturilor și în general necesitatea transpunerii în viață a unor acțiuni tot mai complexe pentru promovarea largă a progresului tehnic în întreaga economie.

În economia noastră asistăm în prezent și vom asista și în viitor la un proces de dotare tehnică de amploare deosebită și de un nivel calitativ net superior, cu caracteristici noi, în ceea ce privește înzestrarea largă și complexă a tuturor ramurilor și subramurilor cu noi și moderne fonduri fixe. Constituind o continuare firească a politicii economice de dezvoltare a bazei tehnico-materiale a economiei, se are în vedere ca această dezvoltare să fie întemeiată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pe fundalul unei fuziuni tot mai puternice între știință, tehnică și producția materială de bunuri și servicii. Ca urmare, în viitorul cincinal se detașează pregnanți procese intensive de mecanizare complexă și automatizare a producției, de înnoire a tehnologiilor, de folosire în întreaga economie a unui arsenal modern al tehnicii de calcul, ceea ce este absolut firesc să reclame angajarea unor importante fonduri de investiții.

Realizarea acestui obiectiv major — promovarea tehnicii celei mai avansate în procesul de reînnoire a aparatului de producție, de înzestrare a unităților economice cu mașini, utilaje și agregate la nivelul celor mai bune performanțe mondiale — este concepută a se îndeplini în primul rînd prin intermediul industriei noastre socialiste, al ramurilor și subramurilor legate nemijlocit de progresul tehnic.

Acest deziderat al prezentului și viitorului — promovarea unei politici de maximă eficiență în domeniul investițiilor — are în vedere, potrivit indicațiilor recente ale secretarului general al partidului nostru, ca cea mai mare parte a investițiilor să le executăm cu utilaje și mașini produse în țară, să folosim tehnologiile pe care le cunoaștem, să mecanizăm lucrările de construcții cu mijloace de mecanizare din producția proprie. Acționînd hotărît în această direcție nu facem altceva decît să reducem cheltuielile de investiții, să economisim importante mijloace valutare.

Totodată, se are în vedere implantarea

Tabelul nr.1

#### Dinamica fondurilor fixe

1950 = 100

	1955	1960	1965	1970	1975
Fonduri fixe - total	125	161	223	337	543 ori
în care:					
Industria	173	223	337	664	12,3 ori
Construcții	396	477	791	14 ori	26,9 ori
Agricultură	110	127	159	213	3,3 ori
Transporturi și telecomunicații	118	131	177	264	3,8 ori

materiale și umane ale țării. Totodată, vom avea de a face cu noi și importante mutații structurale (tabelul nr. 2), ponderea hotărîtoare a fondurilor fixe urmînd să fie deținută de către industrie; agricultura va continua să-și sporească baza tehnico-materială capabilă să permită creșterea producției agricole la nivelurile prevăzute; construcțiile își vor lărgi gradul de dotare în scopul adîncirii procesului de industrializare a lucrărilor și de mecanizare integrală a principalelor procese de execuție; iar transporturile — în concordanță cu dezvoltarea ramurilor productive — se vor moderniza sub efectul intensificării progresului tehnic în acest domeniu.

Întreg acest proces rapid de înzestrare a economiei cu noi și moderne fonduri fixe este conceput în ideea unei afirmări largi a cuceririlor celor mai avansate ale științei în toate ramurile și cu deosebire în industrie, cincinalul viitor urmînd să devină cincinalul revoluției tehnico-științifice în România.

### Dinamica randamentului fondurilor fixe

Dezvoltarea și modernizarea continuă a potențialului tehnic, creșterea

gradului de dotare a fiecărei unități economice sînt concepute a se realiza în condițiile unei gospodării judicioase a fondurilor fixe, în scopul obținerii de rezultate superioare în ceea ce privește producția, productivitatea muncii, prețul de cost, aportul valutar, venitul național ce trebuie să revină pe fiecare unitate de fond fix. Rațiunea economico-socială care reclamă o gospodărire judicioasă a fondurilor fixe se întemeiază pe faptul că pe seama capacităților existente la finele anului 1975 urmează să se realizeze aproape 70% din întreaga producție industrială a anului 1980, restul revenind capacităților noi ce se vor pune în funcțiune. Prin urmare, este clar că problema determinantă care va condiționa îndeplinirea cu succes a prevederilor noului plan cincinal o va

Tabelul nr.2

#### Structura fondurilor fixe

	- în procente -	
	1975	1980
Fonduri fixe - total	100,0	100,0
din care:		
Fonduri fixe pentru producție	75,4	78,0
- industrie	42,1	46,5
- construcții	3,3	3,4
- agricultură și silvicultură	11,3	11,0
- transporturi și telecomunicații	14,4	12,9

ne sînt cunoscute. Aceste eforturi demonstrează în primul rînd forța și puterea mecanismului nostru economic. În viitorul cincinal investițiile pe care ni le propunem să le realizăm sînt de 15 ori mai mari decît în primul cincinal, de 10 ori comparativ cu al doilea, de 5 ori față de al treilea și de 3 ori față de al patrulea. Potențialul investițional, nivelele prevăzute și realizate se află sub influența nu numai a nevoilor tot mai sporite ale economiei în plină dezvoltare și modernizare, ci și a scumpirii investițiilor în concordanță cu noile caracteristici și performanțe ale obiectivelor și capacităților de producție ce lărgesc baza de producție, avuția întregii națiuni.

în industria noastră a unor noi ramuri odată cu profilarea lor de durată, producerea unei game largi de mașini-unelte ale căror caracteristici să se întemeieze pe o îmbunătățire considerabilă a parametrilor de funcționare, deoarece în viitorii ani vor trebui să fie identificate noi bogății naturale și atrase în circuitul economic cu mijloace mecanizate la nivelul celor mai înalte cuceriri ale tehnicii în acest domeniu.

Randamentul general al fondurilor fixe trebuie apreciat și prin prisma necesităților obiective ce le reclamă stadiul de dezvoltare în care se află economia noastră. În prezent, cât și în viitor, necesitatea amplasării pe teritoriul țării a unor noi capacități de producție, a unor numeroase obiective social-culturale, condiționează în cadrul programelor de investiții un important volum de lucrări de construcții-montaj (clădiri și construcții industriale, clădiri și construcții agrozootehnice, clădiri pentru transport și telecomunicații, drumuri, căi ferate etc.), care, desigur, nu curcă direct la sporirea producției materiale. În totalul investițiilor alocate o pondere importantă au deținut-o și o vor deține aceste lucrări de construcții-montaj: 45,5% în 1961—1965; 47,1% în 1966—1970; aproape 47% în perioada 1971—1975, circa 43% în viitorul cincinal.

Asemenea eforturi în domeniul construcțiilor sînt justificate de faptul că numai în felul acesta se vor putea asigura premisele unei apropieri treptate a nivelurilor de dezvoltare economico-socială între diferitele județe și localități ale țării, proces ce continuă cu o deosebită intensitate în viitorul cincinal. Cele 2.700 de noi capacități de producție ce urmează a fi puse în funcțiune în viitorii 5 ani determină importante lucrări de construcții, pentru care au fost prevăzute fondurile de investiții necesare realizării lor. Acest proces însă de alocare și realizare a unor fonduri tot mai sporite de investiții pentru lucrări de construcții-montaj — chiar în condițiile în care asistăm la o diminuare a ponderii acestora în totalul investițiilor — nu-l putem înfăptui oricum, ci numai în condițiile reducerii valorii construcției specifice. Tocmai de aceea în cuvîntarea sa la recenta plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia încă o dată că este absolut necesar să se pună capăt supradimensionărilor care scumpesc nejustificat de mult construcțiile noastre, că încă realizăm consumuri mari de materiale de construcții și că nu am făcut totul pentru ca să reducem în mod corespunzător dimensiunile construcțiilor noastre industriale. Din aceste considerente, precum și din altele, sarcinile ce le prevede planul cincinal 1976—1980 în acest domeniu sînt minime, fapt pentru care va trebui acționat în continuare cu toată hotărîrea în vederea reducerii mai accentuate a cheltuielilor destinate lucrărilor de construcții-montaj.

Randamentul general al investițiilor și al fondurilor fixe în viitorii 5 ani este reliefat și de intensificarea gradului de înzestrare a muncii în toate ramurile economiei naționale și cu deosebire în industrie. Un asemenea obiectiv se realizează în condițiile unei continue scumpiri a cheltuielilor pentru crearea fiecărui loc nou de muncă, datorită introducerii în aparatul de producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. În viitorul cincinal vor fi create 1—1,2 mi-

lioane noi locuri de muncă, din care 60% în industrie. După unele calcule estimative rezultă că, de la o etapă la alta, asistăm la o creștere a consumului de investiții ce revine pe un loc de muncă: costul unui loc de muncă — în medie — în cincinalul 1976—1980 față de 1971—1975 aproape se va dubla, o asemenea evoluție ascendentă înregistrîndu-se și în perioadele anterioare. Acest fenomen este de altfel semnificativ ilustrat și de sporirea simțitoare a volumului de investiții pe un locuitor: în anul 1980 față de 1975 el urmează să crească cu peste 42%.

### Efficiența fondurilor fixe și nivelul cheltuielilor materiale

de asemenea, necesar să fie apreciat și prin comensurarea efectelor, mai mari sau mai mici, ce le poate genera nivelul și evoluția cheltuielilor materiale de producție în produsul social, în produsul global, în producția globală. Un anumit nivel relativ ridicat al cheltuielilor materiale este evident că, la scara economiei naționale, presupune nemijlocit un venit național pe unitate de fond fix mai redus, în timp ce un nivel scăzut al acestor cheltuieli se regăsește într-un volum sporit de venit național pe unitate de fond fix.

Potrivit prevederilor proiectului viitorului plan cincinal la nivelul anului 1980 ponderea cheltuielilor materiale în produsul social va reprezenta 53,8% față de 57,4% în 1975. Deși avem de a face cu o reducere de 3,6 procente, totuși ea este o pondere ridicată și de aceea este necesar să se acționeze în continuare cu fermitate, pentru a putea realiza sarcina, trasată de partid, de a găsi soluții concrete pentru reducerea ei. Dacă această pondere s-ar micșora cu 1 procent, în condițiile produsului social prevăzut de 1.400 miliarde lei pentru 1980, atunci venitul național ar spori cu aproape 13—14 miliarde lei. În aceste condiții coeficientul de deversare a venitului național față de cel al fondurilor fixe ar crește de la 1 la 1,02.

Fără îndoială că esența micșorării cheltuielilor materiale nu trebuie înțeleasă și redusă la un scop în sine — îmbunătățirea unei corelații valorice. Dimpotrivă, rațiunea economico-socială a unei astfel de reduceri constă în aceea că realizînd o scădere mai accentuată a cheltuielilor materiale economia noastră va putea crea resurse suplimentare atît pentru dezvoltarea mai rapidă a forțelor de producție, cît și pentru o creștere mai substanțială a nivelului de trai al oamenilor muncii.

### Efficiența fondurilor fixe și modificările structurale

realizează sau se proiectează în structura producției materiale. În economia noastră efectul unor astfel de mutații structurale, și relațiile ce s-au format cu fondurile fixe pe ansamblu și pe principalele ramuri ale economiei naționale, pot fi înfățișate astfel (vezi tabelul nr. 3).

Rezultă, așadar, că industria, care deține în acest an 61,4% din investițiile productive și 56% din fondurile fixe produc-

Tabelul nr. 3

Ponderele principalelor ramuri ale economiei naționale

— în procente —

	In volumul investițiilor productive		In fondurile fixe productive		In venitul național	
	1975	1980	1975	1980	1975	1980
Industria	61,4	61,7	56,0	59,6	61,8	68,6
Construcții	4,3	3,2	4,5	4,4	8,6	7,7
Agricultura	15,0	14,5	14,9	14,0	15,6	11,6
Transporturi	12,4	14,1	19,2	16,5	4,1	3,9

tive aduce un aport la venitul național de 61,8%, pentru ca în anul 1980 să-și sporească contribuția la 68,6%, în condițiile în care va deține și o parte mai mare din totalul fondurilor fixe productive (59,6%). Construcțiilor le va reveni o parte mai redusă de fonduri fixe în anul 1980 (4,4%) față de 4,3% în 1975, aportul acestei ramuri la crearea venitului național scăzînd la 7,7% față de 8,6%; agricultura deține o pondere de 14,9% în totalul fondurilor fixe, aportul său în venitul național fiind de 15,6%, dar se distanțează în condițiile anului 1980 — 14% în fonduri fixe și 11,6% în venitul național.

Gama investigațiilor prin mijlocirea căroră se poate determina cît mai exact randamentul economic al fondurilor fixe nu poate fi rezumată la cele prezentate. Abordarea practică a problemei mijloacelor de apreciere realistă a randamentului fondurilor fixe, de ridicare a acestui randament, trebuie să-și găsească suportul în primul rînd la nivelul fiecărei unități economice, al fiecărui colectiv de muncă.

★

ÎN CONDIȚIILE în care asistăm la o sporire de mari proporții a fondurilor fixe în economia noastră, problemele îmbunătățirii randamentului economic al acestora capătă, fără îndoială, noi dimensiuni. Faptul că 70% din producția industrială se va realiza în 1980 în capacitățile existente la finele anului 1975 și că aproape 80% din sporul producției industriale se va realiza în obiective noi, impune ca fiecare unitate economică să ia toate măsurile pentru folosirea integrală a mașinilor și utilajelor, să întărească răspunderea pentru funcționarea neîntreruptă a mașinilor, să asigure întreținerea și repararea în cele mai bune condiții a mașinilor și utilajelor, să întărească controlul asupra modului cum sînt folosite fondurile fixe, să utilizeze mai bine suprafețele de producție în așa fel încît baza de producție a îndeplinirii și depășirii prevederilor noului plan cincinal să funcționeze ireproșabil și cu maximum de randament.

Colectivelor de muncă din centrale, întreprinderi, din toate unitățile economice, le revine sarcina să acționeze hotărît, cu multă fermitate, pentru realizarea unor sporuri suplimentare de producție nu pe calea solicitării unor noi fonduri de investiții, ci, în primul rînd, prin încărcarea completă a capacităților de producție existente, scurtarea termenelor de execuție a noilor obiective și atingerea cît mai rapidă a parametrilor proiectați, asigurînd, cu investiții reduse, introducerea unor noi mașini și utilaje în spațiile existente etc.

Folosirea fiecărui utilaj la nivelul său maxim, obținerea unor indici intensivi și extensivi ridicați, corelarea sarcinilor de producție cu capacitățile existente, aprovizionarea la timp cu materii prime și materiale, întărirea disciplinei în muncă, sînt tot atîtea mijloace sigure care pot să concure direct la ridicarea randamentului general al fondurilor fixe, al acestui element component determinant al avuției noastre naționale în plină dezvoltare.

Gheorghe OBREJA  
C.S.P.



# METALURGIA ROMÂNEASCĂ ȘI STRATEGIA DEZVOLTĂRII SCHIMBURILOR COMERCIALE INTERNAȚIONALE

**C**ONTINUAREA fermă a politicii de industrializare — obiectivul principal al politicii industriale a partidului în perioada următoare — va da un puternic impuls participării țării noastre la diviziunea internațională a muncii, comerțului exterior românesc.

Așa cum arăta la recenta plenară tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R.: „La întocmirea planului cincinal 1976—1980 am ținut seama de necesitatea intensificării participării României la schimbul economic mondial, considerind că aceasta constituie o cerință obiectivă a progresului accelerat al întregii noastre economii”.

În ceea ce privește dezvoltarea siderurgiei, în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. se prevede ca în 1980 să producem 17—18 milioane tone oțel, iar în 1990 producția de oțel pe locuitor să ajungă la 1 000 kg, fapt ce va contribui la egalizarea nivelului de dezvoltare a țării noastre cu cel al țărilor socialiste avansate din punct de vedere economic, la apropierea României de țările industriale dezvoltate ale lumii, la acest indicator. În ceea ce privește structura producției siderurgice, o atenție specială se acordă creșterii ponderii oțelurilor aliate și speciale, laminatelor și celorlalte produse metalurgice speciale.

Diversificarea producției siderurgiei românești, îmbunătățirea structurii acestei ramuri de bază a economiei naționale vor putea contribui într-o măsură crescândă la reducerea și eliminarea unor importuri, mai ales a unor sortimente de oțeluri superioare cu valoare ridicată. Pentru cincinalul următor se prevede ca producția de oțel să realizeze o structură sortimentală corespunzătoare nevoilor economiei și îndeosebi ale construcției de mașini; în acest sens, ponderea oțelurilor aliate și înalt aliate urmează să reprezinte în 1980 peste 13% din producția totală de oțel a țării, iar cea a oțelurilor carbon de calitate și slab aliate cca. 52%.

Realizările în creșterea calitativă a producției constituie, în același timp, premise favorabile pentru creșterea competitivității produselor siderurgice românești pe piața mondială. În acest scop este necesar să se acorde o mai mare atenție investigării temeinice, multilaterale a pieței externe în vederea orientării optime a schimburilor externe, extinderii participării României la specializarea și cooperarea internațională pe sortimente de produse siderurgice, creșterii exigenței în desfășurarea operațiunilor de export și import cu produse din oțel, o materie primă din ce în ce mai prețioasă.

## Necesitatea specializării și cooperării internaționale pe piața oțelului

ESTE CUNOSCUT faptul că producția de oțel reprezintă unul din indicatorii importanți care măsoară puterea economică a unei țări. Dacă într-o serie de țări în curs de dezvoltare consumul de oțel pe cap de locuitor este de cca. 10—20 kg., în țările capitaliste dezvoltate el depășește 400 kg.

Semnificativ în acest sens este însuși faptul că pe plan mondial siderurgia își are începuturile în țările cu o economie dezvoltată. Din punct de vedere al cauzelor care au stat la baza dezvoltării unei siderurgii proprii în diverse țări se disting următoarele trei grupe de țări :

I. Țări, cum sînt Statele Unite — ce și-au dezvoltat siderurgia întrucît dispuneau de o capacitate mare de absorbție a pieței interne. La nivelul anului 1972 de exemplu, deși dispuneau de o producție de laminat de oțel de 93.6 mil. tone, S.U.A. exportau numai 2,7 mil. tone, importînd în același timp 16 mil. tone.

II. Țări ca Franța, Suedia, R.F.G. — unde industria siderurgică s-a dezvoltat ca urmare a existenței unei baze proprii de materii prime: minereu de fier (în Franța și Suedia), cocs (în R.F.G.).

III. Țări ca Japonia, care și-au dezvoltat industria siderurgică în ciuda lipsei unei baze de materii prime proprii. Avantajată fiind de forța de muncă ieftină și de relativa apropiere de sursele de minereu de fier (Australia, America de Sud), Japonia a fost singura țară capitalistă dezvoltată care a înregistrat o creștere a ponderii în producția mondială de oțel în perioada postbelică (de la 2,5% în 1950 la 17,1% în 1973). În 1970 Japonia își satisfacea totuși din importuri cca. 98% din necesarul de minereu de fier.

Industria metalurgică a unei țări are o influență hotărîtoare asupra structurii și perspectivei de dezvoltare a industriei prelucrătoare, fiind în strînsă interdependență cu celelalte ramuri industriale cum sînt : industria de automobile, construcțiile navale, construcții civile și industriale, agricultură, industria ambalajelor etc. Gama sortimentală a produselor siderurgice necesare dezvoltării industriale a unei țări este însă atît de variată și complexă, încît organizarea producției proprii pentru întreaga varietate de produse ar fi nu

industriale constituie în același timp o premisă pentru extinderea activității de cooperare între state.

Dezvoltarea susținută a industriei metalurgice în țările socialiste, precum și crearea unei industrii siderurgice proprii într-o serie de țări care în perioada postbelică și-au cucerit independența națională au determinat mutații esențiale în participarea diverselor grupe de țări la producția mondială de oțel. Dacă în anul 1950 țările socialiste dețineau 18,9% din volumul producției mondiale de oțel, în 1973 acestora le revenea circa o treime. De asemenea, dacă în 1950 țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare le revenea numai 1,5% din producția mondială de oțel, în prezent ponderea acestora atinge 10%. Corespunzător a avut loc o scădere a ponderii țărilor capitaliste dezvoltate (S.U.A. — de la 46,4% în 1950 la 19,5% în 1973, Anglia — de la 8,8% la 3,9%). De menționat că reducerea ponderii țărilor respective în producția mondială a avut loc în ciuda unor creșteri cantitative însemnate ale producției lor.

Prognozele cantitative ale producției mondiale de oțel întocmite pînă în anul 2000 sînt foarte diferite, estimățiile pentru sfîrșitul acestui secol fiind cuprinse între 1,4 miliarde și 3 miliarde tone. Pentru anul 1980 această producție se prevede să ajungă la 915 mil. tone, iar în 1985 la 1 miliard.

În țările capitaliste dezvoltate creșterile vor fi cuprinse între 3—3,5% pe an, fiind posibil ca în unele perioade să se situeze sub acest nivel.

În țările socialiste ritmurile vor fi mai rapide, de ordinul a 6—8% pe an, ceea ce va face posibilă reducerea decalajului existent în prezent între producția de oțel pe locuitor a unor țări socialiste și cea a țărilor capitaliste dezvoltate din punct de vedere industrial.

Faptul că majoritatea țărilor mari consumatoare și-au dezvoltat o producție siderurgică proprie face ca în circuitul comerțului mondial să intre o parte relativ mică a producției : 20,6% la nivelul 1973. În mod absolut însă piața oțelului capătă totuși dimensiuni din ce în ce mai mari ea crescînd de pildă de circa 6 ori în ultimii 25 de ani fenomen datorat în special existenței unui schimb în creșterea de sortimente între marile țări producătoare.

Se face de altfel distincția între schimburile cu produse de oțel ale țărilor excedentare pentru țările deficitare (determinate) și schimburile țărilor care oferă numai excedente din diferite sortimente (veritabile).

Prima categorie, mai puțin importantă ca volum, se poate prognoza pe baza consumurilor interne de oțel ale fiecărei țări, concomitent cu prognoza producției pe baza capacităților existente sau previzibile. A doua categorie de schimburi, cea mai importantă și mai dinamică, se efectuează în funcție de o serie de indicatori calitativi (competitivități relative) și legături tradiționale cuprinzînd peste 50% din volumul comerțului cu produse din oțel.

Dezvoltarea comerțului internațional de schimb de sortimente a căpătat o amploare tot mai mare pe măsură ce au fost

- De ce trebuie ca dezvoltarea economică să înceapă cu producția de oțel?
- Cum acționează specializarea producției ca factor de expansiune a pieței „sortimentelor“?
- Calitatea mărfii pentru export este corespunzătoare cînd se exprimă în limbajul normelor internaționale.
- În actuala conjunctură un succes de piață garantat pentru „microuzinele de specialități“.
- Depozitele pentru export și flexibilitatea ofertei.

numai nerațională, dar chiar imposibilă, din cauza cheltuielilor ridicate de producție ce ar reveni pe unitate de produs. Specializarea unei țări în anumite direcții ale producției metalurgice dictată de dezvoltarea cu precădere a unor ramuri

create grupările economice ca : C.E.E. (C.E.C.O.), A.E.L.S., C.A.E.R. etc. unde specializarea în producție este un factor important al amplificării schimburilor. Astfel, unele țări se specializează și investesc corespunzător în producția de table subțiri laminate la rece, iar altele în producția de tablă groasă. Amploarea schimburilor în interiorul acestor organisme este demonstrată de faptul că în timp ce comerțul mondial cu produse din oțel a crescut în perioada 1950—1965 de 3 ori, schimburile în cadrul C.E.E. au crescut de 6.5 ori, iar cele din cadrul C.A.E.R. de 13 ori.

**Producție modernă — ofertă competitivă**

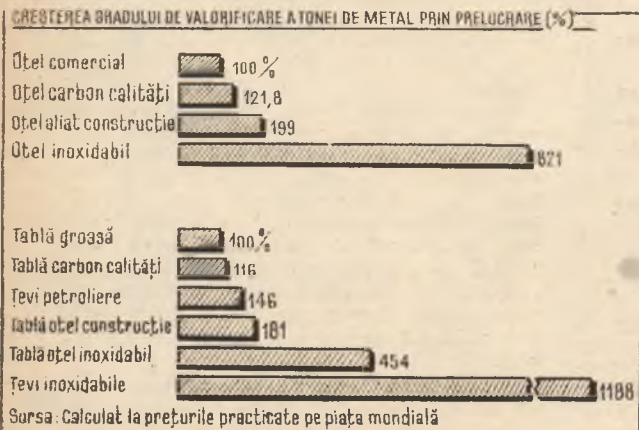
ÎNCĂ din primii ani postbelici și în special după naționalizarea mijloacelor de producție, industria siderurgică a cucerit un loc important în dezvoltarea de ansamblu a economiei românești.

Locul important, ocupat de industria siderurgică în cadrul programului de industrializare a țării este relevant de volumul investițiilor alocate pentru dezvoltarea acestei ramuri : 8 miliarde de lei în perioada 1951—1960, 28 miliarde în perioada 1961—1970 și circa 18 miliarde în cincinalul actual (1971—1975).

Ca urmare a dezvoltării susținute a siderurgiei, România a reușit ca din punct de vedere al volumului producției de oțel, să depășească o serie de țări ca Suedia, India, Luxemburg — care în 1938 aveau producții mai mari. De asemenea, nivelul producției de oțel pe cap de locuitor (396 kg în 1973) situează țara noastră peste media pe plan mondial (165 kg). România ocupă astăzi locul 14 în lume în ceea ce privește producția de oțel și locul 5 între țările socialiste, după U.R.S.S., R.P. Chineză, R.P. Polonă, R.S. Cehoslovacă.

Aceste realizări în domeniul producției au generat modificări radicale în structura comerțului nostru exterior cu produse siderurgice. Dacă pînă în anul 1957, țara noastră se prezenta ca importatoare netă de astfel de produse, începînd cu anul 1960 volumul fizic al exportului se cifra la 470 mii tone, iar în anul 1972 totaliza 1,3 mil. tone, reprezentînd o creștere de 2.8 ori. În același interval, importul de produse siderurgice crește de numai 1,6 ori, ajungînd în 1972 la 1,5 mil. tone față de 914 mii tone în 1960. Rezultă că ritmul de creștere al exportului a fost mai ridicat decît cel al importului, exportul contribuind la diminuarea eforturilor valutare pentru import.

Graficul nr. 1



Întreprinderea Mineralimportexport ce se ocupă de peste 25 de ani de exportul de produse siderurgice a căutat să-și restructureze nomenclatorul de export potrivit schimbărilor de structură intervenite în consumul mondial. Așa cum arătam, dezvoltarea în ritmuri diferite a ramurilor consumatoare în perioada postbelică a determinat importante schimbări în structura consumului și respectiv în comerțul mondial cu aceste produse. Astfel, dacă în perioada antebelică ponderea predominantă în cadrul schimburilor comerciale revenea profilelor, în prezent, primul loc a fost cucerit de grupa produselor plate, tablele groase și subțiri ajungînd să dețină circa o treime din comerțul mondial. În ordine descrescînd participarea celorlalte grupe de produse metalurgice la circuitul comerțului mondial în 1973 era următoarea : profile 21,0% ; lingouri și semifabricate 16,4% ; tevi 10,2% ; sîrmă 7,5% ; benzi 4,0% ; tablă cositorită 3,1%.

Astfel, în timp ce la început exportam fontă, lingouri de oțel, blumuri, țagile, astăzi am devenit cunoscuți exportatori de profile de oțel, oțel beton, tablă groasă, medie și subțire, benzi laminate la cald și la rece, tevi sîrmă trefilate, cabluri de oțel, electrozi de sudură etc.

Dezvoltarea producției interne de produse plate, ce deține în prezent peste 50% din producția totală de laminate de oțel a țării, în condițiile unei cereri susținute pe plan mondial, a făcut posibilă în 1966 apariția țării noastre pe piața mondială în calitate de exportatoare de produse plate, după ce ani de-a rîndul necesarul țării a fost acoperit aproape în întregime din import. În 1973 volumul importului de tablă reprezenta numai 45% din importul realizat în 1970, incluzînd în majoritate calități speciale din oțeluri aliate și inoxidabile, iar volumul exportului de table se situa la 800 mii tone. În acest fel, ponderea exportului de produse plate în totalul exportului de produse metalurgice a ajuns la 58%.

Un loc de seamă în exportul de produse metalurgice ocupă materialul tubular. Pînă în anul 1965 s-au exportat numai burlane, conducte și pîrjini grele de la uzinele de țevi din Buzurești și Roman. Începînd cu anul 1966 la export începe să se livreze țevi sudate pentru instalații. În anul 1973 exportul de țevi a totalizat 254.1 mii tone reprezentînd 18,4% din totalul exportului de laminate al țării. România situîndu-se pe locul 10 în ierarhia principalilor exportatori. Concomitent cu creșterea exportului a avut loc o diminuare a importurilor de țevi, care în acest an va prezenta o scădere de aproximativ două ori față de anul 1971.

Aceeași tendință de creștere și diversificare sortimentală a exportului se observă și în cazul produselor trefilate. Față de anul 1969 exportul de cabluri de tracțiune a crescut în 1973 de 6 ori, electrozii de sudură de 2 ori, cuiile de circa 10 ori, iar exportul de sîrmă trasă a crescut de circa 7 ori în 1973 față de anul 1968.

Structura nomenclatorului de export va cunoaște în perioada 1975—1980 o continuă îmbunătățire cu produse noi, cu un grad superior de prelucrare, dintre care amintim : țevi extractie, burlane foraj de mare adîncime, tablă zincată, tablă silicioasă, oțeluri înalt aliate.

În afară de aceasta, se va menține la un nivel ridicat exportul de sîrmă trefilată, electrozi de sudură.

Traducerea în fapt a obiectivelor Congresului al XI-lea al P.C.R. impune, de asemenea ca în dezvoltarea economică să se acorde o deosebită atenție „creșterii eficienței activității de comerț exterior, valorificării cit mai înalte a potențialului tehnic, material și uman al țării”.

Diversificarea structurii exportului de produse siderurgice, prin introducerea în fabricație a unor noi produse cum sînt tablă zincată și silicioasă cu utilizări electrotehnice, oțeluri înalte aliate, țevi extractie etc., va contribui la valorificarea superioară a metalului și va asigura o eficiență sporită a exportului. În unele cazuri prețul unei tone de metal prelucrat superior poate să fie de peste 10 ori mai mare în comparație cu o calitate comercială obișnuită, așa cum rezultă și din graficul nr. 1.

Un neajuns al dezvoltării metalurgiei românești l-a constituit faptul că la producția de cca. 10 mil. tone de oțel în 1975, România nu dispunea încă de o producție de feroaliaje. În același timp Bulgaria la o producție de oțel de numai 1,8 mil. tone în 1970 dispunea de o producție de feroaliaje de 50 mii tone. De asemenea, Iugoslavia, în același an, la o producție de oțel de 2,23 mil. tone deținea o producție de 102 mii tone feroaliaje. Țările mari producătoare de oțel dezvoltă de asemenea tot mai mult producția de oțeluri aliate, înalt aliate și speciale, căutate pentru calitățile lor superioare în multe industrii moderne, inclusiv în energetica nucleară. În anul 1973, de exemplu, producția oțelurilor aliate deținea 7 la sută în Italia, 7,9 la sută în Franța și 8,8 la sută în F.F.G. din producția totală de oțel.

Traducerea în viață a sarcinilor trasate de Congresul al XI-lea pe linia ridicării calității produselor, a făcut posibilă înlăturarea acestui neajuns prin organizarea în țara noastră a unei producții proprii de oțeluri aliate, odată cu construirea Combinatului de oțeluri speciale de la Tirgoviște. Pornind de la perspectivele de dezvoltare a producției de oțeluri aliate și inoxidabile în țara noastră, în viitor deficitul de feroaliaje al țării noastre va fi redus treptat prin construirea unei întreprinderi de feroaliaje.

O altă problemă care trebuie subliniată este aceea că, deși exploatarea întreprinderilor metalurgice mari, cu ciclu complet, prezintă o serie de avantaje pentru economia națională în ansamblu, în unele cazuri credem că ar fi indicată crearea unor întreprinderi mai mici — microuzine — care ar fi mai rentabile în condițiile pieței de desfacere restrînse pentru sortimente speciale. Dezvoltarea acestora se impune tot mai mult în scopul asigurării unei game de produse cu valori ridicate, care sînt solicitate în cantități mici ca și pentru eliminarea unor importuri.

Un mijloc de sporire al eficienței schimburilor comerciale cu produse metalurgice îl constituie și reducerea cheltuielilor de transport. Nivelul taxelor de transport se reflectă de două ori în eficiența exportului de produse siderurgice : o dată la importul de materii prime și a doua oară la exportul produsului finit. Creșterea ponderii importului de materii prime din țările îndepărtate determină o creștere a influenței pe care prețul acestora o exer-

**Vasile NEGRESCU**

director al

I.C.E. Metalimportexport

(Continuare în pag. 17)

# CUM SE RECUPEREAZĂ PIERDERILE PROVOCATE DE INUNDAȚII

— Un sondaj în întreprinderi din trei județe —

**F** RONTUL APELOR s-a retras, matca a fost din nou regăsită. După ce invazia puhoaielor a conferit atributul de „calamitate“ unui număr de peste 270 importante obiective industriale. Nu pot fi uitate nici cele 270 de unități aparținând industriei locale, cooperăției meșteșugărești și de consum, porțiunile însemnate din rețeaua de energie electrică, căile ferate, drumurile și telecomunicațiile afectate de înaintarea dezlănțuită a torentelor. Și asta doar în industrie...

FRONTUL MUNCII și-a dovedit, în toate fazele acestei înclăstări capacitatea de a face ca viața să reîntre în normal, de a dobîndi victoria finală. Tăria i-a conferit-o acțiunea hotărîrile a comuniștilor, prezența permanentă și îndrumările concrete, la fața locului, ale secretarului general, efortul și voința unanimă a întregului popor. La început a fost stavila fermă pe care brațe muncitorești au ridicat-o împotriva apelor în creștere. Apoi repunerea în funcțiune, din primele zile după inundații a tuturor întreprinderilor — cu excepția celor în care se mai lucrează parțial — precum și a rețelei principale de căi de comunicație în toate județele.

În prezent — în faza recuperării — fiecare colectiv de muncă face și trebuie să se facă totul și în continuare pentru compensarea pagubelor materiale, astfel încît să nu fie afectată cu nimic împlinirea prevederilor cincinalului. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara co-

mună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din iulie 1975, lucrările plenarei în ansamblul lor au evidențiat căi de acțiune, măsuri concrete privind mobilizarea eforturilor întregului popor pentru recuperarea integrală, încă în acest an, a pagubelor provocate de inundații. Faptele acestor zile-eveniment vorbesc elocvent despre crearea din vreme a tuturor condițiilor pentru realizarea acestor măsuri la termen, la toate locurile de muncă ca o necesitate și totodată o garanție a îndeplinirii și depășirii prevederilor planului și a angajamentelor pe acest an.

În numărul de azi:

● **EFORTUL PROPRIU — CARACTERISTICA ACTIVITĂȚII DESFAȘURATE.**

● **RECUPERAREA INTEGRALĂ: CUM, CÎND, CARE SÎNT FACTORII IMPLICAȚI?**

● **PRIORITATEA ÎNTEPRINDERILOR AFECTATE PENTRU ASIGURAREA MIJLOACELOR NECESARE REPUNERII TOTALE ÎN FUNCȚIUNE.**

● **ÎN TOATE ÎNTEPRINDERILE: DEPĂȘIREA PLANULUI ȘI A ANGAJAMENTELOR LA EXPORT ȘI PENTRU BENEFICIARII INTERNI.**

## Program concret de măsuri și termene precise

ÎN CONTEXTUL complexității și specificului problemelor create, în fiecare din județele și respectiv întreprinderile afectate de calamități Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și Măsurile stabilite de Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României pentru înlăturarea cât mai grabnică a efectelor inundațiilor, sînt transpuse în practică în mod creator, adaptate situațiilor concrete ce trebuie soluționate.

Și totuși, din experiența acestor zile, se desprind cîteva elemente caracteristice comune, a căror conturare și mai ales aplicare în practică este absolut necesară pentru diminuarea accelerată și eliminarea pagubelor produse de inundații.

**1 Intocmirea de programe concrete, a unor grafice de producție și acțiune cu termene precise în vederea recuperării pierderilor.** În întreprinderile analizate, pagubele au fost nominalizate. La cele din județul Covasna termenul-limită al recuperării integrale este fixat pentru 15 august a.c., iar în numeroase întreprinderi chiar în devans. La rîndul lor, întreprinderile din județul Brașov sînt hotărîte ca, în cîntea zilei de 23 August să rezistă întreaga valoare a producției globale ne-realizată din cauza inundațiilor. Alte unități economice din aceste locuri au reușit să devanseze aceste prevederi, în așa fel încît la 31 iulie a.c. erau recuperate integral valorile pagubelor (Întreprinderea „Răsăritul“ Brașov, Combinatul de prelucrare a lemnului Brașov, Întreprinderea de hîrtie, celuloză și carton ondulat Ghimbav, „Carmomet“ Rupea etc.).

**2 Efortul propriu constituie și trebuie să reprezinte și în continuare caracteristica activității desfășurate pentru recuperarea pierderilor de producție.** Inițiativa fiecărui colectiv de muncă, pricepera și

ingeniozitatea sînt cele ce oferă soluții și mobilizează eforturile pentru realizarea obiectivelor prevăzute în cadrul programelor concrete de recuperare. În întreprinderi au fost stabilite măsuri pentru ca inițiativele colectivelor de aici de a lucra în schimburi prelungite să aibă asigurate condiții pentru o desfășurare corespunzătoare („Răsăritul“ — Brașov, I.F.E.T. Brașov, „Carmomet“ Rupea, „Mobila“ — Ghimbav, Întreprinderea județeană de construcții-montaj Sfîntu-Gheorghe, I.F.E.T. Covasna și multe altele).

La Întreprinderea de prelucrare a lemnului din Covasna, ponderea principală în totalul pierderilor au avut-o cele privind deteriorarea materiei prime. Alături de ele s-au situat și deteriorările unor produse finite, precum și a anumitor utilaje de producție. În prima fază a luptei pentru limitarea urmărilor inundațiilor, colectivul de aici a acționat pentru curățirea utilajelor și repunerea în funcțiune a tuturor secțiilor de producție. Problema înlocuirii și asigurării materiilor prime necesare a constituit, un punct de concentrare a eforturilor, în care ajutorul specialiștilor din Centrală s-a făcut resimțit. La baza recuperării producției pierdute, acțiune ce va fi încheiată la 15 august, s-a situat ca un principal factor valorificarea mai intensă a deșeurilor de fabricație. Realizarea la termen a acestui angajament va permite realizarea în această unitate a unei producții suplimentare la export de peste 1 000 mii lei valută.

În cadrul Întreprinderii forestiere de exploatare și transport din Tîrgu Secuiesc acțiunile desfășurate au vizat în prim plan recuperarea mijloacelor fixe avariate (drumuri de exploatare, utilaje etc.). Prin intervenția promptă a lucrătorilor de aici, în frunte cu comuniștii, au fost găsite soluții imediate pentru recondiționări din resurse locale. Prin eșalonarea operativă, judicioasă a exploatarea lemnului din parchete, se poate spune că producția nu s-a întrerupt. Prin eforturile care

se depun în continuare, prin ajutorul în utilaje acordat de la centrală și pe plan local și colaborarea cu alte întreprinderi pînă la 15 august, întregul proces de exploatare a lemnului din județ va reveni la normal.

Acestor măsuri li se adaugă și cele referitoare la aprovizionarea ritmică cu materii prime, materiale și piese de schimb, precum și întărirea asistenței tehnice necesare unei funcționări continue la întreprinderea de construcții-montaj Sfîntu-Gheorghe, la schela Boldești, Întreprinderea „Răsăritul“ Brașov, „Carmomet“ Brașov, I.I.L. „Mobila“ Ghimbav etc.

**3 Sprijinul sustinut, efectiv, acordat tuturor întreprinderilor care au avut nevoie** a reprezentat o contribuție operativă, importantă a centralelor și ministerelor pentru repunerea cît mai grabnică în funcțiune a instalațiilor și limitarea efectelor calamităților. La Întreprinderea minieră Căpeni specialiștii din centrala cărbunelui și ministerul de resort au participat și îndrumat elaborarea de măsuri pentru scoaterea apei și punerea tuturor utilajelor „la lucru“. Prezența și activitatea acestora s-au concretizat și în elaborarea de măsuri organizatorice și tehnice adecvate, s-au evaluat forțele, materialele și utilajele de intervenție care trebuiau asigurate (I.I.L. „Mobila“ Ghimbav, Întreprinderea de materiale de construcții Brașov, „Carmomet“ Rupea). Apare necesar ca, în continuare, centralele industriale, ministerul etc. să adopte măsuri pentru a asigura prioritar întreprinderilor afectate de inundații toate mijloacele necesare punerii în funcțiune, la capacitate maximă, a tuturor mașinilor și instalațiilor.

**4 O contribuție importantă au și colectivele de muncă din întreprinderile neafectate de inundații.** Ajutînd întreprinderile surori aflate la grea încercare, colectivele din aceste unități au contribuit din plin la recondiționarea utilajelor avariate, la trimiterea de specialiști în unitățile calamitate pentru urgentarea repu-

nerii în funcțiune a utilajelor deteriorate, acordarea de asistență tehnică etc. Un exemplu de solidaritate muncitorească: întreprinderea textilă „Oltul“ din municipiul Sfântu-Gheorghe a preluat de la Mediaș țesăturile avariate și s-a angajat să le reconstruiască gratuit, ca un angajament solemn al muncitorilor de aici.

Pentru sporirea contribuției tuturor unităților la recuperarea, în cel mai scurt timp a pagubelor suferite este necesar ca ministerele, celelalte organe centrale, conducerea centralelor industriale și ale întreprinderilor să asigure o folosire integrală a tuturor capacităților de producție, utilizarea rațională a materiilor prime, întărirea disciplinei în muncă, mobilizarea muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor pentru punerea în valoare a tuturor rezervelor interne. În acest fel, prin reducerea cheltuielilor de producție, realizarea și depășirea sarcinii de creștere a productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, reprezintă premise necesare pentru o sporire a aportului tuturor la realizarea și depășirea prevederilor și a angajamentelor asumate pe acest an.

## Peste plan: produse necesare exportului și economiei naționale

REALIZAREA cincinalului înainte de termen, dezideratul major al întregului popor impune, în aceste condiții, o nouă concentrare a eforturilor pentru realizarea prevederilor și obținerea unor importante producții suplimentare la sortimentele cerute în mod deosebit la export, cit și pe piața internă.

Ca o dovadă în plus a tăriei clasei muncitoare în orice împrejurări, apare semnificativ faptul că întreprinderile care au

fost afectate de calamități reușesc nu numai să recupereze într-o perioadă record pierderile suferite, ci să și realizeze producții peste plan. Astfel, în întreprinderile județului Covasna, angajamentele inițiale vor fi suplimentate prin realizarea până la sfârșitul anului a unei producții suplimentare mari, inclusiv recuperarea pierderilor suferite. La întreprinderea de prelucrare a lemnului Covasna de pildă, alături de eliminarea pagubelor, colectivul de muncă s-a angajat să depășească sarcinile din planul de export pe 1975 cu 1 000 mii lei valută. La nivelul întregului județ, importurile vor fi reduse cu peste 900 mii lei-valută față de sarcinile maxime stabilite pentru semestrul II.

Rezultate bune s-au înregistrat și în județul Prahova, în care o altă întreprindere calamitată — cea forestieră de exploatare și transport Ploiești — va recupera până la sfârșitul anului întreaga pagubă și va realiza în plus la export până la 31 decembrie a.c. o producție de 562 mii lei valută.

Alături de eforturile din întreprinderile, afectate, după cum s-a subliniat la recenta plenară, este necesar ca, comitetele județene de partid, ministerele, centralele industriale și unitățile de comerț exterior să pună pe prim plan în activitatea lor crearea tuturor condițiilor pentru realizarea și depășirea de către toate întreprinderile producătoare a sarcinilor de plan și a angajamentelor suplimentare la export, reducerea substanțială a importurilor, respectarea riguroasă a disciplinei tehnologice, să-și sporească permanent contribuția la îndeplinirea prevederilor actualului cincinal înainte de termen.

Bogdan PĂDURE

## TRIBUNA ECONOMISTULUI

### Implicații ale optimizării transportului

ATUNCI cînd se vorbește de optimizarea transporturilor există tendința de a se aprecia că aceasta afectează exclusiv activitatea serviciilor de transport. În realitate problema prezintă și alte aspecte, optimizarea fiind totodată un moment al balanței, deoarece produsele finite sînt supuse transporturilor numai după faza de execuție propriu-zisă, ca moment distinct în cadrul circulației și consumului. Pe baza extraselor de balanțe și a repartițiilor primite de la coordonatorul de balanță, precum și a comenzilor primite de la beneficiari, serviciul de desfacere al furnizorilor încheie contractele, apoi lunar efectuează la serviciul transporturi cererea de vagoane necesare pentru produsele pentru care s-au stabilit soluțiile de transporturi optimizate și pentru cele neoptimizate. Abia după aceea serviciul de transporturi întocmește proiectul planului operativ lunar de transport și-l depune la stația C.F. pînă la data de 5 a lunii în curs pentru luna următoare.

Dacă la verificare se constată că nu s-au respectat relațiile de transport optimizate ori s-a comis o greșală la unul din elementele de mai sus, calculatorul M.T.Tc. scoate transportul respectiv din plan. În asemenea situații, în vederea susținerii transportului la analiza ce are loc lunar la M.T.Tc. se cer relații serviciului de desfacere care a depus cererea de vagoane sau serviciului transporturi care a întocmit planul de transport, în raport de greșala comisă.

În concluzie, optimizarea transportului este un moment al balanței și se face de către oameni care nu au o pregătire specială pe linie de transporturi. În schimb verificarea respectării acesteia se face de calculator, care sesizează orice abatere sau greșală.

Dar, pentru a efectua optimizarea, lucrătorul de la balanță trebuie să cunoască o serie de elemente specifice activității de transporturi, ca:

— codurile stațiilor de expediție și de destinație din codificarea stabilită de M.T.Tc.;

— codurile unităților expeditoare date de stațiile C.F. care le descriu; de aceste 2 coduri trebuie să se țină seama atît la efectuarea optimizării, cit și la întocmirea planului lunar operativ de transport, căci la o simplă greșală a acestui cod calculatorul elimină transportul din plan;

— codurile ministerelor și organelor centrale tutelare ale beneficiarilor și furnizorilor;

— denumirea exactă a stațiilor C.F. care descriu furnizorii și beneficiarii.

În prezent, greutatea constă în aceea că nu există o instrucțiune clară care să arate celui care întocmește balanța unde se plasează optimizarea în contextul elaborării balanței, ce reguli trebuie respectate cu minuțiozitate, de unde își procură datele respective, ce trebuie să facă el și ce fac cei din transporturi, respectiv răspunderile celor două servicii în probleme de optimizare, atrăgîndu-se atenția asupra urmărilor în cazul comiterii unor greșeli. Să nu uităm că începînd din 1976 optimizarea transporturilor se va extinde la toate produsele care îndeplinesc condițiile necesare. Numai la M.I.Ch. vor fi 51 de sortimente, față de 18 cite sînt în prezent.

Amplourea acestei operații reclamă, în prealabil, pregătirea temeinică a oamenilor cărora prin atribuțiile de serviciu le revine sarcina executării ei.

Avînd oarecare experiență în această problemă, și cunoscînd greutățile create datorită lipsei unui document orientativ clar, propun să se elaboreze o instrucțiune de optimizare care să dea răspuns problemelor ridicate în prezentul articol, precum și celor ce le ridică alte ministere. O asemenea instrucțiune trebuie să fie rodul colaborării dintre serviciile de desfacere, acelea care fac optimizarea și serviciile de transporturi, care să dea indicațiile de specialitate. Personal apreciez că elaborarea acestei instrucțiuni trebuie să revină M.A.T.M.C.G.F.F. cu acordul celorlalte ministere interesate.

ec. I. CAZACU

## Cincinalul — înainte de termen!

### DIN CRONICA ÎNTRECERII

#### PRODUSE PESTE PLAN

● **Minerii Văii Jiului** au extras și pus la dispoziția unităților beneficiare din țară, în perioada care a trecut de la începutul anului, cu 67 700 tone de cărbune energetic și cocsificabil mai mult decît aveau planificat. Cea mai mare parte a sporului de producție s-a obținut pe seama creșterii productivității muncii.

● **Lucrătorii Combinatului de lianți și azbociment-Fieni**, unitate care înregistrează un avans de un trimestru în îndeplinirea sarcinilor actualului cincinal, au produs și livrat suplimentar localităților care au avut de suferit de pe urma inundațiilor o cantitate de ciment și prefabricate din beton din care s-ar putea construi mai mult de 300 apartamente.

● În perioada care a trecut din acest an, **muncitorii, inginerii și tehnicienii Întreprinderii de aluminiu din Slatina** au fabricat, peste prevederile de plan la zi, 3500 tone de aluminiu primar și aliaje pe bază de aluminiu. Pînă la finele lunii în curs, colectivul întreprinderii slătinene s-a angajat să sporească la 3700 tone producția suplimentară de aluminiu și aliaje.

● **Colectivul Combinatului siderurgic — Hunedoara** a produs peste sarcinile de plan aferente perioadei care a trecut de la începutul anului 116 000 tone de fontă, cocs metalurgic, oțel și laminate finite. Acest remarcabil succes, care reprezintă îndeplinirea și depășirea angajamentelor pe 1975, este întregit și de alte realizări de prestigiu.

● **La Întreprinderea de corpuri de iluminat din Dorohoi**, care a atins cu trei luni mai devreme parametrii proiectați, se realizează articole care se adresează celor mai diverse gusturi. Numai în acest an au fost introduse în fabricație 28 modele noi de corpuri de iluminat și alfe numeroase modele de sticlărie de menaj. Ele se remarcă prin calitatea execuției și ineditul formelor.

● **Întreprinderea „Electroprecizia“** — Orașul Săcele, a anunțat îndeplinirea sarcinilor prevăzute pentru actualul cincinal la producția-marfă. Prevederile cincinalului la alți indicatori ca motoare electrice și piese de schimb pentru tractoare, precum și livrări la export, au fost îndeplinite încă din luna mai. Pînă la finele anului colectivul întreprinderii va realiza o producție marfă suplimentară în valoare de 430 milioane lei.

● **Colectivele de oameni ai muncii** se preocupă intens de reducerea eforturilor valutare prin realizarea unor produse cu indici calitativi și tehnico-funcționali înalți. În acest cadru se înscrie și **activitatea chimiștilor din Făgăraș** care au hotărît să realizeze, cu forțe proprii, unele substanțe chimice, cum ar fi trietanolamina, unele piese de schimb pentru aparate de sudură în argon și diverse utilaje necesare procesului de producție.

# Mobilizarea largă a rezervelor potențiale — chezășia îndeplinirii înainte de termen a cincinalului

Din experiența unităților economice ale Capitalei

**I**N ÎNTIMPINAREA Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din iulie 1972 și la chemarea adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu organelor și organizațiilor de partid, întregului popor, de a contribui la accelerarea dezvoltării economice și sociale a țării, colectivele de oameni ai muncii din unitățile economice ale Capitalei, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, s-au angajat, în urmă cu trei ani, să realizeze prevederile actualului cincinal în patru ani și jumătate. Pentru atingerea acestui obiectiv, au fost organizate ample acțiuni de identificare și valorificare a rezervelor interne existente în fiecare întreprindere, menite să ducă la sporirea volumului producției industriale, la creșterea gradului de utilizare a resurselor materiale și umane, la ridicarea continuă a eficienței activității economice și sociale.

Toate colectivele care au acționat în întreprinderile Capitalei și-au desfășurat activitatea pe baza unui program de lucru detaliat, elaborat și aprobat de Comitetul municipal de partid București, astfel încât, practic, nu a rămas nici un sector de activitate care să nu fie supus unei analize critice în vederea valorificării superioare a rezervelor existente. O atenție sporită s-a acordat stabilirii măsurilor corespunzătoare de către centrale și ministe-

re, organe centrale de sinteză pentru reasezarea planului pe perioada 1973—1975, suplimentarea nivelelor inițiale cu rezervele identificate de unitățile economice și stabilirea corelațiilor necesare, în funcție de noile condiții.

La sfârșitul lunii iunie Organizația de partid a Capitalei a raportat secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndeplinirea angajamentului asumat: prevederile cincinalului 1971—1975 la producția industrială au fost realizate la data de 25 iunie a.c., ceea ce creează condițiile ca, până la sfârșitul anului, să se realizeze o producție suplimentară de peste 52 miliarde lei. În acest fel, nivelul producției ce se va realiza în 1975 va fi de 2 ori mai mare decât cel din anul 1970. Producția industrială crescând într-un ritm mediu anual de 14,7% față de 9,7% cit era prevăzut în cincinal. Ca rezultat al puternicului impuls dat de Conferința Națională a partidului, ritmuri mai înalte s-au obținut în perioada care a trecut de la aceasta, producția industrială a Capitalei crescând în 1973 cu 14%, în 1974 cu aproape 18%, iar în semestrul I al acestui an cu 19,6%. Depășirile valorice de plan s-au materializat, de fiecare dată, în produse fizice de înaltă tehnicitate și utilitate cerute atât la intern cit și la export, în produse care să contribuie efectiv la creșterea avuției naționale.

## Capacitățile de producție — mai bine folosite

UNUL DIN FACTORII care au contribuit la realizarea cincinalului în patru ani și jumătate îl constituie folosirea mai bună a suprafețelor și capacităților de producție. Prin reorganizarea unor fluxuri tehnologice, amplasarea judicioasă a mașinilor și instalațiilor, atragerea în circuitul producției a unor spații care aveau alte destinații, în ultimii 3 ani, pe ansamblul economiei Capitalei, a fost pusă în valoare o suprafață de 192 mii mp. O atenție deosebită s-a acordat folosirii depline a mașinilor, utilajelor și instalațiilor prin îmbunătățirea coeficientului de schimburi, eliminarea locurilor înguste în procesele de fabricație, creșterea siguranței în exploatare, efectuarea la timp și de calitate a reviziilor și reparațiilor. Ca urmare, indicii de utilizare a fondului de timp disponibil al mașinilor unelte a crescut simțitor în secțiile direct productive. La unele grupe de mașini cum sînt: strungurile Carusel, strungurile automate, mașinile de frezat portale, mașinile de danturat, indicii de utilizare a fondului de timp disponibil realizat în anul 1975 depășește nivelul din 1970 cu peste 15%, iar la unele mașini specifice celorlalte ramuri de producție (cupatoare electrice, instalații pentru țevi sudate, mașini automate pentru prelucrat și topit sticlă, mașini de filat s.a.) indicii de utilizare din acest an este mai mare cu 20%.

În concordanță cu sarcinile stabilite pentru folosirea completă a capacităților de producție existente și a celor noi, ca și pentru generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, o activitate importantă s-a desfășurat pentru recrutarea, calificarea și ridicarea nivelului de pregătire profesională a forței de muncă. În perioada 1972-1975 au fost calificate în industria Capitalei peste 150 000 de muncitori față de 76 000 citi erau prevăzuți în planurile de școlarizare, ceea ce a asigurat necesarul de forță de muncă calificată pentru fiecare an. În aceeași perioadă, au urmat cursurile de ridicare a nivelului de calificare și perfecționare a pregătirii pro-

fesionale 136 000 muncitori, peste 4000 maiștri și 1100 proiectanți și tineri ingineri.

## Înoirea și modernizarea producției

PORNIND de la indicația prețioasă dată de secretarul general al partidului, potrivit căreia realizarea cincinalului înainte de termen nu trebuie să se asigure prin intensificarea efortului fizic, ci printr-o mai mare investiție de gândire tehnică, în ultimii trei ani în Capitală s-a conceput și desfășurat o acțiune largă vizînd înoirea și modernizarea producției, introducerea mai rapidă a unor tehnologii și procedee tehnice avansate.

Prin mobilizarea întregului potențial de creație al specialiștilor din cercetare, proiectare, unități economice, a cadrelor didactice din învățămîntul superior pentru continua modernizare a producției, pentru integrarea cit mai completă a activității de concepție cu producția, au fost găsite soluții și s-au stabilit măsuri concrete pentru realizarea cu șase luni mai devreme a sarcinilor inițiale privind însușirea în perioada 1971-1975 de noi tehnologii și produse, precum și pentru asimilarea în perioada 1973-1975 a unui număr de 250 tehnologii și aproape 1000 produse noi peste cele prevăzute în plan. În acest an, ponderea produselor noi și reproiectate pe ansamblul industriei Capitalei a ajuns la 48% față de 18% cit era în anul 1971. Au fost asimilate o serie de produse de mare complexitate și importanță pentru economia națională printre care: turboagregatele de 50 și de 330 MW, cazanele de 420, 525 și 1035 tone abur oră, mașini-unelte cu comandă program, calculatoare electronice din generația a treia, diverse tipuri de motoare Diesel și motoare electrice, autobuze și troleibuze de mare capacitate, mașini agricole etc.

Prin stimularea și promovarea gândirii tehnice s-a urmărit introducerea în fabricație a unor produse care, valorifică superior materiile prime și materialele, în primul rînd metalul. Astfel, prin reproiectarea, perfecționarea tehnologiilor de fabricație și introducerea unor înlocuitori, s-au obți-

Tabelul nr. 1

Gradul de valorificare a metalului			
	mii lei/tonă metal	Coeficient	
	1970	1975	tram. I
Industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor	23,690	46,880	1,98
din care:			
- industria electronică și electrotehnică	75,460	120,080	1,63

nut economii de aproape 300 kg la fiecare combină C 12, de 700 kg la fiecare motor de 350 CP, de pînă la 50% la unele tipuri de motoare electrice și altele. Toate acestea au făcut ca valoarea produselor realizate dintr-o tonă de metal în industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor să crească pe Capitală în acest an față de 1970 de aproape 2 ori (tabelul nr. 1), iar la unele întreprinderi din industria electronică și electrotehnică ca: Electroaparataj, Electrotehnică, Automatica, I.P.R.S. Băneasa și Cinescoape de 2 pînă la 2,8 ori față de anul 1970.

În aproape toate întreprinderile constructoare de mașini și utilaje tehnologice din Capitală au fost amenajate standuri de probă complexe, care au contribuit la îmbunătățirea calității produselor, la creșterea gradului lor de complexitate și competitivitate, la sporirea exportului, care în acest an este de 2,5 ori mai mare decît în anul 1970.

## Investițiile realizate la termenele fixate

INTRUCÎT îndeplinirea unui volum important din angajament depindea în mare măsură și de punerea în funcțiune la ter-

Tabelul nr. 2

Dinamica investițiilor realizate la fondurile fixe în industrie (1970=100)				
	1971	1972	1973	1974
Plan cincinal	101,0	99,0	100,4	100,9
Realizat	104,0	104,0	107,8	114,5

menele planificate sau mai devreme a capacităților de producție, eforturile au fost orientate de asemenea spre realizarea în bune condiții a investițiilor. Prin acțiuni zilnice sau periodice, au fost sprijinite unitățile beneficiare de investiții, institutele de proiectări și organizațiile de construcții-montaj, în vederea asigurării condițiilor de desfășurare normală a programului de investiții (documentații, amplasamente, utilaje tehnologice, forța de muncă etc). **S-a organizat urmărirea nominală a principalelor probleme care condiționau punerea în funcțiune a capacităților de producție și s-a sprijinit soluționarea operativă a acestora de către cadre cu muncă de răspundere.** S-au constituit comandamente formate din reprezentanți ai organelor locale de partid, unităților beneficiare, constructorilor, proiectanților și alți factori la majoritatea obiectivelor industriale mai importante, iar prin analize și intervenții pe teren s-au rezolvat, împreună cu factorii responsabili, problemele deosebite ce condiționau desfășurarea normală a activității de construcții și montaj. Cu bune rezultate s-a acționat la întreprinderile „Autobuzul”, „Timpuri Noi”, Mașini electrice, „Vulcan”, Mașini grele, „23 August” etc. pentru corelarea lucrărilor de construcții cu cele de instalații și montaj, asigurarea frontului de montare a utilajelor sose pe bază de grafice operative, precum și pentru mobilizarea forțelor de muncă de specialitate, necesare realizării sarcinilor din graficele de lucru și soluționării problemelor noi apărute în execuție. Pe baza indicației conducerii de partid au fost constituite echipe de muncitori din uzine, care să sprijine constructorii la montarea utilajelor și la executarea unor investiții, pentru grăbirea ritmului de execuție.

**Reducerea costurilor de producție**

REZULTATELE pe care colectivele de oameni ai muncii din municipiul București le-au obținut în îndeplinirea actualului plan cincinal în patru ani și jumătate sînt indisolubil legate de **îmbunătățirea laturilor calitative ale activității economice**, de creșterea substanțială a productivității muncii și de sporirea continuă a venitului net, ca efect al acțiunilor pentru reducerea costurilor de producție și, în primul rînd, a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs. Astfel, indicatorul „producție netă” a fost realizat și depășit în întreaga perioadă de la introducerea lui. **Nivelul productivității muncii realizat în 1975 este cu aproape 60% mai mare decît cel din anul 1970, față de 38% cit s-a prevăzut în cincinal, prin depășirea planului productivității muncii obținîndu-se mai mult de două treimi din sporul de producție reai-**

zat pe întregul cincinal. **Eficiența globală a fondurilor fixe a crescut cu 17% în 1975 față de 1970.** (tabelul nr. 2)

O atenție mai mare s-a acordat în ultimii ani gospodăririi judicioase a resurselor materiale, reducerii consumurilor specifice de materii prime și materiale, combustibili și energie, utilizării raționale a resurselor energetice și recuperării resurselor secundare. Pentru aplicarea hotărîrilor adoptate de conducerea partidului și statului privind economia de combustibil și energie, s-a inițiat o **largă întrecere între sectoarele Capitalei**, prilej cu care s-au întocmit circa 1900 bilanțuri energetice, au fost înlocuite toate arzătoarele necorespunzătoare (peste 2200) și automatizate 224 puncte termice importante din rețeaua de termoficare. Ca urmare, **de la începutul cincinalului și pînă în trimestrul I 1975, s-au realizat, pe ansamblul industriei bucu-reștene, economii de 37, 2 mii tone metal, 850 mii tone combustibil convențional și de peste 555 milioane kWh energie electrică.**

Toate acestea au făcut ca prevederile planurilor la beneficii să fie an de an depășite, creîndu-se posibilitatea ca, **pînă la sfîrșitul cincinalului, să se realizeze suplimentar beneficii în valoare de aproape 5 miliarde lei.**

**Creșterea bunăstării — obiectiv permanent**

REZULTATELE obținute pe plan economic au asigurat condițiile pentru dezvoltarea tuturor celorlalte laturi ale vieții sociale a Capitalei, pentru continua ridicare a nivelului de trai al populației. Au sporit continuu veniturile populației, **retribuția medie lunară fiind în anul 1974 cu 15,4% mai mare decît în 1970, pensia medie cu 16,3%, iar alocația pentru copii cu 54,7%.** Concomitent, **cheltuielile social-culturale pe locuitor au crescut de la 1898 lei la 2258 lei.** În această perioadă s-au dat în folosință 120 000 apartamente, spații comerciale de peste 200 000 mp, aproape 900 săli de clasă, peste 28 000 locuri în creșe, grădinițe și case de copii; numărul de locuri în cămine pentru nefamiliști a crescut de la 12 000 la 47 000. Au cunoscut o însemnată dezvoltare desfacerile de mărfuri și serviciile către populație. Față de începutul cincinalului volumul desfacerilor de mărfuri este în prezent de 1,4 ori mai mare, rețeaua de termoficare a crescut cu 57%, cea de distribuire a apei cu 18,5%, iar capacitatea de transport cu aproape 21% prin dotări suplimentare etc.

Rețeaua instituțiilor medico-sanitare și-a adăugat în acest cincinal 2561 locuri în spitale și peste 10 000 m.p. suprafață pentru policlinici și dispensare, iar numărul cadrelor sanitare a crescut cu 14%.

care nu asigură întotdeauna o folo-sire completă a capacităților de producție și a timpului de lucru. Cu toate realizările obținute în domeniul exportului, acestea nu se ridică la nivelul posibilităților existente; nu întotdeauna cadrele de resort din întreprinderi, centrale și unități de comerț exterior desfășoară munca în perspectivă, ceea ce se reflectă negativ în asigurarea portofoliului de comenzi și contracte, în efectuarea unui comerț exterior eficient. Compartimentele comerciale din unități sînt orientate mai mult spre activitatea de aprovizionare și mai puțin spre soluționarea problemelor privind desfacearea producției, ceea ce are implicații negative asupra desfășurării normale a activității productive, asupra rezultatelor economice și financiare ale unităților. Aproape an de an s-au simțit efectele nedorite ale unor insuficiente corelări în fundamentarea planului de producție cu posibilitățile reale de aprovizionare tehnico-materială, manifestate îndeosebi într-o anumită rămînere în urmă a unor sectoare cum sînt: sectoarele calde în domeniul construcțiilor de mașini, sectoarele de finisaj în industria ușoară, producția de diverse tipuri de motoare, de organe de asamblare ș.a.

Eliminarea grabnică a minusurilor care mai există în activitatea productivă se impune cu atît mai mult, dacă avem în vedere faptul că, și în perioada următoare, unităților economice ale Capitalei le revin sarcini de mare importanță pentru realizarea planului pe întregul an 1975 și pregătirea condițiilor în vederea trecerii la realizarea cincinalului viitor.

În 1976-1980 producția industrială a municipiului București va crește, în comparație cu realizările preliminate ale anului 1975, cu peste 40%, ceea ce corespunde unui ritm mediu anual de 7,1%. Sporuri mai însemnate sînt prevăzute în industria constructoare de mașini, unde se va înregistra un ritm mediu anual de 9,1%, ponderea acestei ramuri în totalul producției industriale a Capitalei ajungînd, în 1980, la cea, 50%. Aceasta va fi orientată, în principal, spre realizarea unor produse de înalt nivel tehnic, utilaje complexe, mașini și instalații de mare capacitate pentru industrie, agricultură, transporturi și alte ramuri. O puternică dezvoltare va cunoaște industria electronică, care va crește cu peste 60%, cea de mecanică fină de peste 2,3 ori, iar producția de mașini-unelte pentru așchieria metalelor cu peste 57%.

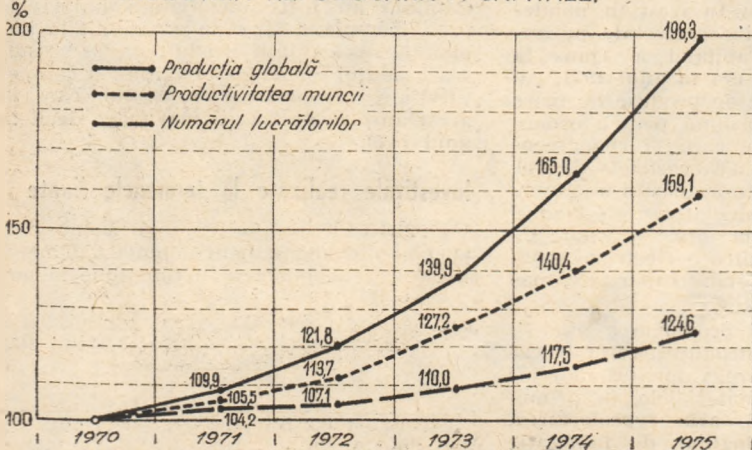
Ținînd seama de faptul că cincinalul 1976-1980 va trebui să devină cincinalul revoluției tehnico-științifice în România, măsuri deosebite vor fi luate în lumina recentelor documente elaborate de partid pentru punerea cît mai deplină în valoare a potențialului de cercetare și proiectare de care dispune Capitala, în vederea ridicării nivelului tehnic al producției, modernizării și îmbunătățirii calității produselor, creșterii competitivității acestora, ridicării substanțiale a eficienței întregii activități economice.

**Rezultatele obținute** pînă în prezent sînt încă o dovadă grăitoare a forței organizației de partid a Capitalei, a capacității sale politico-organizatorice, a activității pline de abnegație a colectivului de muncă. Ele reprezintă în același timp garanția îndeplinirii exemplare a tuturor sarcinilor ce rezultă din hotărîrile istorice ale Congresului al XI-lea, de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

**Aurelian PROȘCANU**

membu al Biroului Consiliului municipal București de control muncitoresc al activității economice și sociale

**DINAMICA PRINCIPALILOR INDICATORI DIN INDUSTRIA REPUBLICANĂ A CAPITALEI**



**În viitor, o mai largă mobilizare a tuturor resurselor**

ANALIZA rezultatelor economice obținute de colectivele de muncă din unitățile bucu-reștene în actualul cincinal arată că, în activitatea productivă, există încă importante rezerve care se impun a fi imediat și pe deplin valorificate. Mai sînt întreprinderi

După doi ani de la constituire:



**ROM CONTROL DATA**

SOCIETATE MIXTĂ CU RĂSPUNDERE LIMITATĂ  
 REGISTRATĂ LA MINISTRUL DE FINANTE CU NR. 41/74  
 București — România — Str. Fabrica de Glucoză nr. 45 — sector 2  
 Telefon 33.15.63 — Telex 11848 ROMCD

## REZULTATELE ȘI PERSPECTIVELE UNEI ACȚIUNI DE COOPERARE EXTERNĂ

**U**RMARE unor fructuoase tratative bilaterale purtate între reprezentanții corporației americane „Control Data Corp.”, cu sediul în Minneapolis, Minesota (S.U.A.), și cei ai Centralei industriale de electronică și tehnică de calcul — CIETC, din București, în urmă cu doi ani — la 4 aprilie 1973 — a fost semnat contractul vizând înființarea societății mixte „ROM CONTROL DATA”, SRL — întreprindere de producție și comercializare de echipamente periferice, al cărei sediu se află în București. Acest contract a devenit operant — trecându-se la realizarea fazelor de lucru care formează obiectul de activitate a noii firme — prin ratificarea sa guvernamentală, de către partea română, prin decret prezidențial, în iulie 1973 și de către cea americană, în ianuarie 1974. Producția a început în luna octombrie 1974, iar în decembrie au fost expediționate în S.U.A., spre omologare, primele imprimante, fabricate sub nume comun.

Am apreciat că experiența, deja acumulată în producție, de către societatea mixtă „Rom Control Data”, poate constitui o excelentă ilustrare a ceea ce se poate realiza, în domeniul cooperării economice internaționale, între firme partenere aparținând unor sisteme social-politice diferite, dar care respectă principiile de bază ale cooperării. În acest scop am purtat o discuție cu conducerea acestei societăți — respectiv, cu inginer CALIN SPIRIDE, reprezentantul părții române și director general al firmei „Rom Control Data”, și ing. KENNETH NOBLE YEAGER, reprezentantul părții americane și asistent al directorului general, pentru a afla detalii privitoare atât la modul concret în care au înțeles părțile contractante să-și organizeze activitatea, dar mai ales asupra rezultatelor obținute de către societate în cei doi ani de activitate.

**(G. H.)** Mai întâi v-am ruga să amintiți, succint, obiectul de activitate a lui „R.C.D.” și în ce condiții de statut înființează și acționează această societate?

**(C. S.)** Obiectul contractului de asociere a fost prevăzut în Decretul 428/1973 și el constă din construirea și echiparea unei fabrici pentru produsele de echipament periferic, pentru echipamente de prelucrare a datelor, precum și fabricarea și comercializarea de echipament periferic („hard-ware”), inițial într-o paletă de produse reprezentând imprimante de viteză medie și echipamente de cartelă. Ulterior, programul nostru de fabricație urmează să se lărgască prin aplicarea în producție, atât a rezultatelor propriilor noastre cercetări, cât și a transferului de tehnologie, de la cei doi asociați — CIETC București, și „C.D.C.”, S.U.A.

Juridic, sintem o societate cu răspundere limitată (S.R.L.) cu un capital social de 4 milioane dolari, subscris în proporție de 55% de către partea română și 45% de cea americană. „Rom Control Data” este o persoană juridică românească, care își desfășoară activitatea în conformitate cu legile române, compatibile cu finalitatea societăților mixte — în condițiile Decretului 424/1972 — completate cu dispozițiile și legile comerciale, ce le sînt aplicabile. Proporțional cu părțile sociale subscrise și vărsate, de către fiecare din părți, acestea au dreptul să primească beneficiile repartizate de adunarea generală, de a participa la împărțirea activului social, rămas după lichidarea societății, precum și dreptul la vot, în adunarea generală a asociaților, conform principiului „un vot pentru fiecare parte socială”.

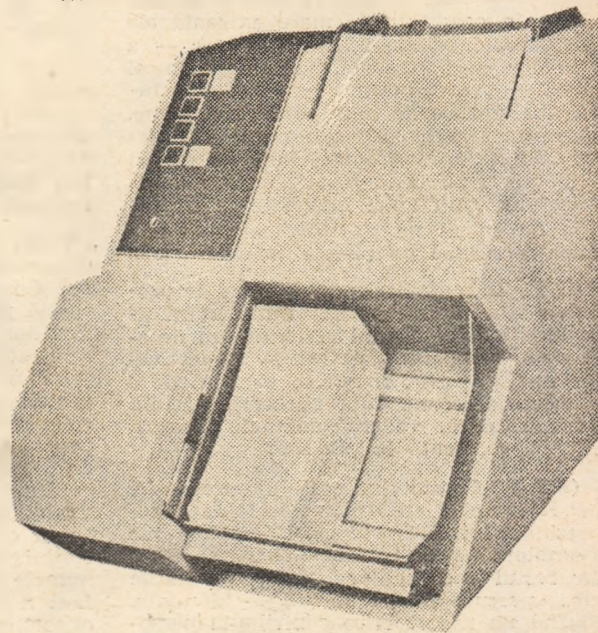
Organul suprem de conducere a societății mixte „R.C.D.” este adunarea generală a asociaților, ea fiind cea care numește pe directorul general și confirmă comitetul de direcție — ca organ executiv de conducere colectivă — membrii comisiei de cenzori și supleanții acestora. Tot adunarea generală este cea care decide asupra activității acesteia, precum și a politicii sale economice și comerciale.

**(G.H.)** Abordînd și finalizînd posibilitățile de conlucrare în producție și desfacere, fiecare dintre parteneri a avut în vedere, fără îndoială, o serie de elemente concrete, derivînd din crearea condițiilor pentru realizarea propriilor interese de firmă. Care au fost acestea?

**(K.N.Y.)** Compania noastră are o concepție proprie în legătură cu conlucrarea cu diverși parteneri din afara granițelor Statelor Unite, conform căreia preferă — în genere — o conlucrare pe bază de producție, pe bază de transfer de tehnologie celei — derivînd din vânzarea, în condiții „cash” sau de altă natură — de licențe. Premisa majoră existînd, restul a fost de ordinul calculelor pur tactice, de rentabilitate, în funcție de rezultatele negocierilor cu partenerii români. Cît privește rațiunile concrete care au vizat finalizarea acestor tratative, „C.D.C.” a avut în vedere o mai mare apropiere, de clienții potențiali, a ofertei de producție. În acest context, am efectuat o serie de calcule, în legătură cu lărgirea piețelor disponibile, reducerea — atât în timp cît și a cheltuielilor — a transportului, creșterea posibilităților de asigurare a „service”-ului, prompt și mai ieftin — inclusiv a școlării personalului operativ al clienților din Europa. În plus, oferirea unor posibilități mai comode, pentru clienții respectivi, de a vizita un punct de fabricație, cum este cel de la București, într-o manieră de producție și „management” proprie firmei noastre din Statele Unite. Sigur, la toate acestea se adaugă o cauză majoră: realizarea producției în condiții de cost mult redus, ceea ce asigură obținerea de beneficii corespunzătoare în condiții de competitivitate.

**(C. S.)** Cît privește partea română, intrînd în această afacere, ea a fost animată — pe fondul realizării unor obiective de perspectivă mai apropiată și mai îndepărtată — de dorința de a promova noi forme de cooperare internațională, de conlucrare cu toate țările lumii, indiferent de regimul lor social-politic cu țările dezvoltate și cu firme cu mare experiență și de mare prestigiu internațional din aceste țări. Inutil să reamintesc că „Control Data Corp” este una din societățile reunite în lume, în domeniul aparatului electronic de calcul.

Este evident că, în dorința de dezvoltare — în continuare — a industriei electronice românești, am avut în vedere o conlucrare cu perspective tehnice și cu experiența de „management” dintre cele mai bune. Dezvoltînd o ramură de „science best” — tehnica de vîrf — cum este cea a



Cititor de cartele model 9226, 9228 și 9230, fabricat de „Rom Control Data”.

echipamentului de calcul și a fabricării „hard-ware”-ilor — putem să contribuim într-o măsură apreciabilă la creșterea valorică și sortimentală a exporturilor românești în genere.

**(G.H.)** Domnule Yeager, în perioada în care a trecut de funcționare a acestei societăți mixte, ați avut ocazia, fără îndoială, să vă formați o opinie, în legătură cu condițiile de realizare a producției în țara noastră. V-am ruga, în consecință, să faceți câteva referiri concrete — comparativ cu exigențele internaționale de realizare a producției respective, în legătură cu măsura în care apreciați că producția realizată aici este sau nu competitivă, față de unitățile de fabricație din Statele Unite sau de la filialele internaționale ale lui „C.D.C.”.

**(K.N.Y.)** În afară de unitățile de fabricație de pe teritoriul Statelor Unite, concernul nostru mai are puncte de lucru în numeroase continente, iar în Europa avem în Olanda, Franța, Anglia, Portugalia. Avem contracte de cooperare — fără a se ajunge, însă, pînă la faza societăților mixte, cum este cazul cu România, — în Ungaria, U.R.S.S., R.D.G. și Polonia. Sigur, dat fiind acest context larg de conlucrare internațională, o comparație poate apărea ca firească și chiar utilă.

În ce privește producția realizată în țara dv., pot spune că nu am avut probleme: competența tehnică a specialiștilor dv. este dublată de o disciplină în producție, care le face cinste. N-aș vrea să vă flatez, însă am constatat — cu plăcere — că un mare procent — mai bine de jumătate din totalul salariaților români — vorbește destul de bine limba engleză, ceea ce este lucru excelent pentru înțelegerea dispozițiilor și în comunicarea reciprocă, în procesul de lucru. Pot afirma că unitatea din București poate reprezenta un bun eșantion pentru producția internațională a lui „CDC”, fapt pentru care nici nu am ezitat ca, în toată această perioadă, s-o recomandăm clienților noștri prospectivi din Europa și din lume. Vă pot spune, de pildă, în acest sens, că „Rom Control Data” a fost, deja, vizitată de delegații de la „Singer” — S.U.A. și filialele europene, precum și de clienți prospectivi din Olanda, Ungaria, R.S.C., U.R.S.S. ș.a.

Cît privește calitatea produselor fabricate în România, aceasta este ireproșabilă, fapt confirmat, de altfel, și de omologarea — care, se știe, se face în Statele Unite, în condițiile de mare exigență ale Standardelor aeronautice (N.A.S.A.) — a primelor echipamente. „Rom Control Data” — pentru început — a lansat în fabricație o serie de tipuri de echipamente, care sînt livrate, atît sub numele firmelor „Singer” sau „Control Data Corp”, cît și „Felix”, pe terțe piețe. Aceste „hard-ware”-uri sînt, apoi, înglobate în aparataje de calcul mult sofisticate, urmînd calea livrărilor pe piețele internaționale.

**(G.H.)** În contextul unităților dv. de producție din Statele Unite și din afara acestora, existența unui nivel anumit de eficiență, comparativ cu media respectivei unități, este, firește, o premisă de a continua afacerea. Cum apreciați și din acest punct de vedere, domnule Yeager, situația existentă la „RCD”?

**(K.N.Y.)** Considerînd costul de producție, la „RCD” egal cu 100, factorul uman reprezintă între 20—25%, elementele de asamblare („parts”-urile) — circa 50—60%, iar restul cheltuielilor (regia, utilitățile etc., precum și beneficiul) — diferența. Făcînd un raport între contribuția personalului direct productiv și cel indirect (de pildă, controlori, testatori ș.a.m.d.), a-

ceastă cifră reprezintă proporția de 40:60. În totalul costului, factorul uman direct productiv reprezintă o cotă în jurul a 10%.

Astfel stînd lucrurile, pot afirma că nivelul diferitelor componente ale costurilor variază în limite considerate normale, la diferitele noastre unități productive, în lume — în Europa, îndeosebi. Credem că evoluția rentabilității va marca, aici, noi mutații, în perspectivă, cînd „RCD”-ul va trece la asamblarea, cu predilecție, de subansamble și componente de origine românească. În prezent, circa 94% din totalul „parts”-urilor sînt importate de la firma americană-mamă. În următorii ani, cifra de import va scădea, în timp. În 1976, și în continuare, ea va reprezenta circa 40%. Este evident că, în aceste condiții, vor fi reduse masiv și cheltuielile vizînd transportul, cele de depozitare ș.a.m.d.

**(G.H.)** Am abordat, deja, o altă chestiune: contribuția fiecărui partener, în această afacere. Aveți amabilitatea, tovarășe director general, să faceți câteva particularizări, în legătură cu această chestiune, referindu-vă la capitalul social.

**(C.S.)** Conform contractului de asociere contribuția părții române constă din asigurarea clădirii și a echipamentelor aferente acesteia, dreptul de folosință a terenului, pe timp de 20 de ani — durată stipulată inițial în contractul de asociere — și echipamentele de uz general, SDV-urile aferente fabricării, în țară, a reperelor mecanice, prevăzute a fi integrate, cheltuielile pentru școlarizare, a personalului român, o sumă în numerar („cash”).

Cît privește partea americană, aceasta contribuie cu echipamentele și utilajele tehnologice necesare în procesul de fabricație, licențe și „know-how”-ul pentru produsele care figurează, inițial, în programul de fabricație, asistența tehnică și suportul ei în Statele Unite și în România, unele cheltuieli privind școlarizarea, în S.U.A., a personalului român.

În contextul conlucrării între parteneri are loc, ca atare, un transfer de tehnologie și „management”, proces care nu este nici pe departe stîngînit în nici un fel de divergențe între legea românească, sub toate aspectele sale, și exigențele copartnerului. Personalul american este constituit din 5 specialiști — toți, cadre de conducere, a căror misiune expiră după doi ani, dată după care societatea va acționa cu personal exclusiv românesc.

**(G.H.)** Am înțeles că, cel puțin pentru această fază, sînteți doar producători, clienții dv. fiind C.I.E.T.C. — Centrala industrială pentru electronică și tehnică de calcul București — și corporația „Control Data Corp”. În aceste condiții cum realizați desfacerea?

**(C.S.)** Producția noastră actuală urmează să crească, în următorii cinci ani, de 3,5 ori. Conform înțelegerii contractuale, această producție este destinată satisfacerii nevoilor celor doi parteneri, de care a-minteați mai sus. Circa 87% din totalul producției noastre este preluată de către partenerul american, care folosește acest echipament fie pentru încorporarea în propriile sale sisteme, fie pentru export, ca atare, de la „Rom Control Data”.

Este locul să menționez că marele avantaj al acestei conlucrări constă în aceea că guvernul american și-a dat acordul ca firma să facă export — în numele centralei sale din Statele Unite — fără a mai fi nevoie de vreo licență de export, eliberată de Departamentul Comerțului sau alte foruri guvernamentale diriguitoare.

Noi fabricăm și livrăm componente ale sistemelor de calcul (perifericele, în speță), producția crescînd de la lună la lună. În prezent, „RCD” funcționează la capacitatea de producție proiectată — la imprimante. Cît privește echipamentul de cartele — a cărui fabricație va începe în curînd — el va urma același proces: omologarea în Statele Unite și creșterea producției.

Din punctul de vedere al lui „RCD”, producția își are, de la început, destinații: cei doi parteneri semnatori ai contractului de constituire. Indiferent dacă aceștia desfac producția imediat sau dispun fabricația „pe stoc”, ei sînt obligați — prin clauze de contract — ca, în interval de 30 de zile, produsul să fie plătit indiferent de destinație.

**(G.H.)** Există premise ca, de la desfaceri independente — efectuate, în prezent, de către cei doi semnatori pe contract — să se treacă la eventuale conlucrări de vânzare, de tipul societăților mixte de desfacere?

**(K.N.Y.)** Pînă în prezent, desfacerile s-au efectuat, într-adevăr, independent. Cred, însă, că în viitorul apropiat va fi posibilă concentrarea eforturilor ambilor parteneri semnatori de a face desfaceri comune, pe terțe piețe. Mai mult — există intenții de a se lărge și mai mult colaborarea, prin trecerea de la producție și desfacere, la cercetarea științifică și tehnică în comun. Este foarte probabil că, într-un viitor nu prea îndepărtat, vom trece la investiții comune pentru laboratoare, pe teritoriul actualei unități de producție, la București.

**(G.H.)** Apreciați că există baza umană necesară acestui obiectiv?

**(C.S.)** Cu siguranță, ea există. În acest sens, pot să precizez că, în producție, marea majoritate a personalului are calificare tehnică medie și superioară. Categoria medie de încadrare a muncitorilor este 5, după care urmează — se știe — 6 și „specialist”. Operațiile de reglaj și control sînt efectuate de un corp ingineresc bine pus la punct. Sigur, exigențele atît de ridicate ale fabricației de atari echipamente — și în condiții de conducere și organizare bazate pe experiența internațională de vîrf — premisele vizînd formarea, în continuare, și a unui „staff” de cercetare-dezvoltare există. Urmează doar ca aceste premise să devină deplin operaționale.

În acest context de operare — la o fază anticipativă — tebuie să fie avută în vedere și necesitatea realizării și satisfacerii exigențelor de „service”. La echipamentele pe care le fabricăm, „service”-ul reprezintă circa 30% din valoarea producției. Aceasta, nu pentru a susține o tehnică slabă — dimpotrivă — însă se știe că o oprire a activității perifericelor este cu adevărat dezastruoasă. Motiv pentru care preluarea service-ului de către partea română ar fi poate eficientă chiar dacă avem în vedere cheltuielile cu echipele mobile de intervenție. Doar și simplul fapt de a ține aceste echipe în permanentă stare de alertă, pentru intervenție promptă, costă. Însă, în ciuda acestor cheltuieli nu se poate proceda altfel. Statistica post-vînzare — urmărirea comportamentului echipamentului la utilizatorii finali — intră în îndatoririle elementare ale unui producător serios și care are toate condițiile să prospere.

Discuție consemnată de  
George HAȘEGANU





# Cincinalul revoluției tehnico-științifice LOCUL ȘI ROLUL CADRELOR ÎN ACELERAREA DEZVOLTĂRII Compartimentul și politica de personal în unitățile constructoare de mașini [III]

**P**ARTEA A DOUA a anchetei efectuate în 33 de întreprinderi din ramura construcțiilor de mașini grele în legătură cu modul în care este realizată activitatea de personal (partea I-a a fost publicată în numărul 30 din 25 iulie a.c.) caută să surprindă noi aspecte, în principal referitoare la conducerea funcțiunii de personal și principalele căi de sporire a eficacității activității desfășurate de compartimentele de personal, învățămînt și retribuirea muncii din întreprinderile investigate. (Subliniem că pentru simplificare am utilizat în articol noțiunea de „compartiment de personal” în locul celei complete „compartiment de personal, învățămînt, retribuirea muncii”).

## Conducerea funcțiunii de personal

MODUL în care este condus un compartiment determină în bună măsură eficiența rezultatelor ce se obțin prin activitatea desfășurată în cadrul său. Acest adevăr este la fel de evident și în cazul conducerii funcțiunii de personal, a compartimentului de personal, învățămînt, retribuire a muncii. Iar analiza modului în care se efectuează această conducere implică cercetarea mai multor aspecte. La câteva dintre ele am căutat să obținem răspuns prin intermediul anchetei.

Primul, privește specialitatea pe care o au și pe care trebuie să o aibă cei ce conduc : serviciul personal, învățămînt, retribuire a muncii și birourile de personal, de învățămînt și de retribuire a muncii. Pentru a detecta aceste aspecte am adresat două întrebări specialiștilor ce au constituit eșantionul nostru. Tabelul nr. 6 redă prelucrarea și centralizarea răspunsurilor primite. Referitor la specialitatea celui care ocupă actualmente respectivele posturi de conducere surprinde, în special numărul mare al celor din grupa „alte specialități” (de regulă personal fără pregătire superioară, sau învățători, profesori, juriști etc.). Inginerii ocupă locul întâi la două poziții : șef serviciu și șef de birou retribuire a muncii, iar economiștii, convingător, locul întâi numai la poziția șef birou învățămînt. În ceea ce privește optumul apreciat (în interpretarea căruia trebuie să ținem cont în special de faptul că circa 53% din cei chestionați au pregătire de bază tehnică), se produc deplasări importante în favoarea : economiștilor, în plus „și la poziția șef serviciu personal, unde ei ocupă acum locul întâi, ca și în cazul pozițiilor șef birou retribuire a muncii și șef birou personal unde ocupă locul doi după ingineri, și respectiv psihologi ; psihologilor și sociologilor, primii fiind preferați ca șefi de birou personal (! ?).

Reținînd faptul că sînt necesare eforturi nu numai pentru încadrarea corespunzătoare cu personal adecvat calificat a compartimentului de personal, învățămînt și retribuire a muncii, ci și pentru selectarea cadrelor necesare conducerii acestuia, am încercat să analizăm și modul în care se realizează conlucrarea și colaborarea între conducerea compartimentului și conducerea colectivă a întreprinderii. Tabelul nr. 7 redă opinia conducătorilor compartimentului de personal, învățămînt, retribuire a muncii investigați, în legătură cu modul în care ei apreciază că sînt consultați de către conducerea colectivă a întreprinderii în soluționarea rapidă, și oportună a diverselor probleme de perso-

nal. În toate cele opt direcții principale posibile ale conlucrării se observă, în majoritate, că cei chestionați apreciază întotdeauna existența unei conlucrări eficiente. Abateri mari au loc : în 50% din cazuri în ceea ce privește definitivarea planului (40% cei chestionați apreciază că nu sînt consultați „deloc” de conducerea întreprinderilor), în 27% din cazuri (din care 20% „deloc”) atunci cînd este vorba de consultări în vederea promovării cadrelor din unitate în funcții de conducere și, în mai puține cazuri, la : luarea deciziilor de recrutare și încadrare ; solicitare de analize ; participări regulate la ședințele organelor colective de conducere. Consultarea propunerilor făcute de cei chestionați (tabelul nr. 10) oferă posibilitatea înțele-

● Cum poate fi sporită eficacitatea activităților de personal, învățămînt, și retribuire ? ● Retribuire pe baza unor indicatori specifici ● Prioritățile anului 1975 față în față cu cele ale anului 1974 – ce mutații au intervenit și care este explicația lor ? ● Retribuția : în ce compartiment ? ● De ce este necesară raționalizarea rapidă a evidenței și cum poate fi ea realizată ? ● Legăturile, conducerea întreprinderii, conducerea compartimentului de personal, învățămînt, retribuire, un feed-back necesar și eficient ● Retribuire pe baza unor reglementări mai concise – Cum ? De ce ?

gerii mai clare a acestor aspecte, indicînd, în special faptul că se simte nevoia acordării unei mai mari atenții din partea conducerii întreprinderilor funcțiunii de personal, ca și aceea a consultării regulate a conducerii compartimentului în luarea tuturor deciziilor ce privesc problemele din sfera sa de activitate.

Pentru a ne forma o imagine mai clară asupra pregătirii pe care trebuie să o aibă un conducător al compartimentului de personal, învățămînt, retribuire a muncii, ca și asupra problemelor cheie cu care el este confruntat, în care se impune conlucrarea mai strînsă cu organele conducerii colective a întreprinderii, considerăm utilă analiza clasamentelor întocmite pentru 1974 (tabelul nr. 8) și 1975 (tabelul nr. 9) pe baza răspunsurilor primite de la specialiștii din întreprinderile cercetate la întrebările referitoare la cele mai importante probleme cu care ei au fost sau sînt acum confrunțați. (Ele au fost întocmite astfel : s-a solicitat precizarea și ierarhizarea primelor trei probleme — în ordine, descrescătoare — cu care conducerea respectivelor compartimente a fost confruntată în 1974, ca și a celor cu care apreciază că este sau va fi confruntată în 1975 ; s-au acordat 3, 2 și 1 punct pentru problemele de pe locurile I, II, respectiv III : s-au

Tabelul nr. 6

### Specialitatea conducătorilor funcțiunii de personal

Opțiunea făcută	Calitatea conducătorului	Sef serviciu personal, învățămînt, retribuire	Sef birou personal	Sef birou retribuire a muncii	Sef birou învățămînt
<b>A. Repartiția actuală pe specialități</b>					
	Total (%)	100	100	100	100
din care (%)					
- economiști	22	24	-	-	82
- ingineri	43	5	55	-	9
- psihologi	-	-	-	-	-
- sociologi	4	-	-	-	-
- alte specialități	31	71	45	-	9
<b>B. Structura optimă indicată a specialiștilor</b>					
	Total (%)	100	100	100	100
din care (%)					
- economiști	52	23	23	23	89
- ingineri	32	17	52	52	9
- psihologi	8	40	6	6	2
- sociologi	8	14	11	11	-
- alte specialități	-	6	8	8	-

totalizat punctele pentru fiecare problemă în parte, pe fiecare interval : în funcție de totalurile obținute s-au întocmit cele două clasamente. Ambele ierarhizări evidențiază că problemele legate de recrutare, pregătire, încadrare și perfecționarea pregătirii lucrătorilor, în special a muncitorilor, ocupă detașat primele două locuri, iar locul trei este ocupat (fapt normal în această perioadă) de aplicare efectivă a noului sistem de retribuire. Realizarea evidenței, raționalizarea acesteia, introducerea unor metode și tehnici eficiente pentru executarea ei rapidă și perfecționarea sistemului informațional, ocupă locul IV în 1974 și coboară pe locul VII în 1975, locul acestei preocupări fiind luat acum de problemele generate de asigurarea cantitativă a forței de muncă necesare, în special a muncitorilor calificați. Asigurarea cadrelor de conducere și a specialiștilor de înaltă calificare are o intensitate aproximativ egală în cele două clasamente

Tabelul nr.7

Măsură în care conducătorii compartimentelor de personal, învățămînt, retribuire a muncii apreciază să sînt consultați de către conducerea colectivă a întreprinderii în soluționarea problemelor

Nr. Direcțiile art. conducerii	Modul în care sînt consultați				Total (%)
	Deosebi	Uneori	Rare	De-așezune	
1. Solicitarea de informații asupra activității de personal	100	-	-	-	100
2. Controlul realizării de către compartimente a principiilor acțiunii (lucrării)	90	-	-	10	100
3. Consultări la promovarea cadrelor în funcții de conducere	63	17	-	20	100
4. Consultări în definitivarea planului întreprinderii	50	7	3	40	100
5. Solicitarea de analize asupra principiilor aspecte ale activității de personal	90	-	3	7	100
6. Consultări la luarea deciziilor de recrutare și încadrare a personalului	86	-	-	14	100
7. Participări regulate la ședințele colectivului operativ de conducere	63	-	7	30	100
8. Participări regulate la ședințele comitetului oamenilor muncii	53	-	7	40	100

Tabelul nr.8

Clasamentul celor mai importante probleme cu care sînt confrunțați în 1974 conducătorii compartimentului de personal, învățămînt, retribuire a muncii din întreprinderile investigate

Loc în clasament	Denumirea problemei	Număr total de puncte
I	- Recrutarea, pregătirea și încadrarea muncitorilor, în special a celor calificați	65
II	- Perfecționarea pregătirii lucrătorilor	30
III	- Aplicarea noului sistem de retribuire	16
IV	- Realizarea evidenței și perfecționarea subsistemului informațional	14
V	- Asigurarea cadrelor de conducere și a specialiștilor de înaltă calificare	10
VI	- Promovarea personalului	8
VII-VIII	- Urmărirea și reexaminarea normelor	7
	- Fluctuația personalului	7
IX	- Asigurarea cantitativă a muncitorilor, în general a forței de muncă	5
X-XI	- Introducerea, extinderea și generalizarea acordului global	3
	- Alte probleme (rezolvarea sesizărilor și reclamațiilor oamenilor muncii, înființarea școlii de muncitori, încetarea încadrării - recuperarea calitatii de școlarizare)	3

Tabelul nr.9

Clasamentul celor mai importante probleme cu care se confrunță în 1975 conducătorii compartimentului de personal, învățămînt, retribuire a muncii din întreprinderile investigate

Loc în clasament	Denumirea problemei	Număr total de puncte
I	- Recrutarea, pregătirea și încadrarea muncitorilor, în special a celor calificați	46
II	- Perfecționarea pregătirii lucrătorilor	22
III	- Aplicarea noului sistem de retribuire	21
IV	- Asigurarea cantitativă a muncitorilor, în general a forței de muncă	13
V	- Fluctuația forței de muncă	11
VI	- Asigurarea cadrelor de conducere și a specialiștilor de înaltă calificare	9
VII	- Realizarea evidenței și perfecționarea subsistemului informațional	5
VIII-X	- Promovarea personalului	3
	- Urmărirea și reexaminarea normelor	3
	- Introducerea, extinderea și generalizarea acordului global	3
XI	- Alte probleme (transfer) etc.	2

(10 și 9 puncte). În timp ce problematica fluctuației (în 1974, intrările au reprezentat aproape 30% din totalul personalului unităților cercetate, iar plecările peste 20%) urcă aproape trei locuri (4 puncte). Nu sînt de neglijat nici alte probleme, a căror prezență în ambele clasamente, vorbește de la sine de importanța lor: urmărirea și reexaminarea normelor; promovarea personalului; introducerea, extinderea și generalizarea acordului global etc. Toate acestea evidențiază încă o dată importante probleme ce alcătuiesc sfera funcțiunii de personal. Rolul lor deosebit în funcționarea mecanismului global al întreprinderii, faptul că rezolvarea lor cere o înaltă calificare, o pregătire în primul rînd economică, experiență, cunoașterea multilaterală și aprofundată a unității și a perspectivelor ei de dezvoltare.

### Căi de sporire a eficacității activităților de personal, învățămînt și retribuire a muncii.

ÎN VIITORII ANI crește preocupările pentru perfecționarea funcțiunii de personal în întreprinderile investigate, ele integrîndu-se organic în efortul general de sporire a eficienței, de așezare pe baze raționale, științifice a tuturor activităților. Ce căi trebuie avute cu prioritate în vedere în această direcție? Cine și cum trebuie în primul rînd să acționeze? Cu ce intensitate? Sînt cîteva întrebări la care, parțial, cele arătate permit unele concluzii. Interesant ni se pare faptul că acestea coincid în mare parte cu răspunsurile celor investigați la ultima întrebare (deschisă) a chestionarului: „Ce sugestii și propuneri aveți de făcut pentru îmbunătățirea activității compartimentului de personal, învățămînt, retribuire a muncii?”. Tabelul nr. 10 redă răspunsurile primite la această întrebare, ca și numărul de opinii favorabile indicat pentru fiecare în parte. (Evident este vorba de propuneri cu un grad de generalitate, fundamentare și realism variabil, supus deocamdată discuțiilor). Analiza tabelului, coroborată cu analiza întreprinsă asupra celorlalte aspecte asupra cărora s-a concentrat ancheta, permite cîteva concluzii finale:

**1** Conducerile întreprinderilor trebuie să acorde o mai mare atenție activităților ce compun funcțiunea de personal. Sesizînd corect importanța acestora ele trebuie să-și concentreze atenția spre: dimensionarea realistă, optimă a compartimentelor ce exercită atribuțiile în aceste domenii; încadrarea acestora cu specialiști calificați corespunzător, cu experiență în domeniu; delimitarea corectă a activităților ce se impun a fi grupate în cadrul lor; proiectarea unui sistem de legături operativ și rațional între acest compartiment și celelalte compartimente ale unității; consultarea permanentă a acestuia în luarea deciziilor care privesc sfera sa de activitate, începînd cu elaborarea planului și terminînd, să spunem, cu promovarea cadrelor de conducere; conducătorii acestor compartimente trebuie să participe în mod regulat la ședințele organelor colective de conducere ale întreprinderii și chiar la ședințele consiliului oamenilor muncii din centrala coordonatoare.

**2** Elaborarea unei politici de orientare, recrutare și selecție profesională, de integrare psihosocioprofesională rapidă și adecvată a forței de muncă și de încadrare a personalului, corelată organic cu politica de personal de ansamblu a întreprinderii, capabilă să utilizeze metode moderne, eficiente pentru activizarea în dimensiuni optime a acțiunilor proiectate, permițînd o adaptare corespunzătoare a unității la cerințele mediului exterior ei. Un rol deosebit sînt chemate să-l joace în acest context și cabinetele psihotehnice.

**3** Acordarea unei atenții deosebite planificării organizării, formării și perfecționării pregătirii profesionale prin stabilirea precisă a cerințelor reale de formare și perfecționare, a unor programe concrete, capabile să includă rațional ordinea de priorități prestabilite în realizarea acțiunilor de perfecționare, ca și prin definirea unui sistem de control eficient al sistemului de formare și perfecționare, proiectat și implementat.

**4** O mai mare contribuție a compartimentului de personal din întreprinderi la integrarea organică a producției, învățămîntului și cercetării, prin modalități diverse: patronarea școlilor, înființarea atelierelor-scoală, organizarea corespunzătoare a practicii în producție etc.

**5** Perfecționarea permanentă a lucrătorilor compartimentului de personal, învățămînt, retribuire, utilizarea de mijloace și forme stimulative pentru retribuirea sa, în special prin plata retribuiției în funcție de indicatorii specifici acestei activități.

**6** Activităților de recrutare, pregătire profesională, selecție, încadrare și perfecționare, a pregătirii trebuie să li se aloce o parte tot mai mare din fondul

Tabelul nr. 10

Propuneri făcute de specialiștii chestionați pentru sporirea eficienței activității compartimentului de personal, învățământ, retribuire a muncii

Nr. crt.	Denumirea propunerii	Număr de opinii favorabile exprimate		
1.	- Acordarea unei atenții mai mari de către conducerea întreprinderilor activităților ce compun funcțiunea de personal	6	12-21	- Cunoașterea din timp de către compartiment a planului forței de muncă și cunoașterea operativă a tuturor schimbărilor ce intervin în el
2-4	- O atenție sporită problemelor perfecționării pregătirii personalului prin efectuarea unui număr de lucrători care să se ocupe în exclusivitate de ele	4		- O mai strânsă colaborare cu celelalte compartimente ale unității economice
	- Raționalizarea numărului, conținutului și circulației documentelor utilizate	4		- Degrevarea compartimentului de alte activități
	- O precizie delimitare a activităților de personal (inclusiv cabinetul psihotehnic) de celelalte activități (învățământ și retribuire a muncii), în special la unitățile pe care sînt grefate centralele	4		- Participarea conducătorilor compartimentului ca membri de drept în organele colective de conducere
5-8	- Perfecționarea permanentă a lucrătorilor compartimentului, cu accent pe latura economică și tehnică	3		- Tracerea activității de retribuire în alte compartimente, eventual la cel de organizare
	- Sporirea numărului lucrătorilor din compartiment și delimitarea precisă a atribuțiilor birourilor din componența sa	3		- O mai clară și concisă precizare a problemelor de retribuire, în prezent explicitate prin instrucțiuni (lege și precizări) numeroase și voluminoase (peste 600 pagini)
	- Utilizarea în mai mare măsură a metodelor, tehnicilor și procedeele moderne, eficiente în soluționarea problemelor de personal, învățământ, retribuire	3		- Retribuirea lucrătorilor compartimentului nu în funcție de indicatorii de plan și întreprinderii, ci pe baza unor indicatori stimulativi specifici, bine precizați
	- Normare rațională a muncii lucrătorilor din compartiment și definirea precisă a atribuțiilor fiecăruia	3		- Retribuirea lucrătorilor ce se ocupă de problemele de învățământ din fondul de școlarizare
9-11	- Consultarea regulată a compartimentului în toate deciziile care se iau pentru soluționarea problemelor de personal, învățământ, retribuire a muncii (recrutări, pregătiri, încadrări, promovări, perfecționări, sancționări, detașări, transferări etc.)	2		- O mai clară precizare a modului de recuperare a cheltuielilor de școlarizare pentru cei care urmează cursuri de calificare de gradul I
				- O mai mare atenție înființării și îndrumării atelierelor-școală din întreprinderi
				- Mai multă atenție asigurării condițiilor unei integrări rapide în producție a muncitorilor, în special tineri, calificați prin școli
				- Mai multă preocupare pentru înființarea și încadrarea corespunzătoare a cabinetelor psihotehnice

de timp al compartimentelor de personal. Utilizînd modalități raționale de recrutare, forme de pregătire care au în vedere concomitent prezentul și perspectiva dezvoltării întreprinderii, metode de selecție științifică care să permită o încadrare corespunzătoare pe posturi, forme și mo-

dalități de perfecționare adecvate specificului unității, pregătirea de bază și posturilor ocupate de lucrători, compartimentul de personal din unitățile economice poate contribui eficient la utilizarea optimă a potențialului de forță de muncă, la ridicarea nivelului general de cultură

al lucrătorilor, la afirmarea fiecăruia în mod plener, ca o personalitate umană multilaterală.

Iulian BĂDIN  
Alexandru BLAGA  
Constantin GOGONEAȚĂ

## METALURGIA ROMÂNEASCA ȘI STRATEGIA DEZVOLTĂRII SCHIMBURILOR COMERCIALE INTERNAȚIONALE

(Urmare din pag. 8)

cită asupra costurilor de producție, determinînd scăderea aportului valutar realizat.

Totodată, amplasarea noilor obiective siderurgice cit mai aproape de sursele de materii prime conduce la creșterea eficienței economice a investițiilor prin reducerea sau eliminarea cheltuielilor de transport.

Legat de acest aspect și în economia noastră se remarcă o tendință ce se manifestă și pe plan mondial și anume că marile obiective să fie amplasate în zona porturilor. Experiența a demonstrat că o astfel de amplasare contribuie la reducerea cheltuielilor de producție cu 9 pînă la 10%.

Pentru creșterea gradului de eficiență a exportului de produse metalurgice se resimte necesitatea construirii în țară de depozite din care să se poată exporta prompt cantitățile mici, în calitățile solicitate de clienți. Aceasta ar da posibilitatea obținerii unor prețuri majorate de export, date fiind livrarea imediată a mărfii și posibilitatea preluării unor comenzi de cantități mici. Pentru unele produse ca tablă groasă, ar prezenta avantaje și construirea unor depozite în străinătate sau vânzarea în consignatie alături de firme specializate în comerțul cu produsele respective. Prin aceste forme s-ar asigura plasarea cantităților rezultate în plus la

laminarea cantităților comandate de clienți.

În ceea ce privește introducerea produselor noi pe piață, aș dori să menționez, ca o experiență ce a dat bune rezultate la Metalimport, lansarea exportului de țevi petroliere (norme API). Pornind de la avantajul pe care-l oferă profilul dublu — import și export — al întreprinderii noastre, am utilizat sistemul de relații creat la import pentru promovarea exportului răsînd să sporim substanțial cantitățile exportate din acest produs. Subliniem, în acest sens, facilitățile create de concentrarea în aceeași mină a operațiunilor de export și import, care permit prezentarea și lansarea rapidă a noilor produse în rîndul partenerilor de import, de obicei firme mari, specializate.

Un rol important în lansarea produselor noi îl au inițiativa și stăruința necesară depășirii greutăților începutului. De exemplu, pînă în 1970 nici o tonă de produse siderurgice românești nu pătrunsesse pe piețele scandinave. S-a luat hotărîrea de a desfășura o activitate intensă de prospectare a celor 4 țări nordice, organizîndu-se contactarea a peste 50 de firme de specialitate. Argumentele utilizate în tratative au fost: sortimentele produse — conform normelor internaționale, agregatele moderne pe care realizăm produsele noastre, lista clienților noștri externi. Rezultatul acestor acțiuni a fost introducerea cu cantități tot mai mari pe aceste piețe și chiar asimilarea normelor suedeze „SIS“ echivalente

cu normele DIN, după care fabricăm curent produsele noastre. Într-un interval relativ scurt de timp am transformat această zonă într-un principal dețeușu de export.

ÎN PERSPECTIVĂ se conturează două tendințe majore pe piața produselor siderurgice:

— îmbunătățirea performanțelor tehnice ale oțelurilor și ale procedeele de fabricație care se traduc prin micșorarea greutății produselor la care se utilizează oțelul;

— concurența altor materiale substituente ca aluminiul, materialele plastice, lemnul și altele.

Congresul al XI-lea al partidului traversează sarcini pe linia însușirii în continuare de noi tehnologii și a extinderii tehnologiilor superioare utilizate în prezent (reducerea directă a minereurilor, turnarea continuă a oțelului, folosirea oxigenului la elaborarea fontei și oțelului) ce vor asigura micșorarea consumului de coals la fabricarea fontei și a consumului de metal în producția de laminate. Prin îmbunătățirea structurii producției și extinderea procedeele avansate, va crește gradul de valorificare a metalului, astfel încît în 1980 valoarea laminatelor obținute dintr-o tonă de oțel lingou va fi cu cca. 10% mai mare față de 1975.

Concurența materialelor de înlocuire trebuie de asemenea luată în considerație, în special datorită inovărilor care modifică proprietățile și cheltuielile lor de utilizare. În același timp, însă, trebuie avută în vedere ponderea limitată a acestor înlocuitori, datorită proprietăților totuși superioare ale oțelului în comparație cu acești înlocuitori.



# Concepție unitară în realizarea programului complex de amenajare și gospodărire a resurselor de apă

**I**NUNDAȚIILE produse în țara noastră în luna iulie a acestui an au confirmat odată în plus amploarea și actualitatea deosebită a problemei amenajării și gospodăririi raționale a resurselor noastre de apă. De altfel, problema apelor este înscrisă consecvent între obiectivele fundamentale ale dezvoltării economico-sociale a țării noastre, fiind prevăzută în importante documente de partid și de stat. Recent, în Hotărârea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 8 iulie 1975 în legătură cu acțiunile de înlăturare și prevenire a inundațiilor, se trasează următoarele sarcini: „Să se elaboreze un program complex care, pe baza unei concepții unitare, să asigure regularizarea tuturor cursurilor de apă, amenajarea corespunzătoare a fiecărui bazin hidrografic, realizarea unor lucrări de acumulare de apă, desecări și irigații, care să permită să se facă față oricăror situații ivite”. Și, mai departe: „Programul complex de sistematizare pe baze moderne a întregii rețele hidrologice constituie un obiectiv de importanță națională, la realizarea căruia trebuie să-și aducă contribuția oamnei muncii, întregul nostru popor”.

În aceste condiții este pe deplin justificat ca problema apelor să constituie o preocupare majoră a etapei actuale, specialiștii din acest domeniu fiind chemați pentru găsirea căilor celor mai potrivite de realizare a directivelor trasate, în scopul satisfacerii în condiții optime a cerințelor social-economice în legătură cu apele. Din documentele menționate se desprind în mod clar liniile directoare care trebuie să caracterizeze programul complex pentru amenajarea și gospodărirea resurselor noastre de apă. În mod deosebit este subliniată ideea ca la baza acestui program să stea o *concepție unitară*, care să asigure rezolvarea problemelor în modul cel mai rațional, astfel încât lucrările realizate să facă față oricăror situații. Această concepție unitară rezultă ca o necesitate obiectivă din însuși caracterul unitar al resurselor de apă, precum și al problemelor care se ridică în legătură cu amenajarea și gospodărirea lor.

## Caracteristicile resurselor de apă

RESURSELE naturale se prezintă sub forma unor unități naturale bine delimitate, care sînt bazinele hidrografice. Fiecare bazin hidrografic cuprinde totalitatea apelor care se scurg spre un același curs de apă principal, incluzînd nu numai apele de suprafață, dar și apele subterane de pe același teritoriu. În concepția modernă a gospodăririi resurselor de apă, bazinul hidrografic constituie unitatea de bază. Aceasta înseamnă că, plecîndu-se de la această unitate naturală, toate lucrările și măsurile care se realizează pentru amenajarea și gospodărirea apelor acestui bazin trebuie să formeze un ansamblu unitar bine determinat. Justificarea acestei concepții rezidă tocmai în caracteristicile principale ale resurselor de apă în general:

*În primul rînd*, resursele de apă au un caracter limitat și foarte variabil.

Fiecare bazin hidrografic, iar în ansamblu teritoriul întregii țări, dispune de un anumit volum mediu anual al resurselor sale de apă, care constituie un factor natural caracteristic fără posibilități de creștere substanțială în timp, ci, din contră, cu tendința de scădere, așa cum vom vedea. Dar față de această valoare medie limitată a volumului resurselor de apă, repartitia lor, atît în timp, cît și în spațiu, este foarte neuniformă. În mod practic, în unii ani, datorită precipitațiilor mai abundente, stocul de apă este mai mare, în alți ani precipitațiile mai reduse conduc la un stoc mai mic. Mai mult decît atît, în cursul aceluiași an, avem sezoane cînd resursele dispun de debite mai mari — mergînd pînă la viiturile care produc inundațiile —, în timp ce în alte sezoane debitele scad foarte mult, conducînd la situații de secetă.

Sub raportul potențialului hidraulic, țara noastră dispune pe rîurile interioare în cursul unui an de un volum mediu de apă de cca. 40 miliarde m<sup>3</sup> (inclusiv apele subterane). Evident, în anii secetoși acest volum este sensibil mai mic, iar în anii ploioși mult sporit, limitele de variație fiind de cîteva zeci de procente. Avem bazine hidrografice mai bogate în apă, ca de exemplu Siretul, Someșul, Oltul, în timp ce altele ca Vedea, Teleorman, bazinul Dobrogei sînt deficitare. Pe parcursul anului, repartitia scurgerii apelor este foarte neuniformă, rapoartele între debitele medii ale diverselor luni și debitele medii anuale putînd scădea la unele riuri pînă la 5 la sută (ca de exemplu riul Bahlui). În același timp, rîurile noastre prezintă un mare grad de torențialitate, respectiv un mare ecart de variație între debitele cele mai mari și debitele cele mai mici care se pot scurge în diferite perioade. De exemplu, pentru unele riuri raportul între debitele maxime și cele minime poate atinge valori de 850 (Someșul Mic), iar pentru altele poate fi chiar de cîteva mii (Bahlui). Aceste caracteristici pun în lumină originea inundațiilor foarte frecvente ce se produc la noi în țară și marchează în același timp dificultățile pe care le prezintă rîurile noastre pentru o amenajare rațională. Spre deosebire de rîurile interioare, Dunărea care are un potențial hidraulic mult mai mare, de cca. 200 miliarde m<sup>3</sup> în medie anuală — incluzînd în mod practic și aproape totalitatea debitelor rîurilor noastre interioare — are un regim mai uniform de scurgere, dar prezintă importante debite de viitură, care provoacă inundații în perioadele mai-iulie.

*În al doilea rînd*, spre deosebire de alte resurse naturale, resursele de apă prezintă posibilități relativ limitate — sub raport tehnic-economic — de transport al apei din bazinele mai bogate în apă în bazinele mai sărace. De exemplu, noi nu putem imagina practic posibilitatea de a transporta apă dintr-un bazin foarte excedentar, cum ar fi de exemplu Dunărea, într-un bazin ca Tîrnavele, sau Oltul superior. Bineînțeles însă că între bazinele învecinate, astfel de transferuri de apă sînt posibile, și ele sînt luate în considerare ca atare. În orice caz, datorită acestor condiții, apa apare ca un factor natural și economic de localizare, care diferențiază net un bazin de celălalt și condiționează în mod diferit posibilitățile de satisfacere a cerințelor economiei naționale de la un bazin la altul.

*În al treilea rînd*, regimul de curgere a resurselor de apă este puternic influențat, atît sub raport cantitativ, cît și sub raport calitativ, de însuși condițiile de amenajare și de folosire a apelor de către unitățile social-economice. Modificarea cantitativă este provocată în primul rînd de consumul de apă nerecuperabil, sau pierderile de apă care se produc în mod inevitabil la orice folosință și care fac ca restituirile de apă să fie în general mai mici decît prelevările de apă, conducînd la diminuarea succesivă a debitelor sursei. În plus, modificări cantitative produc însuși lucrările de amenajare și regularizare a surselor de apă, care prin esența lor realizează o redistribuție a acestor resurse, atît în spațiu, cît și în timp. Modificarea calitativă constă în impurificarea apelor, ca urmare a evacuirilor de reziduuri și substanțe poluante din canalizările de orice fel ale obiectivelor social-economice.

În țara noastră cantitățile de apă pierdute prin consumuri nerecuperabile (în irigații, industrii etc.) pot atinge valori de 10—15% din stocul rîurilor interioare la nivelul etapei actuale și vor putea crește la 20—25% în etape următoare, ceea ce conduce la diminuarea efectivă a disponibilului de apă al acestor resurse. În ceea ce privește gradul de refolosire a apei, atît la nivelul fiecărei folosințe, cît și în ansamblu, de-a lungul cursurilor de apă, el poate atinge valori de 100—200%, iar în mod rațional el va trebui să crească în viitor la peste 300% pentru ca, utilizînd la maximum stocul redus de resurse pe care îl avem să putem satisface un volum cît mai mare de folosințe.

*În al patrulea rînd*, resursele de apă constituie un important

## OM-TEHNICĂ-MEDIU

factor de mediu. Modul de gospodărire a lor are influență directă și imediată asupra mediului înconjurător, asupra condițiilor generale ecologice. Privind problema sub acest aspect, rezultă în mod direct o serie de restricții care limitează condițiile de amenajare și gospodărire a resurselor de apă, condiții care sînt de o cu totul altă natură decît cele generale tehnico-economice.

Privind problema din acest punct de vedere, noi nu vom putea concepe o folosire a unor resurse de apă pînă la completa lor epuizare sau dispariție, după cum nu vom putea concepe amenajări care să strice în vreun fel oarecare echilibru ecologic al bazinului hidrografic.

În al cincilea rînd, resursele de apă, spre deosebire netă de alte resurse naturale, prezintă atît un potențial pozitiv, cît și unul negativ. Potențialul pozitiv rezultă din însuși caracterul de materie primă și de element indispensabil vieții și omului pe care îl are apa în general. Potențialul negativ rezultă din calamitățile și pagubele pe care le poate produce apa în exces, fie că e vorba de forma recent manifestată a inundațiilor, fie că e vorba de înmlăstîniri, eroziuni, sărăturări etc.

În privința potențialului pozitiv, subliniem laturile multiple pe care le are folosirea apei, fie că e vorba de alimentarea cu apă a populației și industriei, a irigațiilor și pisciculturii, fie că e vorba de producere de energie electrică sau transporturile pe apă.

În ceea ce privește potențialul negativ al apelor, apare interesant o analiză mai detaliată a pagubelor pe care le pot provoca inundațiile, forma cea mai gravă de manifestare a puterii de distrugere a apei.

În legătură cu pagubele pe care le pot produce inundațiile, este important a sublinia faptul că ele cresc nu numai cu mărirea viiturilor, dar sînt cu atît mai mari cu cît este mai ridicat gradul de dezvoltare social-economică al zonelor riverane, deci ele au o tendință de creștere în timp — odată cu dezvoltarea social-economică, în caz că nu se iau măsuri de lichidare radicală a lor, prin lucrări corespunzătoare.

În țara noastră, suprafața de teren care poate fi afectată de inundații în diferite proporții, în funcție de mărirea viiturilor, este de cca. 2 800 000 ha, deci cca. 12% din suprafața țării. Mărirea pagubelor directe provocate de inundații anual depășește în medie cîteva sute de milioane de lei/an, fără a mai considera efectele inundațiilor excepționale din 1970 — care au fost de cîteva miliarde de lei — sau cele foarte recente din iulie a.c., cînd valoarea pagubelor este cu totul deosebită.

În ceea ce privește celelalte forme ale potențialului negativ al apelor, este de menționat că excesul de umiditate — sub formă de înmlăstîniri și sărăturări — se resimte pe o suprafață de cca. 4 000 000 ha, iar eroziunile de sol, de diferite grade, afectează cca. 9 000 000 ha.

## Obiectivele gospodăririi apelor

ÎN MOD GENERAL, se consideră că obiectivele de bază ale gospodăririi resurselor de apă sînt următoarele :

— asigurarea cantităților de apă necesare tuturor obiectivelor social-economice, la timpul și locul potrivit, în mod coordonat ;

— protecția resurselor de apă, respectiv păstrarea unei calități corespunzătoare a apelor, menținerea unui regim favorabil scurgerii și evitarea epuizării resurselor ; protecția resurselor de apă se înscrie în același timp în ansamblul preocupărilor pentru protecția mediului înconjurător și păstrarea echilibrului ecologic ;

— combaterea și apărarea împotriva efectelor dăunătoare ale apelor, sub diferitele lor forme de producere : inundații, înmlăstîniri, sărăturări, eroziuni etc.

Aceste trei obiective trebuie privite ca formînd un ansamblu unitar, iar satisfacerea lor nu se poate realiza independent, prin soluții contradictorii.

Astfel, lucrările de asigurare a cantităților de apă nu se pot considera satisfăcătoare dacă nu sînt însoțite în paralel de lucrări și măsuri pentru păstrarea calității apelor. A dispune numai de cantitățile de apă, fără ca acestea să aibă și calitățile corespunzătoare pentru folosire, a face adică numai o gospodărire cantitativă, fără a realiza și gospodărire calitativă a apelor, înseamnă a nu duce o politică justă în domeniul apelor și a nu satisface corespunzător necesitățile social-economice. De asemenea, a face numai lucrări care să asigure apa pentru folosințe și a nu lua în vedere, în același timp, problema combaterii inundațiilor, înseamnă a nu face o gospodărire rațională a resurselor de apă.

În sfîrșit, nu se pot concepe lucrări de amenajare a resurselor de apă, pentru oricare din obiectivele arătate, care să dăuneze condițiilor generale de protecție a mediului înconjurător, de păstrare a echilibrului natural ecologic.



## Principiile concepției unitare

CONCEPȚIA UNITARĂ care se cere să stea la baza acestei acțiuni se referă atît la principiile de amenajare a bazinului hidrografic, cît și la ansamblul măsurilor de exploatare și reglementare pentru valorificarea resurselor de apă. În definirea acestei concepții unitare, pe lângă principiul deja arătat referitor la considerarea bazinului hidrografic ca unitate de bază în gospodărire a apelor, trebuie să avem în vedere încă o serie de principii dintre care mai importante se consideră a fi următoarele :

**1** Un prim principiu îl constituie acela al valorificării intensive și maxime a potențialului resurselor de apă, prin sporirea randamentului general de utilizare a acestora, în fiecare bazin hidrografic.

Pentru a justifica acest principiu este necesar să arătăm că, conform prognozelor făcute, la nivelul anului 2000 cerințele de apă ale populației și economiei, adică volumele de apă ce vor trebui captate din rîurile interioare, vor depăși de peste trei ori stocul disponibil de apă pe care aceste rîuri îl vor putea furniza în ipoteza unei amenajări foarte avansate a lor. Aceasta înseamnă că, pentru satisfacerea tuturor folosințelor de apă, fiecare m<sup>3</sup> de apă va trebui refolosit în medie de cca. 3 ori, în unele bazine mai mult, în altele mai puțin. În acest scop, sînt necesare o serie de măsuri de reglementare a folosirii economicoase a apelor, printre care mai importante sînt :

— reducerea la minimum a cantităților de apă necesare fiecărei categorii de folosințe ;

— înlocuirea apei, ca materie primă, cu alte materii prime (răcire cu aer etc.) ori de cîte ori este posibil ;

— înălțurarea pierderilor inutile de apă în instalațiile de folosire ;

— recircularea internă cît mai avansată a apei la folosințele industriale ;

— distribuirea și amplasarea cît mai rațională a folosințelor în lungul cursurilor de apă, și în fiecare bazin hidrografic, pentru a permite o refolosire maximală a apei de un număr cît mai mare de ori, în care scop apar raționale următoarele măsuri :

— plasarea în zonele amonte ale rîurilor a folosințelor cu consumuri nerecuperabile cît mai mici sau nule (de ex. centralele hidroelectrice) ;

— plasarea în zonele amonte ale bazinului a folosințelor ale căror ape reziduale sînt mai puțin impurificate ;

— amplasarea cu precădere a folosințelor de apă mai importante în bazinele hidrografice mai bogate în apă, sau în zonele în care rîurile prezintă debite mai importante ; aceasta

înseamnă a acorda factorului „apă” un rol important de criteriu de decizie în amplasarea obiectivelor social-economice.

În legătură cu acest principiu, un aspect interesant îl prezintă coordonarea folosințelor hidroenergetice cu irigațiile. Satisfacerea acestui deziderat este facilitată de faptul că în general condițiile de dezvoltare a hidroenergeticii, principala folosință neconsumatoare, sînt mai avantajoase pe cursurile superioare cu pante mari, în timp ce irigațiile, folosința care consumă practic integral debitul prelevat se dezvoltă mai ales pe cursurile inferioare, în zonele de șes.

**2** Un al doilea principiu este acela al rezolvării prin lucrări comune a unui număr cit mai mare de folosințe și obiective de gospodărire a apelor. Este principiul folosirii complexe a apelor și a lucrărilor de amenajare. Acest principiu rezultă din constatarea că multiplele probleme legate de satisfacerea cerințelor de apă, adeseori contradictorii, ale diferitelor folosințe de apă, precum și acelea de protecție a calității apelor și de combaterea acțiunilor dăunătoare ale apelor nu pot fi rezolvate în mod izolat, deoarece o asemenea rezolvare poate conduce în numeroase cazuri la soluții neeconomice atît pentru fiecare scop în parte cit și pe ansamblu. Aceasta este explicabil dacă ținem seama că :

— în cazul folosințelor de apă, considerarea lor în ansamblu permite soluționări mai raționale, deoarece debitul regularizat într-o acumulare importantă pot de exemplu să fie utilizate mai întîi pentru producerea de energie electrică și apoi să satisfacă cerințele de apă din aval pentru populație, sau pentru navigație, obiective industriale și în anumite condiții și pentru amenajările de irigații ;

— măsurile de combatere a inundațiilor sînt influențate de efectul de atenuare a viiturilor în acumulările realizate sau prevăzute a se realiza pentru alte scopuri : realizarea de acumulări care să rezolve atît regularizarea debitelor pentru folosințe cit și combaterea inundațiilor prin atenuarea viiturilor în afară de concentrarea a două sau mai multe lucrări în una singură, permite adesea o mai eficientă utilizare a volumului total al lacului pentru scopurile urmărite, dat fiind că condițiile impuse de scopurile respective pentru dimensionarea acumulării sînt uneori decalate favorabil în cuprinsul anului ;

— măsurile de protecția calității apelor sînt condiționate de anumite debite minime caracteristice de pe cursurile de apă, deci sînt strîns legate de regimul cerințelor de apă din sursă, gradul de recirculare a apei și de regimul de utilizare a lucrărilor de regularizare a debitelor ; în unele cazuri pentru protecția calității apelor poate apare justificat a se prevedea volume speciale de apă în acumulări pentru sporirea debitelor de diluție în situațiile critice ;

— în numeroase cazuri concentrarea lucrărilor de regularizarea debitelor, pentru rezolvarea în complex a unui ansamblu de două sau mai multe obiective de gospodărire a apelor, este mai rațională din punct de vedere economic decît ansamblul lucrărilor necesare pentru rezolvarea independentă a fiecărui obiectiv în parte.

**3** Un al treilea principiu este acela ca problemele de gospodărire cantitativă a apei să se rezolve în același timp și în comun cu problemele de gospodărire calitativă. Acest principiu rezultă din faptul că întregul fenomen de folosire a resurselor de apă este un fenomen complex și unitar, în care factorii de cantitate și cei de calitate se interconstrucționează continuu și reciproc. Din acest motiv, măsurile și lucrările pentru optimizarea folosirii apelor la nivelul fiecărui bazin și al

țării întregi trebuie să fie complexe și să aibă în vedere ambele fețe — cantitatea și calitatea — ale uneia și aceleiași probleme, aceea de folosire rațională a surselor de apă.

**4** Un al patrulea principiu, se referă la combaterea inundațiilor. Lucrările necesare în acest scop sînt îndiguirile și acumulările. Practica a arătat că cele mai eficiente soluții sînt acelea în care cele două procedee se îmbină în mod rațional, completîndu-se reciproc și funcționînd în ansamble unitare. Astfel de soluții au avantajul că, pe lîngă faptul că sînt mai economice, se pretează și la o eșalonare mai judicioasă, avînd în vedere că în timp ce îndiguirile se execută în termene relativ mai scurte, acumulările au perioade de execuție mai lungi. Un exemplu în această privință îl constituie bazinul Mureș, unde după inundațiile din 1970 s-au executat la unele obiective îndiguirii ce au avut efecte favorabile la inundațiile din acest an, soluția finală urmînd a fi aceea de completare printr-o serie de acumulări de mare capacitate, care pe lîngă atenuarea completă a viiturilor, vor rezolva și problema asigurării cu apă a folosințelor.

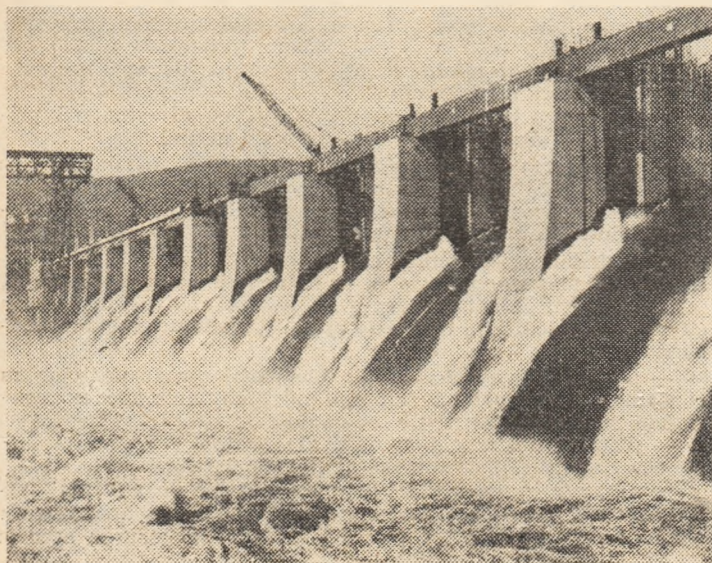
**5** Un al cincilea principiu este acela al realizării unei eficiențe economice maxime, atît în folosirea apei cit și în amenajarea resurselor de apă. Acest principiu, general valabil pe întreaga economie, se referă atît la eficiența propriu-zisă a lucrărilor, cit și la o etapizare cit mai rațională a amenajărilor prevăzute, într-o strictă concordanță cu evoluția reală a cerințelor economiei și populației, astfel încît fiecare obiect să nu fie realizat nici mai devreme dar nici mai tîrziu decît cînd este necesar. Aceasta pe de o parte pentru a nu bloca inutil fonduri de investiții, iar pe de altă parte pentru a nu pîgubi economia națională prin lipsa lucrărilor necesare de gospodărire a apelor.

**6** Un al șaselea principiu este acela al elaborării unor scheme de amenajare complexă care să fie cit mai elastice și ușor adaptabile în timp la evoluția reală a cerințelor economiei naționale. În legătură cu această problemă, trebuie precizat că în ceea ce privește amenajările din perspectiva mai îndepărtată schemele de perspectivă nu sînt rigide și unice, ci reprezintă un ansamblu de variante posibile în funcție de modul de dezvoltare al diferitelor folosințe. De aceea, în momentul în care se analizează realizarea unei lucrări de gospodărire a apelor în cadrul unui bazin, se iau în studiu diferitele posibilități de extindere în perspectivă, indicîndu-se modul în care lucrarea se încadrează în aceste posibilități. În momentul în care se atinge dezvoltarea folosințelor în bazin, permisă de existența lucrării de gospodărire a apelor respective, studiul schemelor de perspectivă se reia în scopul alegerii următoarei lucrări de gospodărire a apelor, țînd seama de precizările care s-au adus în intervalul de timp dintre execuția celor două lucrări. Astfel, realizarea schemelor de perspectivă constituie un proces continuu de precizare succesivă a elementelor necesare alegerii lucrării de gospodărire a apelor imediat următoare, din mai multe variante de dezvoltare posibilă.

**7** În sfîrșit, un ultim principiu este acela ca prin amenajarea complexă a fiecărui bazin hidrografic să se asigure o dezvoltare armonioasă a folosințelor pe teritoriul țării, evitîndu-se concentrarea tuturor amenajărilor în anumite zone mai favorizate din punctul de vedere al condițiilor naturale. Rolul gospodăririi apelor este și acela de a furniza ramurilor economice criterii de orientare care să fie luate în vedere de aceste ramuri în paralel cu alte criterii. Astfel, se va propune amplasarea în zonele sărace în resurse de apă a acelor folosințe care solicită debite mai reduse, iar în zonele bogate în resurse a celor care necesită cantități de apă mai mari. Tot în vederea asigurării unei dezvoltări armonioase a teritoriului țării s-a evitat concentrarea anumitor tipuri de amenajări numai în anumite zone în care există condiții mai bune. Astfel, deși eficiența economică a irigațiilor este maximă în Bărăgan și în Dobrogea, zone în care s-au propus cele mai mari sisteme de irigații, s-a propus în paralel și dezvoltarea irigațiilor, atît prin sisteme mari cit și prin sisteme locale, în toate zonele unde irigarea culturilor este necesară. De aceea, pe lîngă amenajările mari cu caracter republican sau regional se are în vedere includerea în schemele de amenajare și a diferitelor amenajări mici cu caracter local. Asemenea amenajări, de care s-a țînut seama în special în legătură cu anumite cerințe locale, au ca scop asigurarea unor dezvoltări locale prin lucrări simple, necesitînd eforturi financiare relativ reduse.

## Necesități și priorități

REALIZAREA programului complex de amenajare și gospodărire a apelor impune luarea grabnică a unor măsuri coordonate. Ca o consecință imediată a recentelor inundații, se impune



## RECENZII

O valoroasă lucrare  
de prognoză demografică

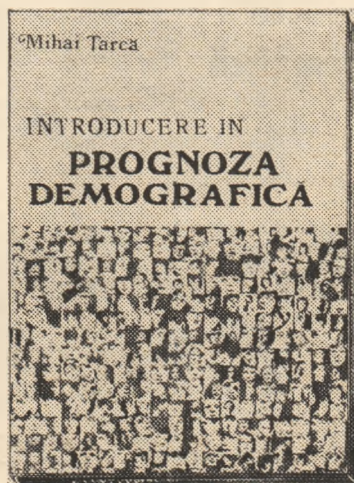
**E**STE indeobște recunoscut că prognoza demografică a precedat prognoza economică, tehnologică și socială. Dacă lăsăm la o parte estimările, uneori fanteziste, ale numărului populației moderne și care datează încă de la mijlocul secolului al XVIII-lea, metodele științifice de prognoză a populației se formulează la sfârșitul secolului al XIX-lea, prin lucrările economistului și demografului E. Cannan (1895), se dezvoltă în primele trei decenii ale secolului al XX-lea, grație lucrărilor și studiilor lui G. U. Yule, A. Bowley, P. K. Whelpton, A. Sauvy, pentru a cunoaște o puternică înflorire în perioada următoare celui de-al doilea război mondial, unde notabilă este mai cu seamă contribuția O.N.U. și a organismelor sale de specialitate. Așa-numita „metodă a componentelor” — proiectarea populației pe sexe și vîrstă — devenită între timp metoda „analitică” sau „morfologică”, a cunoscut o mare diversificare și un remarcabil progres sub raportul metodologic și al fundamentării științifice. Familia „proiecțiilor demografice” s-a îmbogățit considerabil în ultimele trei decenii, alături de proiectarea populației totale pe sexe și vîrstă — proiectare fundamentală — s-au dezvoltat și s-au perfecționat metodele de proiectare a populației active, a populației urbane și rurale, a populației după nivelul de instruire, a numărului gospodăriilor și familiilor, a populației după starea civilă — așa-numitele proiectări derivate — într-un număr impresionant de variante.

Un aport însemnat l-au adus, deopotrivă, perfecționarea metodelor matematice — ne referim în special la metoda matricială —, introducerea calculatoarelor electronice care permit tehnici de simulare în diferite ipoteze, creșterea cantității de informație statistică. Fundamentală a fost însă necesitatea resimțită de prognoza și planificarea economică și socială pe termen scurt, mijlociu și lung, ca și întreaga modelare a dezvoltării economice și sociale, în cadrul cărora populația este o variabilă principală, indiferent dacă este considerată exogenă sau endogenă. În prezent, nu există, practic, o țară care să nu dispună cel puțin de prognoza populației totale; grație eforturilor O.N.U., s-au elaborat prognoze ale populației mondiale, pe regiuni geografice, inclusiv pentru țările care nu dispun de informații statistice corespunzătoare ale populației active, urbane, ale gospodăriilor. Remarcabil este și faptul că în teoriile și modelele globale, cum sînt cele

ale grupului Meadows, Mesarović și Pestel, Bachne, Bariloche etc., prognoza populației ocupă un loc deosebit de important.

În țara noastră, unde necesitatea unor prognoze demografice științifice este organic legată de întreaga acțiune de prognoză și planificare economică socială și de politica demografică activă, metodele de prognoză, ca și proiectările demografice efective s-au dezvoltat simțitor în ultimii ani.

În condițiile acestui interes sporit pentru prognoza demografică, o lucrare de specialitate care să expună sistematic metodele științifice este binevenită. În ciuda titlului său modest \*) , lucrarea lui M. Țarcă ne oferă un inventar aproape exhaustiv al problematicii legate de prognoza demografică. Cititorul va găsi în lucrare o informație completă asupra



metodelor, începînd cu cele mai simple — așa-numitele metode globale, pe baza unor funcții matematice — pînă la cele mai complexe, cum ar fi prognoza cu ajutorul modelelor matriciale. Autorul examinează fiecare metodă în mod critic, subliniind calitățile și limitele ei, ca și condițiile pentru aplicarea ei. Este un remarcabil serviciu pe care M. Țarcă îl face tuturor celor care, într-un cadru sau altul, sînt puși să facă proiectări demografice. Ne-am îngăduit să semnalăm în mod particular prognoza populației totale cu ajutorul unei curbe logistice, metodele de estimare a migrației interne, mai ales cu modelele gravitaționale și input-output, prognoza populației pe bază de modele matriciale, metode de prognoză a populației active, prognoza potențialului de viață. Cum este și firește, autorul stăruie îndelung asupra proiectării populației totale cu metoda compo-

nentelor. În afară de expunerile metodologice și considerațiile ce se fac în legătură cu proiectarea morbidității și a fertilității, autorul introduce două modalități noi, mai puțin elaborate și cunoscute, anume determinarea numărului de născuți vii pe baza fertilității legitime și a duratei căsătoriei, ca și pe baza fertilității specifice fiecărei etape de constituire a familiei, ceea ce echivalență cu o largă deschidere spre metoda analizei longitudinale, pe cohorte și promoții. Lucrarea se încheie cu utile considerații asupra corelației demo-economice și cu expunerea tabelii de mortalitate pentru populația județului, întocmită de autor, ca instrument preliminar pentru proiectarea populației. La bogăția informației prezentate în lucrare, se adaugă rigoarea științifică, expresia clară. Latura aplicativă este asigurată prin calcule ilustrative, bazate în special pe exemple referitoare la populația României.

În aceste condiții, ceea ce se poate recomanda autorului este să continue preocupările sale, dezvoltînd unele probleme și metode care, firește, nu și-au putut găsi locul în actuala ediție. Ne-am referi, de exemplu, la introducerea metodelor populației stabile, deosebit de utile în proiectarea demografică. De asemenea, în viitor s-ar putea aborda problemele legate de folosirea calculului electronic, anume formularea unor scheme logice, algoritmi și programe de proiectare, în condițiile unor anumite ipoteze. O lucrare aparte ar putea constitui includerea prognozei populației în prognoza economică și socială, evaluarea implicațiilor economice și sociale ale unei anumite prognoze demografice, ceea ce ar însemna tratarea problemelor în optica raportului „populație-economic”.

La o eventuală reeditare a lucrării — nu mai este cazul să justificăm o atare necesitate — ar fi utilă o uniformizare a terminologiei și simbolurilor folosite. Ar fi de dorit, după părerea noastră, să se renunțe la expresia de „coeficient” și să se adopte cea de „rată”: notația pentru rată sau ritm de creștere ar putea fi folosită aceea de  $(1+r)$ , la media geometrică ar trebui adăugată și funcția exponențială:  $e^{rt}$ , pentru prognoze de tipul:  $P_t = P_0 e^{rt}$ . Desigur, este vorba de observații de amănunt care nu afectează cu nimic valoarea lucrării.

Cartea lui M. Țarcă este utilă nu numai celor ce se ocupă cu prognoza demografică. Ea este plină de sugestii pentru economiști, planificatori, sistematizatori, urbanisti. Este îndreptățită speranța că ea va stimula interesul și preocupările economiștilor și altor categorii de specialiști în vederea elaborării unor lucrări de prognoză economică și socială. Pentru care cartea lui M. Țarcă ar fi un început și îmbold.

dr. Vladimir TREBICI

\*) Mihai Țarcă. Introducere în prognoza demografică.

treccrea de urgență la inventarierea sistematică a pagubelor produse de aceste inundații pe întreg teritoriul țării. Evaluarea acestor pagube trebuie făcută în strînsă corelare cu caracteristicile fenomenului meteorologic și hidrologic care le-a generat. Toate aceste date sînt indispensabile și vor sta la baza dimensionării viitoarelor lucrări de apărare, ca și a deciziilor privind etapizarea lor.

Trebuie apoi adîncite studiile de prognoză privind evoluția cerințelor de apă ale populației și economiei, etapizat pînă în anul 2 000 (2 010). Astfel de studii s-au efectuat în anii 1972—1973, dar ele vor trebui îmbunătățite cu noi date și metode de calcul.

Este necesară, de asemenea, o bună cunoaștere a liniilor directoriale ale dezvoltării teritoriale social-economice, pentru o rațională corelare a tuturor nevoilor cu lucrările și măsurile de gospodărire a apelor preconizate.

Trecîndu-se apoi la elaborarea programului complex de amenajare și gospodărire a resurselor de apă, vor trebui valorificate toate documentațiile similare elaborate în etapele anterioare (în 1949—1950 în cadrul „Planului de electrificare”, în anii 1958—62 în cadrul „Planului general de amenajare a apelor din România” și în anii 1970—1971 în cadrul „Programului național privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, desecări și combaterea eroziunii solului în R.S. România”).

În actualizarea și îmbunătățirea acestor documentații pe baza noilor date și concepții, este necesar să se accentueze preocupările în problemele de combatere a inundațiilor, de pro-

tecția calității apelor, precum și în acelea ale eficienței economice și ale etapizării mai raționale a lucrărilor prevăzute.

În sfîrșit, vor trebui adoptate soluțiile organizatorice necesare pentru asigurarea realizării în termenele prevăzute și exploatarea eficiente a lucrărilor necesare.

Pe linie organizatorică trebuie de asemenea create condițiile pentru realizarea unui sistem informațional operativ în domeniul gospodării apelor, care să asigure pe de o parte colectarea și prelucrarea tuturor datelor referitoare la evoluția surselor de apă și a lucrărilor de gospodărire a apelor, iar pe de altă parte transmiterea cu operativitate a tuturor deciziilor necesare în perioadele de inundație, ca și în cele de secetă.

Rezolvarea problemelor din ce în ce mai acute pe care le ridică amenajarea și gospodărirea resurselor de apă ale țării impune urmărirea consecventă a unei concepții unitare, atît în elaborarea soluțiilor tehnice, cît și în exploatarea de zi de zi a resurselor de apă și a lucrărilor executate. Aplicarea acestei concepții unitare, trasată în ultimele documente de partid și de stat, va conduce atît la valorificarea intensivă a potențialului pozitiv al resurselor noastre de apă, cît și la combaterea potențialului negativ al acestora. În acest fel vor fi satisfăcute în modul cel mai rațional toate cerințele pe care populația și economia le ridică în legătură cu apele, una din resursele naturale cele mai importante ale țării.

dr. ing. Constantin PARVULESCU

Institutul de cercetări și proiectări  
pentru gospodărirea apelor

**P**UBLICAREA recentă în limba română a unei selecții de cuvântări din perioada 1972—1975 a președintelui Statelor Unite Mexicane, Luis Echeverría Alvarez (1) readuce în atenția opiniei publice și a specialiștilor din țara noastră o problematică de mare interes și actualitate, centrată pe dezideratul profund progresist al instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale.

Premisa majoră a concepției președintelui Luis Echeverría Alvarez despre o nouă ordine internațională este **analiza istorică și prospectivă a subdezvoltării**. Din analiza sa genetică a subdezvoltării, în interdependență cu mersul general al societății omenеști în ultimele secole, rezultă că prezența acestui fenomen tragic în zilele noastre nu este întâmplătoare și nu decurge din factorii naturali, ci reprezintă rezultanta inevitabilă a unui anumit tip de dezvoltare socială, respectiv de **politica economică internațională**, promovate de minoritatea bogată din țările dezvoltate, puternic industrializate. „Subdezvoltarea nu este altceva decât o dimensiune periferică a dezvoltării” — arată președintele Luis Echeverría Alvarez (pag. 89) — și, concretizând ideea, adaugă că „Subdezvoltarea nu este altceva decât cealaltă față a colonialismului și a sistemelor de exploatare care au guvernat timp de secole relațiile sociale” (pag. 53).

Referindu-se la **multiplele forme concrete de manifestare ale subdezvoltării**, autorul insistă asupra unor procese de mare anvergură, cu consecințe îngrijorătoare pentru întreaga omenire, printre care, mai ales **foamea cronică** a unei însemnate părți a populației globului pămîntesc, **analfabetismul** unui sfert din această populație, **degradarea și deformarea agriculturii din țările dezvoltate și în curs de dezvoltare**, care contrastează în mod izbitor cu o serie de **procese iraționale din țările capitaliste dezvoltate**, printre care: consumul nerațional și risipa de energie și de



## O analiză istorică și prospectivă a problematicii subdezvoltării

materii prime, consumul individual excesiv, inclusiv alimentația nerațională a virfurilor foarte bogate din aceste țări, poluarea mediului ambiant, respectiv pericolul ruperii echilibrului ecologic, precum și cheltuielile exorbitante pentru fabricarea de arme etc.

După aprecierea sa, **cauza profundă a dezechilibrelor** care însoțesc subdezvoltarea și foamea o constituie **diviziunea internațională tradițională a muncii**, care a făcut posibilă **exploatarea țărilor agrare** de către țările industrializate (capitaliste — n.n.s.) prin multiple canale, ducând la **blocarea dezvoltării celor dintii** prin deciziile de politică economică luate de cele din urmă. „O mare parte din agricultura lumii a treia, bazată pe monocultură, s-a înscris, cum bine este cunoscut, pe orbita concretă a nevoilor metropolelor sau ale companiilor transnaționale — arată autorul. Urmarea acestui sistem au constituit-o dezechilibrul ecologic, erodarea și abandonarea anuală a sute de mii de hectare, ceea ce a însemnat continuarea an de an a unei imense operații de nimicire geografică... Agricultură țărilor lumii a treia, exemplu de exploatare colonială

în cadrul diviziunii internaționale a muncii, a exportat produsele ei la prețuri de mizerie, accentuând în acest fel rentabilitatea structurilor industriale ale celor mai bogate țări din lume” (pag. 95).

**Concluzia generalizatoare** pe care o desprinde autorul din analiza istoriei subdezvoltării este că „sistemul dominant a transformat risipa și inrobirea lumii a treia în principala pirghie de creștere economică a țărilor bogate. De aceea, este inutil să condamnăm cursa înarmărilor ca atare. Trebuie să căutăm la rădăcinile acestuia, dat fiind că reînarmarea nu este numai o risipă de mijloace bănești, ci și garanția politică a unui sistem economic de exploatare” (pag. 80).

Ar putea să pară paradoxal, la prima vedere, dar, de fapt, este o dovadă de interpretare profundă și subtilă a proceselor din lumea contemporană, în perspectiva viitorului, faptul că autorul vorbește despre anumite manifestări ale subdezvoltării chiar și în țările industrializate, pe planul instituțiilor anacronice și ineficiente, precum și pe planul gândirii social-economice și politice din aceste țări. „Subdezvoltarea, în sensul său strict — precizează autorul —, afectează, din cauza aceleiași dezordini generate de modelul economic respectiv și numeroase mari țări industrializate. Cauzele acestei subdezvoltări ideologice sau instituționale a marilor societăți industriale — subdezvoltare care se vedește și în tulburările monetare și în cele cu caracter intern — rezidă în refuzul acestora de a accepta faptul că, în sfera puterii tradiționale, plusvaloarea internațională care derivă din aceasta și forțata diviziune internațională a muncii și-au încheiat ciclul istoric” (pag. 102—103).

Apreciind în mod realist riscurile perpetuării modelului tradițional (capitalist — n.n.s.) de creștere și dezvoltare economică, autorul avertizează în mod îndreptățit asupra faptului că „Dănuirea structurilor unui sistem perimat ar avea drept efect

doar creșterea inegalității și, prin urmare, a crizelor sociale” (pag. 103).

Critica justificată făcută de președintele Luis Echeverría Alvarez vechii diviziuni internaționale a muncii și ordinii economice și politice întemeiate pe aceasta l-a dus la concluzia firească potrivit căreia **este necesară reorganizarea din temelii a diviziunii internaționale a muncii, instaurarea unei ordini economice și politice internaționale noi**. Transformarea epocii noastre nu va fi viabilă fără „o schimbare radicală în relațiile dintre centrele urbane dominante și cele agrare dominate. Credem în importanța dialogului și a nemulțumirii creatoare. Apărăm dreptul popoarelor oprimate la independență totală și năzuim către o autentică democrație internațională” (pag. 56—57).

În cuvîntarea rostită la ședința plenară a celei de a III-a Conferințe a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (Santiago de Chile, 1972), președintele Luis Echeverría Alvarez a definit coordonatele de bază ale concepției sale despre strategia dezvoltării și noua ordine economică și politică internațională, considerînd că la baza lor trebuie să stea următoarele „**principii fundamentale**: folosirea suverană a resurselor naturale; respectarea strictă a dreptului fiecărui popor de a adopta o structură economică corespunzătoare intereselor sale și de a imprima proprietății private modalitățile dictate de interesul public; renunțarea la folosirea instrumentelor și presiunilor economice în scopul reducerii suveranității politice a statelor; supunerea capitalului străin legilor țării în care intră; interzicerea expresă a intervenției corporațiilor transnaționale în afacerile interne ale altor țări; abolirea practicilor comerciale discriminatorii în ceea ce privește exportul țărilor neindustrializate; avantaje economice proporționale în funcție de nivelul de dezvoltare al fiecărei țări; acorduri care să garanteze prețuri stabile și juste la produsele

TISE

### Metodologie a evoluției decalajelor dezvoltării

● Profesorul polonez Zygmunt Gastkowski semnează în *REVUE INTERNATIONALE DES SCIENCES SOCIALES* nr. 1/1975 articolul intitulat *L'évolution des écarts de développement entre pays riches et pays pauvres durant la décennie 1955-1965: étude méthodologique pilote (Evoluția decalajelor dezvoltării între țările bogate și țările sărace în decursul deceniului 1955-1965: studiu metodologic-pilot)*.

Autorul introduce în analiză un indice compus, reprezentînd „distanța taxonomică” în raport cu o „țară ideală”, și are în vedere trei domenii: 1) potențialul economic (fixat în funcție de PNB și consumul de energie); 2) mass-media (pentru care ia în considerație numărul receptoarelor de radio și de televiziune la 1 000 locuitori, tirajul cotidianelor la 1 000 locuitori) și 3) potențialul de resurse umane (fixat pe baza numărului elevilor de grad secundar și al studenților). Aplicînd acest indice la un eșantion de 50 țări, Z. G. constată că dezvoltarea nu este un proces unidimensional, că, în perioada

1955-1965 decalajele între cele două categorii de țări au crescut în mod diferențiat, concomitent producîndu-se modificări de clasament, atît în cadrul categoriei țărilor bogate, cit și în cadrul celeilalte categorii. Autorul observă că rezultatele analizei sale nu pot fi acceptate decît cu rezerve, dată fiind calitatea surselor statistice inițiale în raport cu cerințele comparabilităților de ordin internațional.

### Societăți trans- și multi-naționale

● În studiul *Mejdnarodnie monopolii i nekotore aspekti ih deiatelnosti (Monopolurile*

*internaționale și unele aspecte ale activității lor)*, apărut în revista *MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOŠENIIA*, nr. 7/1975, autorul, T. Belous, evidențiază importanța crescîndă a monopolurilor internaționale în economia și politica mondială. La începutul anilor '70, ele controlau o cincime din produsul social total, cam jumătate din producția industrială, jumătate din comerțul intern și extern, 90% din investițiile externe directe ale țărilor capitaliste, iar activitatea lor depășea de peste două ori rezervele valutare ale băncilor centrale din aceste țări, precum și ale organizațiilor valutare internaționale. T.



de bază; difuzarea amplă și responsabilă a cuceririlor tehnico-științifice în țările înapoiate la un preț mai scăzut și cu o iuteală cit mai mare; investiții crescînde pentru finanțarea dezvoltării, pe termen lung, pe bază de credite și fără condiții" (pag. 35—36).

Din enunțarea acestor principii, cit mai ales din motivarea lor în cuprinsul celor opt cuvîntări ale președintelui, selectate în prima sa lucrare care apare în țara noastră, răzbate un puternic spirit optimist și realist, orientarea profund democratică și umanitară, caracterul profund progresist al viziunii autorului despre dezvoltare și creștere economică în lumea contemporană și în viitorul previzibil. Realismul acestei concepții vizează atît dimensiunea progresului preconizat, parametrii lui calitativi, cit și pirghiile care trebuie să fie folosite pentru atingerea lui. În opoziție cu progresul inegal și unilateral al unei infime minorități privilegiate din cîteva țări industrializate, pe seama exploatarea maselor din întreaga lume, inclusiv a popoarelor țintute multe secole sub dominația colonială, progres înfăptuit în trecut, autorul postulează un tip nou de progres, la baza căruia să stea dezvoltarea echilibrată și multilaterală a tuturor popoarelor lumii și care să asigure modernizarea structurilor economice subdezvoltate, „modernizare care să nu implice subordonarea față de marile centre de putere mondială, nici imitarea servilă a modelelor economice bazate pe exploatarea și inegalitate" (pag. 110). În acest context, dezvoltarea nu reprezintă o problemă oarecare a contemporaneității, printre multe altele, ci, așa cum precizează autorul, „o condiție de supraviețuire a întregii umanități" (pag. 72), însăși cheia „unei civilizații cu adevărat universale". (pag. 53).

Principala expresie concretă a progresului și dezvoltării astfel concepute o constituie contribuția lor la ridicarea calității vieții pentru toți oamenii, fără dis-

criminare. „Datoria generației actuale — arată autorul — este aceea de a da un nou curs aplicării în practică a cunoștințelor omenești în scopul ridicării calității vieții omenești în toate regiunile globului" (pag. 55). „dezvoltarea la care aspiră popoarele noastre urmărește o ridicare generală a calității vieții, ceea ce nu poate fi confundat cu modelul societății industriale de consum, care impune concentrarea internațională a factorilor productivi și nu reprezintă o alternativă viabilă pentru majoritatea populației globului" (pag. 80—81). Mecanismul înfăptuirii acestui deziderat democratic este, după aceeași apreciere, repartiția echitabilă a bogățiilor, a rezultatelor științei și producției contemporane între toți oamenii și între toate popoarele lumii.

Vocația democratică și umanitară a strategiei dezvoltării postulate de Luis Echeverria Alvarez constă atît în faptul că beneficiarii ei trebuie să fie popoarele și nu oligarhiile privilegiate, cit și în faptul că forța motrice a transformărilor revoluționare pe plan intern și internațional pe care le presupune dezvoltarea astfel concepută o constituie, de asemenea, popoarele. În consecință, autorul arată că „marile probleme actuale — pacea, securitatea și dezvoltarea — pot fi soluționate nu prin formarea unor cluburi internaționale ermetice, ci prin participarea tuturor popoarelor la luarea de hotărîri în aceste probleme, în care sint direct interesate" (pag. 41).

Criteriul politic fundamental al imbinării eficiente a eforturilor constructive pe plan intern și extern, este, după părerea autorului, deplina autonomie față de străinătate în ce privește adoptarea deciziilor, respectiv independența și suveranitatea reală a tuturor țărilor lumii, inclusiv a celor în curs de dezvoltare, și, pornind de aici, o nouă ordine internațională. „Crearea unui cadru internațional favorabil dezvoltării nu este posibilă — precizează autorul — dacă soluțiile la problemele care ne stau în față continuă să se bazeze pe

aceeași logică a puterii... relațiile între popoare nu se mai pot baza pe vechile scheme de hegemonie... este absolut necesar să se stabilească un cadru general de cooperare economică" (pag. 81).

În cuvîntările președintelui Luis Echeverria Alvarez sint relevante **multiple valențe progresiste ale independenței și suveranității naționale** într-o lume a interdependențelor crescînde cum este lumea contemporană. Ele derivă din dreptul fiecărui stat de a-și alege liber, fără nici o presiune din afară, propriul său sistem economic și social; dreptul fiecărui stat de a-și exercita suveranitatea deplină asupra resurselor naturale; dreptul fiecărei țări de a expropria proprietățile sau întreprinderile aflate pe teritoriul său; dreptul tuturor popoarelor de a reglementa investițiile străine în propria țară, de a participa la comerțul internațional pe baze juste și echitabile, de a primi prețul just pentru produsele lor de bază, de a se bucura de drepturi preferențiale reciproce, corespunzător gradului de dezvoltare al fiecăruia, de a beneficia de o transmitere amplă și adecvată de resurse științifice și tehnologice (pag. 82—83). Luciditatea cu care sint dezvoltate componentele și dimensiunile subdezvoltării în lumea contemporană, precum și marile dificultăți care trebuie biruite pentru lichidarea ei, este dublată de un puternic optimism în ce privește capacitatea omînirii progresiste de a face **opțiuni raționale** și de a găsi calea și metodele adecvate pentru **elaborarea și realizarea unei strategii democratice a dezvoltării**.

Un punct de vedere obiectiv există atît **resurse materiale** cit și **miștoace tehnice și tehnologice care fac posibilă**, după părerea autorului, rezolvarea constructivă și creatoare a acestor probleme.

În calitate de țară socialistă în curs de dezvoltare, România urmărește cu interes confruntările care au loc în literatura de specialitate cu privire la strategiile dezvoltării și contribuie prin experiența proprie la îmbogățirea

teoriei și strategiei dezvoltării. În acest sens, **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism** arată că „Lichidarea subdezvoltării, egalizarea nivelurilor de dezvoltare ale statelor constituie... o necesitate obiectivă a progresului general, inclusiv al țărilor avansate, un imperativ al colaborării pe baze noi, echitabile între toate popoarele lumii, al creării condițiilor pentru înlăturarea cauzelor de încordare și animozitate internațională, pentru destindere, securitate și pace... De aceea, este necesar să se acționeze pentru înfăptuirea unei noi ordini economice internaționale, bazată pe principii de egalitate și echitate, care să asigure dezvoltarea armonioasă a tuturor popoarelor. Este un imperativ major al viitorului lichidarea împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace".

Referindu-se la schimbările de ordin calitativ care sint imperios necesare în domeniul relațiilor economice internaționale în vederea dezvoltării rapide și multilaterale a statelor independente și suverane, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza că „Este necesar să se pornească de la faptul că noua ordine (internațională — n.n.s.) nu înseamnă schimbarea vechiului ambalaj cu altul nou chiar dacă ar fi de aur. Schimbarea doar a ambalajului nu va soluționa problema; dimpotrivă, va agrava și mai mult stările actuale de lucruri, criza economică, instabilitatea, criza generală a capitalismului, cu toate consecințele pe care acestea le au asupra colaborării și păcii internaționale".

În același timp, Programul Partidului Comunist Român, subliniază avantajele substanțiale pe care le oferă socialismul țărilor subdezvoltate și în curs de dezvoltare.

### Sultana SUTĂ-SELEJAN

1. Luis Echeverria Alvarez — Pentru o nouă ordine internațională, Editura politică, București, 1975.

B. analizează două tendințe contradictorii ale rivalității dintre giganzii lumii capitaliste actuale; o tendință centrifugă și alta centripetă, ambele determinînd interacțiunea monopolurilor internaționale pe arena mondială. Instabilitatea relațiilor financiare și economice, împreună cu caracterul variabil al pieței capitaliste, determină monopolurile să găsească noi metode de adaptare a mecanismului lor de reimpărțire economică a lumii la particularitățile epocii moderne. Autorul distinge monopolurile transnaționale, bazate pe comunitatea de proprietate monopolistă, și uniunile interfirme, formate pe

baze productive și tehnologice. Deși monopolurile internaționale contribuie la nivelarea resurselor industriale și financiare ale țărilor capitaliste, ele generează, apreciază T.B., noi contradicții și disproporții, comunicînd sistemului capitalist o instabilitate suplimentară.

### Automobilul nu va mai fi în occident locomotiva industriei

● Sub titlul La grande mue de l'industrie automobile (Marea năpîrlire a industriei de automobile), revista „Vision" publică un articol de Corrada

Sellaroli, reprodus de PROBLÈMES ECONOMIQUES din 2 iulie a.c., în care autorul susține că în prezent nu asistăm doar la o criză a industriei de automobile, ci la o mutație care în acest moment este deja foarte avansată și care constă: a) într-o glisare a producției spre lumea a treia și țările răsărite și b) într-o cursă spre diversificare din partea constructorilor europeni. Automobilul ar avea tendința să părăsească țăările occidentale, în măsura în care celelalte țări își construiesc, pe bază de licențe, de cooperarea etc. propriile uzine. De altă parte, uzinele specializate tradiționale în materie de automobile se diversifică

în domeniul electromenajer, al utilajelor, aeronauticii, electro-nuclear și.a. Aspectul tradițional al industriei europene de automobile, se spune în articol, este pe cale de a se modifica rapid. În sensul strict al termenului, „automobilul" este din ce în ce mai puțin sectorul-cheie al economiei. Atelierele își iau drumul spre lumea a treia și marile grupuri se transformă în conglomerate foarte diversificate. După autor, ar fi o evoluție fundamentală, de care lumea nu ar fi devenit încă cu adevărat conștientă.





**ECONOMIE  
MONDIALA**

„Incheierea Conferinței general-europene nu înseamnă sfârșitul luptei pentru securitate și colaborare pe continent; de fapt, se încheie o etapă și începe o nouă etapă — așa putea spune o etapă hotărâtoare, aceea de traducere în viață a documentelor adoptate, de realizare în practică a securității și colaborării multilaterale între toate popoarele din Europa (...) România apreciază că trebuie intensificate eforturile fiecărui stat european, ale maselor largi populare; popoarele înseși trebuie să aibă un rol tot mai activ în asigurarea cursului destinderii, a păcii și securității în Europa și în întreaga lume“.

**NICOLAE CEAUȘESCU**

(Din cuvîntarea la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie 1975)

# O Cartă a cooperării economice pe plan european

**A**STĂZI, la Helsinki, șefii de stat și de guvern a 33 de state din Europa, precum și ai S.U.A. și Canadei, semnează Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, document de valoare politică fără precedent în istoria relațiilor europene. În cele 120 de pagini ale Actului final sînt incluse prevederi care înglobează, practic, întreaga gamă a domeniilor de cooperare dintre statele participante: politico-juridice, militare, aspectele cooperării economice în sensul cel mai larg al noțiunii, problemele culturii, educației și ale contactelor umane. O altă categorie de hotărîri privesc urmările Conferinței respectiv formele și modalitățile de continuare, pe plan multilateral, a procesului de edificare a securității și de dezvoltare a cooperării în Europa, inițiat de Conferință.

Înainte de a zăbovi mai mult asupra bazelor noi și a obiectivelor majore ale cooperării economice, industriale și tehnico-științifice, așa cum și-au găsit expresia în hotărîrile Conferinței, trebuie subliniat că pe toată perioada negocierilor de la Geneva, în etapa „laborator“ a Conferinței (15 septembrie 1973—21 iulie 1975), țările participante au analizat tematica economică a relațiilor dintre ele, au prezentat propuneri și au elaborat prevederi pornind de la înțelegerea faptului că securitatea și cooperarea pe continent

sînt parte integrantă a aceluiași proces, servesc obiectivului major comun, ca fiecare țară, beneficiind din plin de roadele cooperării, să se dezvolte continuu și armonios. Așa se explică faptul că prevederile de ordin economic, care însumează peste 40 de pagini, au fost elaborate pe baza documentelor de lucru prezentate de un număr mare de țări participante, printre care România, Austria, Belgia, Franța, Iugoslavia, R.D.G., R.F.G., Ungaria, S.U.A., U.R.S.S., Turcia.

## Pentru o nouă ordine economică internațională

CONCEPTELE fundamentale care trebuie să stea la baza cooperării între toate statele participante sînt expuse în preambulul politic general, care fixează jaloanele și obiectivele principale ale cooperării în diversele domenii economice concrete. Astfel, pornind de la propunerile prezentate de delegația țării noastre, Conferința pune în evidență creșterea interdependenței economice pe plan internațional, precum și efectele acesteia asupra relațiilor economice și a dezvoltării tuturor țărilor. Pornind de la aceste premise, statele participante sînt chemate să intensifice eforturile lor în vederea găsirii de soluții viabile pentru problemele economice majore, cum sînt cele referitoare la materiile prime, energie, alimentație, problemele monetare și financiare. Trebuie subliniat faptul că s-a acceptat, totodată, prevederea conform căreia aceste probleme trebuie să fie tratate și soluționate în așa fel încît să ducă la crearea unor raporturi noi de cooperare între statele participante, **rapor-**

**turi stabile și echitabile**, de care depinde dezvoltarea continuă și diversificată a tuturor țărilor.

Includerea în Actul final a conceptului de țări în curs de dezvoltare cu referire la Europa marchează recunoașterea faptului că țările europene astfel definite sînt confruntate cu probleme economice specifice și a necesității ca în definirea raporturilor de cooperare cu țările puternic dezvoltate să se țină seama de interesele și nevoile concrete ale țărilor în curs de dezvoltare. Propunerile prezentate de România pe această temă, susținute cu fermitate de delegațiile Portugaliei, Turciei, Maltei, Greciei și Iugoslaviei, au fost însușite de către toate țările participante, asigurîndu-se astfel includerea pentru prima dată într-un document al tuturor țărilor europene a prevederii conform căreia în Europa există țări în curs de dezvoltare și trebuie să se țină seama de interesele acestora. În același context, țările participante la Conferință, în rîndul cărora se află principalele țări industriale din lume, au reafirmat

hotărîrea lor de a contribui la punerea în aplicare a hotărîrilor O.N.U. referitoare la cooperare și dezvoltare care după cum se știe, au ca obiectiv principal sprijinirea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare în vederea creșterii economice accelerate a acestor țări, a reducerii și

eliminării treptate a decalajului care le separă de țările puternic dezvoltate.

Tot în categoria conceptelor de principiu se înscriu și acele prevederi care pun în evidență realizarea cooperării pe baza egalității între toate statele, oricare ar fi sistemul lor economic și social, prin luarea în considerare a nivelurilor economice de dezvoltare diferite la care se află țările de pe continentul european, precum și asigurarea reciprocității obligațiilor și avantajelor și a interesului reciproc în relațiile economice dintre țările participante.

La acest tablou de ansamblu este important să menționăm prevederea care se referă la recunoașterea efectelor favorabile pentru dezvoltarea schimburilor comerciale, care rezultă din aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate, prevedere care confirmă necesitatea ca toate țările să beneficieze de aceleași condiții pentru comercializarea produselor lor și care, prin însăși esența ei, reclamă eliminarea oricăror discriminări și restricții care se mai află în calea creșterii și diversificării comerțului între țările participante. În același context se recunoaște importanța încheierii de acorduri interguvernamentale bilaterale și multilaterale, concepute ca instrumente care definesc cadrul și obiectivele dezvoltării unei cooperări stabile și pe termen lung între țările participante.

**Incheierea Conferinței pentru  
securitate și cooperare  
în Europa**

## Cooperarea industrială, componentă principală a relațiilor economice

DÎND EXPRESIE posibilităților multiple de care dispun țările participante și dorinței de a consolida și diversifica cooperarea lor industrială, Actul final pune în evidență o serie de obiective și măsuri pentru dezvoltarea pe mai departe a acestei cooperări. Țările participante au convenit să includă în Actul final prevederi conform cărora, motivată de considerente economice, cooperarea industrială este de natură : să creeze legături durabile și să consolideze cooperarea economică globală pe termen lung ; să contribuie la creșterea economică, la expansiunea și diversificarea comerțului internațional și la o mai largă utilizare a tehnicii și tehnologiei moderne ; să ducă la folosirea reciproc avantajoasă a complementarităților economice datorită unei mai bune utilizări a tuturor factorilor de producție și, în consecință, să asigure accelerarea dezvoltării industriale a tuturor celor care participă la o astfel de cooperare.

La definirea acestor obiective s-a pornit de la propunerile prezentate îndeosebi de delegațiile României, R. F. Germania, U.R.S.S., Iugoslaviei și Finlandei.

Convins de necesitatea de a preciza în termeni cât mai clari angajamentele privind dezvoltarea cooperării industriale, țările participante, la propunerea delegației române, au inclus în această secțiune o serie de forme și modalități de cooperare, cum sînt : producția și vânzarea în comun, specializarea în producție și vânzare, crearea, amenajarea și modernizarea de întreprinderi industriale, cooperarea pentru realizarea de instalații industriale complete pentru obținerea unei părți din produsele de know-how, de informații tehnice, de brevete și de licențe și cercetarea industrială în comun în cadrul proiectelor concrete de cooperare.

În scopul facilitării încheierii de contracte de cooperare industrială și al definirii obiectivelor și condițiilor de realizare a acestora, în secțiunea respectivă au fost incluse prevederi prin care se apreciază utilitatea comunicării de date și informații asupra orientărilor generale ale planurilor și programelor economice naționale, precum și în legătură cu prioritățile stabilite de către acestea. În acest context, se subliniază rolul comisiilor mixte pentru cooperarea economică, industrială, științifică și tehnică, al camerelor de comerț naționale și mixte, precum și al altor organisme corespunzătoare. Hotărârile referitoare la acest domeniu de cooperare pun în evidență, de asemenea, o serie de măsuri de care trebuie să țină seama firmele, întreprinderile și organismele interesate cum sînt cele privind : acordarea de asistență reciprocă în scopul asigurării unui nivel tehnic și a unei calități corespunzătoare pentru produsele realizate dintr-o astfel de cooperare, luarea în considerare a nevoilor și posibilităților de cooperare industrială, protecția intereselor partenerilor, inclusiv protecția juridică a diverselor forme de proprietate în cauză, etc.

Un capitol special a fost rezervat problemelor referitoare la realizarea de mari proiecte economice de interes comun, proiecte care, prin amploare, durată și implicații depășesc sfera proiectelor tradiționale de cooperare industrială. Documentele subliniază că astfel de proiecte sînt motivate de potențialul economic, de resursele naturale și de obiectivele economice ale statelor participante, iar realizarea lor presupune eforturi comune și o cooperare pe termen lung, pe plan regional și subregional. Un accent deosebit se pune pe necesitatea realizării de astfel de proiecte în domeniul resurselor energetice, al exploatării de materii prime, al transporturilor și telecomunicațiilor, subliniindu-se, totodată, că la proiecte de interes comun trebuie să participe organisme, întreprinderi și firme competente din toate țările interesate.

Aceste considerente de ordin general sînt însoțite de prevederi concrete care recomandă realizarea unor proiecte de interes comun în domenii cum sînt : petrolul, gazele naturale și cărbunile, minereurile de fier și bauxita, schimbul de energie electrică și utilizarea mai rațională a capacităților centralelor electrice, identificarea unor noi surse de energie, dezvoltarea rețelelor de transport rutier și de navigație etc.

Recomandările din acest domeniu dau expresie preocu-

părilor și eforturilor ce se manifestă la scara mondială și care au ca obiectiv utilizarea mai rațională a surselor de materii prime și energie, precum și asigurarea accesului tuturor țărilor la aceste surse, pe baze echitabile și în condiții de egalitate.

## Accesul la cuceririle științei și tehnicii moderne, condiție a accelerării dezvoltării economice

CONSTITUIND o parte componentă a relațiilor economice de ansamblu ale țărilor europene și avînd perspectiva de a beneficia de o pondere tot mai mare în cadrul acestora, cooperarea științifică și tehnică au făcut obiectul unor dezbateri fructuoase care au condus la adoptarea de măsuri menite să ducă la diversificarea și consolidarea acestei cooperări.

Printre obiectivele majore fixate pentru acest domeniu de cooperare, sînt și cele propuse de țara noastră care au în vedere asigurarea accesului tuturor țărilor la cuceririle moderne ale tehnicii și tehnologiei, precum și crearea de condiții favorabile pentru transferul rezultatelor și experiențelor tehnico-științifice.

În secțiunea referitoare la această cooperare sînt prezentate în detaliu obiectivele și domeniile de cooperare care privesc : agricultura, energia, noi tehnologii și folosirea rațională a resurselor, tehnologia transporturilor, fizica, chimia, meteorologia și hidrologia, cercetarea seismologică, tehnologii ale ordinaratoarelor, telecomunicațiilor și informației, medicina și sănătatea publică, cercetări în domeniul mediului înconjurător, cercetarea spațială, oceanografia etc.

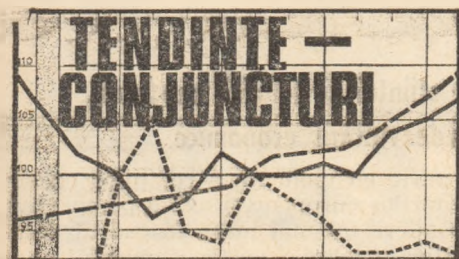
În ceea ce privește formele și metodele de cooperare, statele participante au hotărît : să elaboreze și să execute în comun programe și proiecte de interes comun, să asigure schimbul de date experimentale și de rezultate ale cercetării, să faciliteze schimbul și circulația de cărți, periodice și de alte publicații și documente științifice și tehnice, să promoveze schimbul de vizite, organizarea de conferințe, simpozioane, cicluri de studii, cursuri și alte reuniuni internaționale și naționale cu caracter științific. De asemenea, statele participante subliniază importanța participării lor mai active la elaborarea și realizarea programelor de cooperare internațională, prin intermediul unor organisme interguvernamentale cum sînt Comisia Economică O.N.U. pentru Europa și UNESCO.

Tabloul cooperării viitoare între Statele participante este completat cu secțiuni care tratează pe larg obiectivele, condițiile și formele de cooperare în domenii cum sînt : mediul înconjurător, transporturile și telecomunicațiile, promovarea turismului, aspectele economice și sociale ale forței de muncă migrante, formarea și reciclarea cadrelor pentru economie.

Prevederile de principiu, domeniile, formele și metodele de cooperare constituie, pe bună dreptate, o Cartă a cooperării economice pe plan european, de natură să contribuie la diversificarea și consolidarea raporturilor economice multiple între toate statele participante. Valoarea hotărîrilor economice incluse în Actul final crește considerabil odată cu semnarea acestui document de către statele participante, la nivelul cel mai înalt, fapt care constituie consacarea procesului inițiat de Conferință — de așezare a relațiilor dintre statele europene pe baze noi, de creare a unei noi ordini economice și politice pe continent. De asemenea, hotărîrea de difuzare a Actului final ca document al Adunării Generale a O.N.U., act politic fără precedent în istoria Europei, constituie un aport deosebit în direcția definirii, adoptării și aplicării unor relații noi, echitabile și reciproc avantajoase, pe care trebuie să se întemeieze cooperarea economică internațională.

Hotărîrile adoptate la Conferință deschid astfel un capitol nou în istoria relațiilor dintre state pe continent, formulînd un ansamblu de angajamente și măsuri care corespund posibilităților și nevoilor de dezvoltare a cooperării economice. Punerea lor în aplicare va contribui la promovarea rezolvării unora dintre problemele economice majore care stau în fața țărilor participante, a întregii omeniri, la dezvoltarea economică accelerată a fiecărei țări, la instaurarea unei noi ordini economice pe plan mondial.

Niță CONSTANTIN



### Comerțul Franței cu țările socialiste europene

IN ANUL 1974 Franța a importat din cele nouă țări socialiste europene mărfuri în valoare de 1811,5 milioane de franci, exportând mărfuri de 2940,5 milioane de franci (reprezentând 2,8% din exporturile franceze). Principalul partener comercial al Franței dintre țările amintite este U.R.S.S., urmată de Polonia, atât la export, cât și la import. Printre partenerii comerciali vest-europeni ai țărilor socialiste europene, Franța se situează pe locul trei, după R.F.G., și Italia, fiind urmată de Anglia. În ciuda încheierii unor contracte importante, în 1974 creșterea exporturilor franceze spre țările socialiste europene (de 35,2% față de 1973) a fost puțin mai lentă decât a totalului exportului (de 38,1%).

Analizând căile de accelerare a schimburilor cu țările socialiste, revista franceză L'Usine Nouvelle (17 iulie) relevă posibilitățile pe care le oferă crearea și dezvoltarea — apreciată ca „încă timidă” — de societăți mixte cu aceste țări. În prezent, în Franța există circa 20 de societăți mixte, care se ocupă cu desfacerea unor

produse fabricate în țările socialiste. Alte societăți mixte, relevă revista citată, au fost create în Iugoslavia, România, Ungaria. Societăți de acest gen vor fi create în perspectivă și cu alte țări socialiste, între care „L'Usine Nouvelle” citează Polonia și Bulgaria.

Printre formele de cooperare arătate în vedere în comerțul cu țările socialiste, Consiliul francez al comerțului exterior, într-o broșură publicată recent, enumera: concesionarea de licențe contra plății în produse fabricate pe baza lor, furnizarea de uzine sau de linii de producție complete cu plata în produse fabricate cu ajutorul acestor instalații, acorduri de coproducție și de specializare, subcontractarea, cooperarea pe terțe piețe și, bineînțeles, societățile mixte.

### Scăderi în producția de oțel

ÎN PRIMUL SEMESTRU a.c. producția de oțel a țărilor membre ale Institutului internațional al fierului și oțelului — I.I.S.I. (care obțin împreună 98% din producția de oțel a lumii nesocialiste) a scăzut cu 10,1% față de aceeași perioadă a anului trecut, la 218,9 milioane tone. Este vorba de cea mai profundă și mai rapidă scădere a producției de oțel

din perioada de dinainte de al doilea război mondial și până în prezent. În iunie scăderea a fost de 14,5% și, potrivit previziunilor I.I.S.I. relatate în ziarul englez The Times (19 iulie), „există perspective reduse pentru o învioreare substanțială a cererii cel puțin până în primăvara anului 1976”.

În același timp stocurile de oțel în comerț și la consumatori au atins niveluri fără precedent, și deocamdată nu există indicii semnificative ale inițierii unui proces de destocare.

Dimensiunile reducerii în continuare a producției de oțel vor diferi de la țară la țară, așa cum nu au fost identice nici în semestrul I a.c. Astfel, dacă în țările Pieței Comune scăderea a fost de 13,2%, în Japonia ea a fost de 11,4%, iar în S.U.A. de 14,4%.

Pierderile financiare cu care se soldează aceste reduceri de producție (de 4 milioane de lire sterline pe săptămână în cazul lui British Steel Corporation, de pildă) determină firmele producătoare să-și intensifice acțiunile pentru reducerea costurilor și realizarea de economii.

### O.P.E.C. : reducerea

#### excedentului

SURPLUSUL balanțelor de plăți curente ale țărilor membre ale O.P.E.C. va fi sensibil mai redus în acest an decât în 1974, estimează mai multe previziuni date recent publicității. Astfel, potrivit Ministerului de Finanțe al S.U.A. surplusul însumat al țărilor O.P.E.C. ar urma să fie de 45 miliarde de dolari, față de 60 miliarde anul trecut, în vreme ce după Morgan Guaranty Trust Co. el s-ar

situa sub 40 miliarde de dolari, iar unele țări (Algeria, Ecuador, Indonezia și Libia) ar urma să încheie anul cu un deficit. Experții băncii Morgan estimează surplusul țărilor O.P.E.C. în al doilea trimestru al acestui an la 8,5 miliarde de dolari, față de 9 miliarde în trimestrul I.

În schimb, statisticile F.M.I. evidențiază o creștere a rezervei de devize ale țărilor O.P.E.C. cu 9,5 miliarde de dolari în perioada ianuarie-mai a.c.

Ministerul de Finanțe american explică scăderea așteptată de 15 miliarde de dolari prin reducerea cererii de petrol ca urmare a crizei economice din Occident și o sporire probabilă a volumului importurilor în țările membre ale O.P.E.C. cu 30—35%, după o creștere de aproape 40% anul trecut.

Aceeași sursă relevă că în primele patru luni ale acestui an țările O.P.E.C. și-au plasat 10—11% din surplusul balanței lor de plăți curente (adică circa 2 miliarde de dolari) în S.U.A., față de 19% (respectiv 11 miliarde) în 1974. Circa 36% din surplus a fost plasat pe piața eurovalutelor, iar o pondere sporită s-a îndreptat către țările în curs de dezvoltare, instituțiile financiare internaționale și țările dezvoltate din afara Europei și Americii de Nord.

Rezultă, de asemenea, că dacă anul trecut majoritatea investițiilor țărilor O.P.E.C. se făceau sub forma unor plasamente pe termen scurt, în prezent ele se fac pe o perioadă mai lungă (în investiții de portofoliu, bonuri de tezaur și obligațiuni, depozite bancare pe termen mai lung și în acțiuni ale corporațiilor).

## DIN PRESA STRĂINĂ

### Sursele de energie ale S.U.A.:

#### o privire în viitor

ÎN VIITORII 30 de ani, combustibilii fosili vor rămâne predominanți în balanța surselor de energie a S.U.A., apoi supremația va reveni energiei nucleare (reactorii actuali și reactori regenerativi de miine). Către anul 2050 s-ar putea trece la utilizarea energiei termonucleare și a energiei solare dacă acestea vor fi competitive din punct de vedere economic. Celelalte surse de energie (hidroelectrică, geotermică, a mareelor) vor ocupa un loc secundar, se arată în publicația franceză 2000 — Revue de l'Aménagement et du Territoire.

Primul combustibil care va dispărea va fi petrolul; el este cel mai puțin abundent dintre combustibilii fosili, reprezentând 5% din total, față de 7% cât reprezintă sisturile și nisipurile bituminoase, 8% — gazele naturale și 76% — cărbunele. Rezervele sunt greu de evaluat: față de 38 miliarde tone de pe-

trol extrase până acum și ținând seama de rezervele cunoscute însumând 75 miliarde tone, până în anul 2000 vor trebui descoperite rezerve noi de 240 miliarde tone, pentru a satisface cererea. Or, totalul rezervelor exploatabile, inclusiv cele din Alaska și din subsolul marin, este de 200 până la 700 miliarde tone. Producția va culmina în anul 1990 sau 2000, pentru a dispărea în anul 2050 sau 2075.

Exploatate în mod intens în ultimii 15 ani (consumul mondial s-a triplat în perioada 1955—1960), gazele naturale vor avea aceeași soartă, însă ceva mai târziu.

Acolo unde se găsește în zăcăminte vaste, ca în S.U.A., cărbunele va rămâne mult timp exploatabil la un preț competitiv. De fapt, el este încă atât de abundent (7600 miliarde tone, inclusiv lignitul) încât va dura sute de ani. Producția maximă va fi atinsă în jurul anului 2150

și va începe să se reducă simțitor către anul 2300.

Până atunci energia nucleară va ajunge predominantă: mai întâi cea produsă de reactorii cunoscuți în prezent, apoi de reactorii regenerativi care, dacă vor îndreptăți speranțele puse în ei, vor produce tot atita combustibil nuclear cât consumă. O dată cu generalizarea energiei nucleare se va produce o evoluție fundamentală: locuitorii nu vor arde în case combustibilul nuclear așa cum ard lemnul sau cărbunele, ci li se va furniza electricitate. În ce privește utilizarea, electricitatea reprezintă în prezent în S.U.A. 25% din consumul total de energie. De acum înainte, și mai ales începând din anul 2000, această proporție va crește rapid.

Dincolo de reactorul cu fisiune, toate sursele de energie vor produce numai electricitate: fuziunea termonucleară, energia solară.

Dar aceste două surse de energie sînt foarte diferite: fuziunea termonucleară apelează, ca și centralele termice sau nucleare, la un combustibil care nu poate fi reciclat. Energia solară, în schimb, ca și energia geotermică sau a mareelor, se reînnoiește și este permanent disponibilă. Nu se poate spune

cînd și dacă vor începe să fie utilizate aceste două surse de energie. De 20 de ani oamenii de știință încearcă să rezolve problemele fuziunii controlate (fuziunea atomilor de materie pentru a produce căldură), deocamdată fără succes, dar cu oarecare speranțe.

Energia solară se poate utiliza mai curînd. Dar ea este atît de diluată, încît pentru a o capta sînt necesare suprafețe imense, iar tehnicile utilizate în producerea energiei electrice au un randament scăzut, ceea ce face ca aceasta să revină foarte scump. De aceea, se poate concepe utilizarea ei într-un viitor apropiat în țările tropicale sau ecuatoriale, mai întâi pentru a produce apă caldă și căldură cînd este frig, iar mai târziu, poate, și pentru a produce electricitate local, în vecinătatea fiecărui oraș sau sat. Utilizarea energiei solare va rămîne localizată.

În schimb, dacă tehnicienii reușesc să rezolve problemele tehnice imense ale fuziunii, viitorul reactor termonuclear nu va fi utilizabil decît dacă va produce o energie egală cu cea a mai multor reactori cu fisiune (5000—10000 megawați) și numai în țări destul de populate, pentru mari centre aglomerate.

# CONJUNCTURA URMĂTOARELOR 12 LUNI

**L**A 22 IULIE a fost dată publicității analiza semestrială a Organizației pentru cooperare și dezvoltare economică asupra stării actuale a economiei țărilor membre și asupra mersului probabil al conjuncturii pînă la mijlocul anului viitor (Perspectives économiques de l'OCDE nr. 17). Un diagnostic referitor la economia acestor țări, care includ crasi-totalitatea economiilor capitaliste dezvoltate, prezintă un interes ce nu mai trebuie subliniat, pentru orice evaluare a situației economice mondiale. Experții OCDE dispun pentru analizele lor nu numai de o informație statistică deosebit de bogată, ci și de indicii care se pot degaja din cunoașterea in-

tențiilor statelor în materie de politică economică. Aceasta conferă tabloului prezentat de ei un grad ridicat de veridicitate. Totuși, în ceea ce privește evoluția de pînă acum a crizei din economia țărilor capitaliste noua publicație nu aduce revelații, ci doar precizează anumite mărimi și anumite dimensiuni temporale. În schimb, cu referire la perspectiva pe următoarele 12 luni studiul este — oarecum paradoxal — mult mai edificator, îndeosebi prin ceea ce spune despre atenuarea speranțelor puse într-o ieșire grabnică din criză și despre caracteristicile eventualei redresări.

**U**LTIMELE 6—9 luni, constată experții OCDE, au fost marcate în economia țărilor membre ale organizației de cea mai puternică scădere a producției și de cel mai ridicat nivel al șomajului cîte au fost înregistrate după cel de-al doilea război mondial. La mijlocul anului 1975 recesiunea, respectiv stagnarea cuprinseseră toate cele șapte state capitaliste principale care împreună dau 85% din produsul brut al zonei (vezi tabelul nr. 1). Ponderea ridicată a acestui grup de țări a făcut ca și pe ansamblul OCDE (în total 24 de state membre) producția să înregistreze un regres în prima jumătate a anului. „Costul” de pînă acum al recesiunii, exprimat în pierderi de producție, este ilustrat în studiu prin faptul că în ultimele 18 luni P.N.B. a scăzut probabil cu circa 7,5% în S.U.A. și de fapt a stagnat în restul zonei, atunci cînd înainte de actuala criză creșterea producției într-o perioadă analogă ar fi fost de aproximativ 6% și respectiv 9%.

Scăderea producției a început ca urmare a unei reduceri pronunțate a cererii finale interne, declanșată la rîndul ei de reducerea consumului privat și de slăbirea activității în construcția de locuințe. Cererea din afara zonei a contribuit cîtva timp la moderarea regresului general al activității economice, dar nu a putut să-l oprească și între timp cunoaște ea însăși o incetinire. Scăderea cererii finale a continuat și în primele luni din 1975, fiind potențată de mișcări ale stocurilor care, după evaluarea experților OCDE, sînt răspunzătoare în proporție de 4/5 de reducerea P.N.B. în primul semestru al anului. Starea cererii și a producției se oglindesc în fapt pe ansamblul zonei numărul șomerilor este actualmente de circa 15 milioane, cifră de două ori mai ridicată decît în faza analogă a ciclului conjunctural precedent și echivalînd cu peste 5,5% din populația activă civilă. Cifrele acestea nu oglindesc însă în toată amplitudinea sa reducerea ocupării mîinii de lucru; ele trebuie completate cu faptul că multe întreprinderi lucrează cu orar redus și că numărul mediu de ore lucrate pe o persoană s-a micșorat simțitor.

**C**EI MAI RECENTI indicatori disponibili, declară după acest bilanț analiștii de la OCDE, permit să se creadă că în prezent punctul cel mai scăzut al recesiunii a fost depășit în Japonia și că în Statele Unite par să fie înlăturate condițiile pentru manifestarea unei anumite redresări începînd de la mijlocul anului. „Cu toate că în momentul redactării (studiului) nu există decît pu-

ține indicii ale unei redresări în cele mai multe dintre țările europene, previziunile prezentate aici (și întemeiate ca de obicei pe politicile aplicate actualmente) vorbesc despre creșteri ale P.N.B. în toate țările mari din cadrul OCDE, exceptînd Anglia și Italia, în semestrul II 1975, creșteri care vor continua în prima jumătate din 1976”.

Mai concret, pe baza premiselor actuale se emite în studiu părerea că P.N.B. va putea crește în următoarele 12 luni cu circa 5% în S.U.A. și Japonia și cu 3—4% în R.F. Germania. În Franța și într-o serie de țări mai mici producția va începe de asemenea să crească, dar „într-un ritm care fără îndoială nu va fi îndeajuns de rapid pentru a împiedica formarea unei marje suplimentare de capacități nefolosite pînă la mijlocul anului 1976”. În Anglia și Italia producția ar putea să rămînă staționară sau să mai scadă în cursul următoarelor 12 luni. Pe ansamblul celor 7 țări principale, cererea internă finală ar putea să sporească într-un ritm de aproximativ 3,5% în primul semestru din 1976, formarea de stocuri aducînd și ea un spor de circa 1% la P.N.B.

Expunerea acestor perspective este însoțită în analiza OCDE de un șir de elemente care le restring semnificația. Ritmul redresării scontate nu este prea susținut, în comparație cu fazele similare anterioare din perioada postbelică; în speță, el nu exclude ca șomajul să mai cunoască o ușoară sporire în prima parte a fazei de redresare și să nu scadă simțitor (dacă va scădea) în restul perioadei de pînă la mijlocul anului viitor. În aprecierea celor care au întocmit studiul, acesta este „poate un fapt inevitabil în împrejurările actuale”, și, adaugă ei, „ar fi probabil o eroare să se încerce a constrînge economia țărilor OCDE de a se redresa mai repede decît sugerează previziunile de față, în speranța unei reveniri la condiții mai satisfăcătoare în domeniul ocupării mîinii de lucru”. Cu alte cuvinte, prelungirea

existenței unui nivel al șomajului mult mai ridicat decît în trecut ar fi un nou „preț” al creșterii în economia țărilor capitaliste dezvoltate, pe lîngă alte „prețuri” pe care le plătește mai demult. Unul din acestea este, după cum se știe, urcarea inflaționistă a prețurilor în ritmuri care au avut o tendință de accelerare. Recesiunea, se constată în studiu, a contribuit la moderarea inflației față de nivelurile deosebit de ridicate atinse în 1974. Cu toate acestea, pe întreg anul 1975 se prevede menținerea la peste 10% a ritmului de urcare a prețurilor bunurilor de consum pe ansamblul zonei OCDE (vezi tabelul nr. 2). Problema comportamentului prețurilor mai este însă reluată în înfățișarea perspectivelor pe termen scurt și mediu ale conjuncturii, și de aceea vom mai reveni la ele.

Perspectivile apropiate ale economiei țărilor OCDE diferă sensibil în funcție de componentele cererii finale care sînt examinate. De exemplu, resorbirea stocurilor considerate excesive încă nu pare să fi ajuns la capătul său în majoritatea țărilor din zonă, deși este pe cale să-și piardă treptat din acțiunea depresivă. Cu privire la construcția de locuințe se presupune că își va întări acțiunea stimulatorie, dar într-un ritm mai lent decît în fazele de redresare precedente. Speranțele cele mai mari se pun în comportamentul scontat al consumului privat, în care experții văd factorul cheie al redresării, sub acțiunea unor măsuri de stimulare fiscală. „Dar, dat fiind situația probabilă a ocupării

Tabelul nr. 1

Creșterea volumului P.N.B. (sau PIB) în țările OCDE, estimări și previziuni (ritmuri anuale, după eliminarea oscilațiilor sezoniere)

	Pondere în 1975 în totalul OCDE	Media 1959/60	Rata de anuri			Rata de semestrul precedent				
			1973	1974	1975	I-74	II-74	I-75	II-75	
Canada (P.N.B.)	3,7	5,0	6,9	2,8	-0,2	3,3	-0,5	-2,7	5,5	5,2
SUA (P.N.B.)	40,0	4,1	5,9	-2,1	-3,7	-3,4	-3,7	-8	5	5,2
Japonia (P.N.B.)	12,9	11,0	9,9	-1,8	1,5	-5,8	3,1	-1	5	6
Franța (P.N.B.)	8,0	5,8	6,5	3,9	1	4,3	2,5	0	1,5	2
R.F.G. (P.N.B.)	10,9	4,9	5,3	0,4	-2	0,9	-1,7	-4,5	3	4
Italia (P.N.B.)	4,3	5,5	6,3	3,4	-2,7	6,0	-7,0	-1,5	1,5	0,5
Anglia (P.N.B.)	5,4	3,1	5,2	-0,2	0,5	-3,0	-5,4	0	-2,7	1,2
Total 7 țări	85,3	5,5	6,5	-0,6	-1,7	-1,7	-1,3	-4,7	3,5	4,5
Alte țări OCDE	14,7	5,3	5,3	2,7	0,7	...	...	...	...	...
Total OCDE	100,0	5,4	6,3	-0,1	-1,5	-0,9	-1,0	-4	3,2	4,2
OCDE fără SUA	60,0	6,3	6,6	1,2	0,2	0,8	0,8	-1,2	2,2	3,5

Sursa tabelului: Perspectives économiques de l'OCDE nr. 17

miinii de lucru, economiile dictate de spiri-  
ritul de prevedere ar putea să rămână  
considerabile". Pe de altă parte, volumul  
însemnat al capacităților nefolosite și at-  
mosfera generală de incertitudine nu per-  
mit să se întrevadă o majorare a investi-  
țiilor fixe particulare nerezidențiale in-  
ainte de 1976. Totuși, chiar dacă marja de  
capacități nefolosite va mai crește într-  
cîtva, nu se poate spera — declară autorii  
studiului — că presiunile inflaționiste vor  
continua să se atenueze simțitor. Pe ansam-  
blul zonei OCDE rata anuală a depre-  
cierii monetare ar putea să se stabilească  
în aceste condiții în jurul nivelului de 8%  
înainte de a se fi înregistrat vreodată  
reducere a nivelului șomajului. Această medie  
ar putea să rezulte din ritmuri inflațio-  
niste de 3 ori mai ridicate în țările cu  
rezultatele cele mai puțin satisfăcătoare,  
față de țările de la celălalt capăt al scării.

Disparități însemnate între țările din  
zonă se întrevăd de asemenea în ceea ce  
privește soldurile balanței de plăți (vezi  
tabelul nr. 3). Ca urmare a scăderii volu-  
mului fizic al importurilor în ultimul  
timp și a unei oarecare îmbunătățiri a rap-  
portului de schimb după deteriorarea a-

„Experiența din trecut, scriu ei, lasă să  
se creadă că reînvierea activității pre-  
văzute pentru următoarele 12 luni se va  
accentua ulterior. Dar redresarea descri-  
să aici pentru viitorul apropiat este atît  
de slabă încît te silește să te întreb  
dacă — pe baza politicilor aplicate în  
prezent — ea se va menține în mod du-  
rabil. Date fiind nivelurile la care se va  
situa probabil în cursul anului viitor uti-  
lizarea capacităților, stimulentele pentru  
investiții se vor găsi probabil limitate.  
Întrucît cererea de mină de lucru va pu-  
tea în cazul cel mai bun să se stabilizeze,  
atitudinea consumatorilor ar putea să ră-  
mînă în continuare prudentă... De aseme-  
nea, nu trebuie pierdut din vedere că  
în decursul ultimelor 18 luni previziunile  
au păcătuit în majoritatea cazurilor prin-  
tr-un optimism excesiv: este posibil ca  
actuala serie de previziuni să nu fi cap-  
tat în întregime efectele multiplicatoare  
care rezultă din interacțiunea internațio-  
nală a tendințelor depresive, mai ales în-  
tre economiile (vest-) europene aflate în-  
tr-o strînsă interdependență“.

Intr-o astfel de perspectivă se pun în-  
deosebi două probleme cruciale pentru

se reducă în continuare acel minim în  
decursul următorilor 3 sau 4 ani. În fața  
riscului de a se vedea perpetuîndu-se o  
inflație rapidă, în studiu se preconizează,  
cel puțin pentru o parte din țări, ca „re-  
glementarea cererii să rămînă cîtva timp  
mai restrictivă decît ar fi fost justificat  
numai în lumina utilizării incomplete a  
capacităților“.

În ceea ce privește șomajul, punctul de  
plecare al analizei întreprinse în studiu îl  
constituie faptul că încă înainte de ac-  
tuală criză economică el avea tendința  
de a se situa la niveluri mai ridicate decît  
în perioadele precedente cu aceeași  
intensitate a cererii. Or, conform strate-  
giilor preconizate pentru prevenirea unei  
noi explozii inflaționiste, este puțin pro-  
babil ca țările să mai poată urmări spo-  
rirea sau măcar menținerea intensității  
anterioare a cererii. Ar putea deci să a-  
pară „dificultăți serioase în calea resor-  
birii integrale a șomajului“. Aceasta cu  
atît mai mult cu cît majorările recente  
ale ratei șomajului, deși atribuibile în  
mare măsură conjuncturii nefavorabile,  
sînt legate și de niveluri mai ridicate ale  
șomajului zis „structural“, adică generat

Tabelul nr. 2

Rate anuale de variație a indicelui implicit al  
prețurilor în consumul privat, după eliminarea oscilațiilor  
sezoniere, estimări și previziuni

	Media 1959/60 1971/72	Față de anul pre- cedent			Față de semestrul precedent				
		1972	1974	1975	1974	1975	1976	1977	1978
Canada	2,3	6,5	10,6	10,5	10,4	13,4	9,5	8,7	8,2
S.U.A.	2,4	5,6	11,4	8	12,5	11,8	7	5,7	5,7
Japonia <sup>a</sup>	5,5	11,8	24,4	12,5	32,1	17,6	11,7	9,2	8,5
Franța <sup>a</sup>	4,3	7,1	13,7	11,7	15,0	14,5	11,5	9,5	9,2
R.F.G.	3,0	7,1	7,3	6	7,6	6,5	6,5	5,7	5,7
Italia <sup>a</sup>	4,1	10,8	19,1	18,2	19,5	25,7	17,2	13,5	12,5
Anglia	3,8	8,5	14,5	22,5	16,9	15,9	25	23,7	17,5
Total țări	3,3	7,4	13,6	10,2	15,6	13,3	9,7	8,2	7,7
Indicele impli- citat al prețuri- lor în PNB/PLB, aceleași țări	3,6	7,1	12,1	10,5	12,6	14,0	10,2	8,5	8,2

a) Indicele prețurilor bunurilor de consum, înainte de eliminarea  
oscilațiilor sezoniere.

cestuia în faza acută a crizei energetice,  
deficitul plăților curente pe ansamblul  
zonei ar putea să se situeze în primul se-  
mestru al anului curent sub 5 miliarde  
de dolari, ca rată anuală. Este probabil  
însă că el va începe acum să crească din  
nou și să atingă aproximativ 25 miliarde  
de dolari, în condițiile unei reluări a  
creșterii însoțită de necesitate pentru țā-  
rile în curs de dezvoltare neproducătoare  
de petrol de a-și diminua importurile din  
zona OCDE la niveluri mai conforme cu  
incasările lor din vînzarea de materii  
prime. Înăuntrul zonei, țările a căror balan-  
ță de plăți a fost cea mai deficitară în  
1974 — Anglia, Italia și Franța — ar pu-  
tea să-și vadă poziția ameliorată simțitor.  
Dar excedentul R.F.G. ar putea să nu  
scadă prea mult față de nivelul ridicat  
din 1974, cel al Olandei ar putea să creas-  
că, iar balanța Belgiei și cea a Elveției  
vor rămîne probabil excedentare. Pe de  
altă parte, cîteva din țările mai mici vor  
înregistra de bună seamă pasive însem-  
nate — și poate crescînde — în 1975.

**P**REVIZIUNILE prezentate referit-  
ori la diferite laturi ale activi-  
tății economice se cer înmănu-  
chiate, dacă se urmărește obți-  
nerea unui tablou de ansamblu con-  
cludent. Făcînd aceasta, autorii studiului  
OCDE dau dovadă de o certă prudență în  
aprecieri, nu numai în ce privește perioa-  
da care constituie obiectul propriu-zis al  
analizei, dar și atunci cînd încercările de  
previzionare trec dincolo de mijlocul a-  
nului 1976.

economia țārilor OCDE și anume: cum  
va evolua dincolo de mijlocul anului 1976  
fenomenul inflaționist și în ce măsură va  
fi resorbit șomajul. Ambele chestiuni sînt  
legate la rîndul lor de un dublu pericol  
și anume ca într-o perspectivă imediată  
înviorarea conjuncturală să se dovedească  
mai lentă decît ar fi trebuit să fie, riscînd  
în schimb să se accelereze ulterior mai  
mult decît s-a urmărit.

Experții OCDE pornesc de la presupu-  
nerea că într-o fază ulterioară a reînvi-  
rării, majoritatea sau totalitatea țārilor  
membre ale organizației vor cunoaște o  
fază de expansiune. O asemenea situație  
este socotită de dorit, dat fiind că toate  
țările capitaliste dezvoltate au în prezent  
resurse de forță de muncă și capacități  
de producție nefolosite. Dar, ca urmare a  
eforturilor concomitente de stimulare a  
conjuncturii în diferitele țări, expansiunea  
poate căpăta „o alură prea rapidă“, cu  
riscul de a se pierde rezultatele obținute  
cu dificultate în domeniul reducerii rit-  
murilor inflaționiste. Zona OCDE, apre-  
ciază experții, ar putea să iasă în curînd  
din recesiune în condițiile menținerii unei  
creșteri medii anuale a prețurilor bunu-  
rilor de consum de circa 8%, nivel de  
două ori mai ridicat decît media anilor  
'60 pentru cvasi-totalitatea țārilor din  
zonă și mult mai ridicat decît dublul pen-  
tru cîteva dintre ele. În împrejurările de-  
scrise anterior, dincolo de viitorul imediat  
s-ar pune o întrebare crucială: dacă un  
asemenea ritm inflaționist ar fi un minim  
de la care s-ar putea ajunge apoi la o  
nouă accelerare, sau dacă ar fi posibil să

de procese de mai mare adîncime și de  
mai lungă durată din sinul economiei decît  
oscilațiile conjuncturale. Se constată  
de aceea în studiu că, „dacă este necesară  
o politică de expansiune a cererii pentru  
a reduce șomajul, acesta ar putea să ră-  
mînă la niveluri inacceptabile dacă politi-  
cile generale nu sînt susținute de măsuri  
cu caracter mai selectiv“. Se preconizează  
în acest sens stimularea unor sectoare  
care utilizează un volum mare de forță  
de muncă, de genul lucrărilor publice și  
al construcțiilor.

Nu este greu de identificat în toate a-  
cestea manifestarea unor dileme cu care  
politica economică a țārilor occidentale  
este confruntată de mai mult timp și că-  
roră nu le-a putut da în ultimii ani solu-  
ții cît de cît durabile. Se poate consi-  
dera că tocmai de aceea autorii studiului  
apreciază că „perioada de tranziție care  
vine — și în cursul căreia, după cum se  
speră, recesiunea va face loc unei învi-  
orări moderate, fără să se revină imediat  
la ritmuri inflaționiste de peste 10% pe  
ansamblul zonei OCDE — ar putea foarte  
bine să fie urmată de o nouă fază de per-  
turbare“. Se apelează, în consecință, la o  
coordonare mai strînsă a politicilor econo-  
mice și în orice caz la studierea mai  
atentă și înțelegerea mai profundă a de-  
osebirilor dintre obiectivele diferitelor țări,  
chiar dacă ele rămîn neconciliabile în  
perspectiva imediată.

# O PREMISĂ PENTRU O EVOLUȚIE RECIPROC AVANTAJOASĂ A RELAȚIILOR ROMÂNNO-AMERICANE

**Ș**TIREA APROBĂRII de către ambele camere ale Congresului S.U.A. a rezoluției prin care țării noastre i se acordă clauza națiunii celei mai favorizate a fost întâmpinată cu satisfacție de opinia publică din România. Este vorba de un act politic pozitiv, realist, de mult necesar și obiectiv solicitat de evoluția raporturilor româno-americane, a cărui principală semnificație este așezarea relațiilor economice dintre cele două țări pe o bază normală. Concret, aceasta înseamnă că produsele românești care intră pe piața americană vor beneficia de tarifele vamale cele mai scăzute aplicate produselor similare ale altor țări.

Înlăturarea a unei bariere, care timp îndelungat a exercitat o influență negativă asupra amplificării și diversificării acestor relații, acordarea clauzei constituie un pas constructiv în dezvoltarea relațiilor bilaterale, în deplin consens cu cerințele obiective ale intensificării colaborării între toate statele, fără deosebire de sistemul lor economic și social, ale destinderii internaționale, înțelegerii și apropierii între națiuni.

Această măsură — înscrisă între prevederile acordului comercial româno-american semnat la 2 aprilie 1975 la București — se află în deplină concordanță cu poziția de principiu și acțiunea consecventă a României privind înlăturarea din calea relațiilor economice internaționale a tuturor piedicilor și barierele artificiale, pentru raporturi economice echitabile, reciproc avantajoase, așezate pe principiul clauzei națiunii celei mai favorizate ca expresie juridică a tratamentului egal, nediscriminatoriu, în domeniul colaborării economice internaționale.

Se cuvin a fi amintite aici în mod deosebit eforturile constante depuse în acest sens de președintele Nicolae Ceaușescu, sublinierea în cadrul convorbirilor româno-americane la nivel înalt în 1969 la București și în 1970 și 1973 la Washington, a necesității dezvoltării unor raporturi economice echitabile, pe baza avantajului reciproc, inclusiv prin acordarea

mutuală a clauzei națiunii celei mai favorizate. De asemenea, în timpul convorbirilor purtate la Washington în luna iunie a acestui an, președinții Nicolae Ceaușescu și Gerald Ford și-au exprimat convingerea că ratificarea acordului privind relațiile comerciale va deschide noi perspective intensificării legăturilor economice, cu influențe pozitive asupra dezvoltării ansamblului raporturilor prietenești româno-americane.

O premisă hotărâtoare a dezvoltării pe multiple planuri a relațiilor româno-americane este faptul că aceasta are loc pe baza normelor de relații interstatuale consemnate în Declarația comună a președintelui României și președintelui S.U.A., semnată la Washington la 5 decembrie 1973, respectiv a stimei, respectului și avantajului reciproc, egalității depline în drepturi, neamestecului sub nici un motiv în afacerile interne, dreptului fiecărui stat de a-și alege și dezvolta liber sistemul politic și social.

După cum am mai avut ocazia să informăm pe larg (vezi „Revista economică” nr. 15/1975, pag. 31), în ceea ce privește România și S.U.A. clauza națiunii celei mai favorizate a mai fost negociată și convenită de patru ori (în 1881, 1908, 1926 și 1930), fiind aplicată numai de trei ori (în 1908, 1926 și 1930).

Între 1970 și 1974, declara subsecretarul american pentru comerț John K. Tabor în fața subcomitetului pentru comerț exterior al Camerei Reprezentanților la 7 mai a.c., prin eforturile ambelor țări pentru a crea un climat favorabil unor schimburi mai largi de bunuri și servicii, volumul comerțului româno-american a crescut de cinci ori, de la 79,8 milioane dolari la 407,6 milioane, din care 68% reprezintă exportul S.U.A. „Cu toate acestea — releva el atunci — schimburile României cu S.U.A. reprezintă numai o mică pondere, mai puțin de 6%, din comerțul ei total cu țările nesocialiste. Comerțul României se caracterizează, de asemenea, printr-un mare dezechilibru anual în favoarea noastră (a S.U.A. — n.r.). Princi-

palul motiv al ponderii reduse a S.U.A. și a marelui dezechilibru amintit este faptul că tarifele vamale americane sînt discriminatorii față de multe produse românești”.

Printre produsele românești care reprezintă exporturi potențiale în condițiile acordării clauzei, John K. Tabor cita materiale de construcție, produse chimice (cauciuc sintetic, fibre sintetice, polietilenă, sodă caustică, îngrășăminte azotoase, sodă calcinată), produse metalice, material rulant, motoare electrice, componente electronice. Oferta la unele din aceste produse este insuficientă pe piața S.U.A., releva el, adăugînd că „dacă prin acordarea reciprocă a clauzei România va reuși să-și sporească exporturile și deci încasările valutare ea va fi la rîndul său în măsură să-și sporească importurile din S.U.A.”. Atît John K. Tabor, cit și Frederick B. Dent, actualul reprezentant special al S.U.A. la negocierile comerciale multilaterale din cadrul GATT, au relevat în declarațiile lor în fața subcomitetului amintit obiectivele mari pe care și le propune proiectul noului plan cincinal al României și perspectivele favorabile oferite de acestea pentru triplarea volumului comerțului româno-american pînă în 1980, inclusiv sub raportul posibilității dezvoltării cooperării în anumite ramuri moderne.

În ce o privește, România este hotărîtă să depună eforturile necesare pentru fructificarea cadrului favorabil creat pentru extinderea și adîncirea relațiilor economice cu S.U.A. în avantajul reciproc al celor două popoare, considerînd totodată că un asemenea curs corespunde cerințelor promovării unor raporturi internaționale noi, cauzei generale a colaborării, înțelegerii și păcii.

Opinia publică din țara noastră își exprimă convingerea că vizita președintelui Gerald Ford în România, convorbirile cu președintele Nicolae Ceaușescu, vor avea un puternic rol stimulator în această direcție.

**Dinu DRAGOMIRESCU**

## PIAȚA MONETARĂ INTERNAȚIONALĂ

### Cursuri

	Curs		Abaterea <sup>1)</sup> în %		Abaterea <sup>2)</sup> în %	
	cen-tral	Curs la 28 XII 1973	21 VII 1975	25 VII 1975	in % a cursurilor valutare în ziua de 25 VII 1975 față de: Cursul Nivelul din central 28 XII 1973	in % a cursului dolarului față de diversele valute în perioada 28 XII 1973 25 VII 1975
Marca vest-germană	2,66904	2,6990	2,7095	2,5300	+ 5,50	+ 6,68
Francul elvetian	3,3855	3,2500	2,9490	2,6690	+26,85	+21,77
Francul francez	4,60414	4,7025	4,2300	4,3310	+ 6,31	+ 8,58
Yenul japonez	308,0	280,2	296,30	296,75	+ 3,79	- 5,58
Florinul olandez	2,73117	2,8260	2,5870	2,6000	+ 6,97	+ 8,69
Francul belgian	40,334	41,10	37,60 <sup>3)</sup>	37,56	+ 7,39	+ 9,42
Lira italiana	523,50	607,0	655,40	657,80	-20,42	+ 7,72
Lira sterlină <sup>4)</sup>	2,8952	2,3250	2,1720	2,1795	-24,72	+ 6,26
Prețul aurului la Londra	-	103,87	163,60	165,00	-	-

1) + Revalorizare (apreciere de fapt); - devalorizare (depreciere de fapt); 2) Curs la 22 iulie a.c., în ziua de 21 iulie piața valutară belgiană fiind închisă (sărbătoare legală); 3) Dolari S.U.A. pentru o liră sterlină; 4) Prețul aurului în dolari S.U.A./uncie, primul fixing.

PERIOADA 21-25 iulie 1975 a confirmat prognozele, înregistrîndu-se o continuă consolidare a dolarului S.U.A. față de ansamblul valurilor occidentale. În interiorul perioadei analizate dolarul S.U.A. a atins nivele mult mai ridicate, de 2.6850 franci elvețieni, respectiv 2.54 mărci vest-germane pentru un dolar. Ca elemente noi care au apărut în această perioadă menționăm măsura luată de unele bănci de prim rang din S.U.A. de a majora nivelul dobânzii preferențiale (prime rate) de la 7%, la 7<sup>1/2</sup>% p.a., precum și faptul că excedentul balanței comerciale a R.F.G. își continuă tendința de declin din ultimele luni (în iunie 3.092 miliarde mărci vest-germane față de 3.253 miliarde în mai).

Luni 23 iulie a.e. seara a fost dat publicității excedentul balanței comerciale a S.U.A. pe luna iunie care a atins un nivel record de 1,7 miliarde dolari S.U.A. În legătură cu aceasta se poate aprecia că,

**Nivelul orientativ al dobânzilor pe piața eurovalutelor în perioada 21-25 iulie 1975 (nivel minim și maxim).**

VALUTA	Termen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	12
DOLARUL S.U.A.	FLORIN					6,125		7,0625				
	YENUL					7,125		7,5625				
	GLUNI					8,125		8,4375				
FRANCUL ELVEȚIAN	FLORIN	4,2500				5,3750						
	YENUL	4,4375				5,0000						
	GLUNI	5,5000				6,1875						
MARCA R.F.G.	FLORIN	4,0625				4,5000						
	YENUL	4,1875				4,5625						
	GLUNI	5,0000				5,3750						

cel puțin în perioada imediat următoare, dolarul S.U.A. va continua să-și consolideze poziția față de restul valurilor occidentale.

**Lira sterlină** a fost singura deviză care s-a menținut la un nivel relativ constant față de valuta americană datorită măsurilor antiinflaționiste amintite în numerele anterioare ale „Revistei economice” la această rubrică, fapt la care se adaugă hotărîrea Băncii Angliei de a majora nivelul dobânzii minime de împrumut de la 10% la 11% p.a.

În săptămîna care a trecut nu au fost alte modificări ale taxelor de scont.

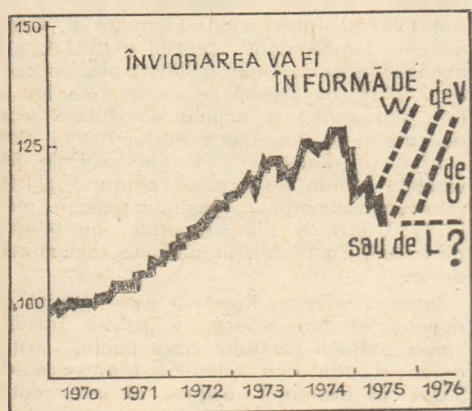
**Dobânzile** la depozitele în eurovalute (inclusiv dolarul S.U.A.) au avut în această perioadă o ușoară tendință de creștere, care va continua după toate probabilitățile și în viitor.

**Alexandru GHIBA**



## Înnoiri de limbaj

INCERCÎND să descifreze semnele unei ieșiri din recesiunea economică care a afectat în ultimii doi ani principalele țări capitaliste industrializate, economiștii occidentali își îmbogățesc limbajul — și așa destul de esoteric — cu noi expresii menite să descrie simptomele unei relansări a activității economice. Astfel, subliniază „Le Nouvel Observateur”, o timidă reinvi-

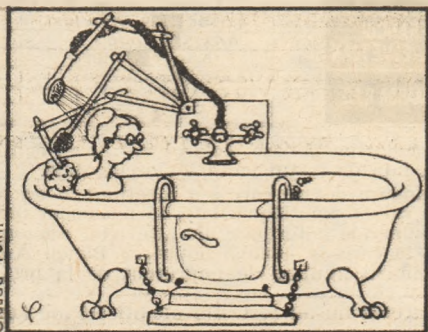


orare a producției industriale la un moment dat i-a determinat pe unii economiști să spere într-o „redresare în W”, adică mai întâi o refacere a stocurilor în industriile intermediare, urmată de o nouă stagnare și apoi de o viguroasă redresare. În viziunea altora aceasta ar putea surveni la toamnă, fulgerător, „în formă de V”. Acestei opinii i se opun însă cei care prezic o evoluție în formă de „U” (o înviorare lentă) sau cei care se așteaptă la o evoluție „în formă de L” (aceștia anticipează o continuare a stagnării pentru o lungă perioadă).

Dar, indiferent de literele alese pentru a descrie ieșirea din recesiune, mulți comentatori economici se mai întreabă încă dacă aceasta a depășit punctul critic și dacă nu cumva vor trebui folosite litere cu linii ce coboară sub orizontală.

## O nouă clientelă

ÎN CĂUTAREA unei noi clientele, cîteva firme suedeze și britanice au avut ingenioasa idee de a crea o serie de obiecte destinate în exclusivitate persoanelor în vîrstă și menite să le scutească de multe



din eforturile impuse de activitatea lor cotidiană. Varietatea plină de fantezie a acestor obiecte le-a asigurat o promptă desfășurare. Este vorba, printre altele, de

sisteme de deschidere automată a ușilor de la intrare, de unelte ușoare, cu minere lungi, care permit efectuarea dintr-o poziție așezată a unor lucrări de grădinarie, de retrovizoare speciale care, plasate în dreptul ferestrei, permit supravegherea străzii, de „ghidoane” care facilitează accesul și ieșirea din cada de baie etc., etc.

## Opțiuni agricole sudaneze

SUDANUL intenționează să devină, cu sprijinul financiar al altor state arabe, un principal centru agricol al regiunii, subliniază revista „The Economist” referindu-se la o serie de acțiuni avute în vedere în această țară. Este vorba de introducerea în circuitul agricol a milioane de acri de terenuri necultivate, care în urma unor lucrări de ameliorare ar putea deveni pământuri roditoare și ar putea furniza pentru consum propriu și pentru statele din zonă cantități suplimentare de cereale, zahăr, uleiuri vegetale, carne și alte produse agricole. Avînd în vedere faptul că o asemenea acțiune necesită investiții de mare amploare, Fondul pentru dezvoltarea economică și socială al Ligii Arabe a început elaborarea de studii și urmează să se întrunească în luna octombrie pentru a stabili cotele de finanțare. Între timp guvernul sudanez întreprinde măsuri energice în direcția diversificării și sporirii producției agricole. Au început deja să fie cultivate întinse terenuri cu cereale, au intrat în producție două fabrici de zahăr (se anticipează acoperirea nevoilor interne începînd din 1976), au fost elaborate ample planuri de irigare prin folosirea apelor Nilului, Alb și Nilului Albastru etc.

## R. P. Mongolă: cercetarea subsolului

PROSPECTIUNILE geologice efectuate pînă în prezent pe aproximativ nouăzeci de teritorii R.P. Mongole au evidențiat existența unor bogate resurse minerale: cărbune (rezerve, apreciate la 15

miliarde tone), cupru, cositor, wolfram, molibden, aur, pietre semiprețioase, fluorină, fosforiți ș.a.

Anul viitor în regiunea Kerulenul de nord, încă puțin explorată din punct de vedere geologic, își va începe activitatea expediția geologică internațională, organizată cu sprijin tehnic și în specialiști din partea tuturor țărilor membre ale C.A.E.R. Despre amploarea acestei activități vorbește faptul că în următorii cîteva ani în zona respectivă urmează a fi efectuate 40 000 de foraje, săpate 6 000 metri de galerii și dislocate 140 000 mc de roșă, ceea ce va permite localizarea unor noi zăcăminte de metale neferoase, rare și nobile.

## Bicicleta în expansiune

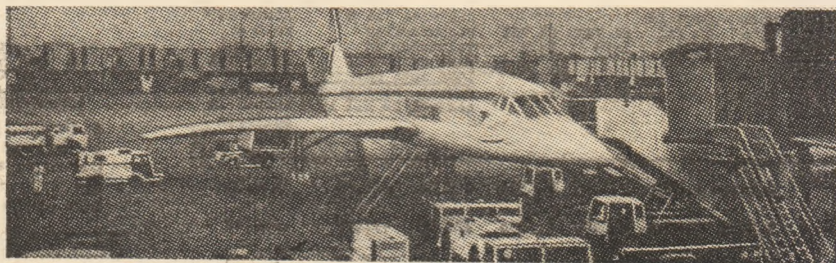
ÎN CONTINUAREA acțiunii sale de diversificare a producției, firma Renault a început fabricarea în serie a bicicletelor. Această acțiune a fost urgentată de larga răspîndire pe care a început să o redobîndească ciclismul și de facilitățile pe care acesta le-a cucerit, după o lungă „prigoa-



nă”, în traficul marilor orașe. Într-o expoziție deschisă pe Champs-Élysées cu prilejul „Turului Franței”, firma respectivă a prezentat (pe lângă unele „antichități”, ca modelul din imagine), o gamă largă de biciclete: de oraș, de curse, de turism rutier etc.

## Încă la sol

„CONCORDE”, frumoasa pasăre supersonică construită prin colaborare franco-britanică, este țintuită încă la pămînt de reproșurile care i se fac privind nerentabilitatea și mai ales contribuția sa la poluarea fonică și atmosferică. Adversarii



avionului susțin, de exemplu, că cele peste un miliard de lire sterline investite de cele două guverne în realizarea acestui proiect nu vor fi recuperate niciodată și că mai mult decît atît, „Concorde” va aduce companiei „British Airways” pierderi anuale de aproximativ 25 milioane l. st. chiar dacă ar efectua numai zboruri la capacitatea sa maximă de transport, lucru ce pare exclus, deoarece, pentru a se conforma normelor de limitare a zgomotului impuse de

majoritatea aeroporturilor, avionul va trebui să ia doar jumătate din încărcătura pe care o poate transporta. Recent „Concorde” a efectuat o cursă demonstrativă pe distanța Londra—Bahrein cu 55 de zăriști la bord care au relatat că la plecare, deasupra teritoriului britanic și al Europei, avionul a zburat cu o viteză de două ori mai mică decît cea a sunetului pentru

a proteja urechile bătrînului continent de bang-ul sonic. Susținătorii avionului speră însă că după noi zboruri publicitare spre Malaezia, India și Australia și mai ales după ce S.U.A. vor fi determinate să-și deschidă aeroporturile acestor tipuri de avioane, „Concorde” va putea să se ridice definitiv de la sol pe la începutul anului viitor, fiind integrat în circuitele comerciale.



**Glosar**

**PRODUS INTERN BRUT,  
PRODUS NAȚIONAL BRUT**

EXPRIMÎND în mod concludent și sintetic nivelul de dezvoltare al unei economii, indicatorii Produsul intern brut (P.I.B.) și Produsul național brut (P.N.B.) sunt utilizați pe scară largă de specialiștii din țările neosocialiste în analizele întocmite la nivel macroeconomic și în comparațiile privitoare la evoluția de ansamblu a economiei mondiale.

În sfera de creare a P.I.B. și P.N.B. sunt incluse, în principiu, toate ramurile și sectoarele economiei naționale: în consecință, sunt considerate produse de P.I.B., respectiv P.N.B., și acele activități care în țările socialiste sunt incluse în sfera neproductivă cum ar fi: serviciile legate de învățământ, sănătate, recreere, cultură, asistență socială, serviciile din domeniul instituțiilor financiar-bancare, juridice, religioase, serviciile administrației de stat și ale apărării naționale etc.

În concepția menționată, produsul intern brut — Gross Domestic Product (G.D.P.) — este definit ca indicatorul ce exprimă în formă valorică totalitatea bunurilor produse și a serviciilor prestate într-o țară (de obicei de-a lungul unui an) în: agricultură, silvicultură, vânătoare și pescuit; industria extractivă; industria prelucrătoare; electricitate, gaz, apă și servicii comunale; construcții; comerț cu ridicata și cu amănuntul, hoteluri, restaurante; transporturi, antrepozite și comunicații; bănci, asigurări și operațiuni imobiliare, inclusiv cele privind casele de locuit; diversele forme de servicii (învățământ, sănătate, odihnă, divertisment, spălătorii, saloane de coafură, servicii casnice plătite și alte servicii personale); organizații religioase; instituții de asistență socială; servicii juridice; administrația publică și apărarea națională; asociații profesionale etc.; în structura P.I.B. intră, după cum se observă, nu numai veniturile primare, ci și cele derivate și chiar venituri calculate convențional.

Produsul național brut — Gross National Product (G.N.P.) — în forma sa valorică, cuprinde totalitatea bunurilor și serviciilor obținute de factorii de producție naționali atît în interiorul țării și în afara teritoriului țării respective.

P.N.B. este deci egal cu P.I.B. plus veniturile nete ale factorilor de producție naționali obținute în străinătate și din care scad veniturile nete ale factorilor externi obținute pe teritoriul țării respective.

Evaluarea P.I.B. și a P.N.B. se efectuează: a) în prețurile pieței, respectiv în prețurile efective la care se realizează pe piață; b) la costul factorilor de producție, respectiv la prețurile pieței minus impozitele indirecte percepute de stat și plus subvențiile acordate de stat; c) în prețurile curente; d) în prețuri constante.

În cazul în care mărirea produsului intern brut sau a produsului național brut se diminuează cu volumul anual al amortizărilor, se obține produsul intern net și respectiv produsul național net. Datorită modului de determinare a amortizării, care are reglementări specifice ce diferă de la o economie la alta și, uneori, chiar de la un întreprinzător la altul, acești ultimi indicatori au o sferă mai restrînsă de utilizare, îndeosebi în comparațiile internaționale.

Dintre indicatorii trecuți în revistă și diferitele modalități de calculare a lor, cel mai apropiat de indicatorul venit național calculat în țările socialiste este produsul intern net la prețurile pieței. Ceea ce deosebește însă principal cele două măriri este sfera de cuprindere.

**Gh. NISTOR**

**Randamente**

**Vasile Dumitru, Slobozia** — În actuala epocă de progres științific și tehnic rapid, în numeroase țări productivitatea muncii a cunoscut o creștere substanțială nu numai în industrie, ci și în agricultură. Astfel, de exemplu, cu 20 de ani în urmă un agricultor american producea în medie alimentele

necesare pentru hrana a 15 oameni; astăzi producția sa agricolă acoperă necesarul a 50 de oameni, ceea ce a permis reducerea populației ocupate în agricultură de la 14% din populația S.U.A. în 1950 la 4,6% în 1972. În anumite zone de mare randament din valea mijlocie a fluviului Mississippi, timpul necesar pentru producerea a șase tone de po-

rumb este acum de șapte ore, față de 113 ore cu o jumătate de secol în urmă.

În același timp S.U.A. rămân o mare exportatoare mondială de produse agricole, valoarea acestor exporturi reprezentînd în 1972 circa 25% din totalul exporturilor americane. După cum s-a arătat la cel de-al 46-lea Congres al Biroului Național al Cooperativelor agricole din S.U.A. (San Diego, ianuarie 1975), balanța comerțului exterior al acestei țări cu produse agricole a înregistrat anul trecut un sold activ de aproape 12 miliarde dolari, ceea ce a permis acoperirea deficitului balanței comerțului cu produse neagricole (de circa 9 miliarde dolari, în același an).

**Uganda**

**Ovidiu Mineulescu, Constanța** — 1) Organizația Unității Africane (O.U.A.) a fost înființată în anul 1963 în vederea coordonării eforturilor popoarelor Africii în luptă pentru independență și suveranitate, împotriva tuturor formelor de exploatare colonială. Sediul O.U.A., care numără astăzi 46 de membri, se află la Addis Abeba.

2) Gazdă a celei de a 12-a Conferințe la nivel înalt a O.U.A., Uganda are o populație de 10,8 milioane de locuitori, din care 8% locuiesc în orașe. Situată chiar pe Ecuator, Uganda are ca vecini Sudanul, Kenya, Tanzania, Ruanda și Zairul. Principalele produse ale industriei extractive sînt tungstenul (148 t), cuprul (14 500 t), cossitorul (72 t), beriliul, columbitul, fosfații naturali (23 000 t) etc. În exportul țării predomină cafeaua (50%); alte produse de export sînt: bumbacul, cuprul, ceaiul, pieile, cossitorul.

Independență din 1962, Uganda devine membră a O.N.U. în același an și a O.U.A. în 1964. Președinte al țării din 1971 și ministru de externe este feldmaresalul Idi Amin Dada, care va fi pentru un an și președintele O.U.A.

**Mișcări migratorii**

**Ion Dumitru, Roșiorii de Vede** — Cu privire la fluxurile mișcării migratorii interne, Anuarul demografic al R.S. România ne oferă date și pentru anul 1973. În acel an, numărul sosiților în toate categoriile de localități a fost de 375 107. Numărul cel mai mare al sosiților s-a înregistrat în municipiul București (37 991), urmat de județele Hunedoara (17 195) și Timiș (15 420). Cel mai mare număr al plecătorilor s-a înregistrat în județul Hunedoara (19 183), urmat de Ilfov (17 633) și Bacău (12 792).

Datele cele mai noi privind proveniența celor sosiți în toate categoriile de localități au în vede-

re anul 1972. Din totalul celor 338 150 sosiți în acel an, 225 549 proveneau din comune rurale, 17 300 din comune suburbane, iar 95 301 din municipii și orașe.

**Relații  
cu Piața Comună**

**Gheorghe Dumbravă, Sibiu** — După cum s-a mai arătat și cu alte prilejuri, țara noastră s-a pronunțat și se pronunță pentru organizarea unor contacte și negocieri între C.A.E.R. și Piața Comună, aprecînd că între cele două organizații este posibilă încheierea unei înțelegeri cadru, care să se refere la aspectele generale ale relațiilor de colaborare în diferite domenii dintre cele două organizații și care să nu afecteze competența țărilor membre ale C.A.E.R.

Punctul de vedere al țării noastre, exprimat și la cea de-a XXIX-a sesiune a C.A.E.R. care a avut loc recent la Budapesta, este că există și vor exista în continuare probleme specifice în relațiile cu Piața Comună care trebuie soluționate direct, de fiecare țară membră a C.A.E.R. De aceea, țara noastră susține ca, paralel cu contactele dintre C.A.E.R. și Piața Comună, țările membre ale C.A.E.R. să întretină direct contacte oficiale cu Piața Comună, să desfășoare tratative și să încheie aranjamente, convenții, acorduri și alte înțelegeri cu organele Pieței Comune.

În felul acesta se ține seama atît de necesitatea soluționării unor probleme de interes general ale țărilor membre ale C.A.E.R. în raporturile cu Piața Comună, cît și a rezolvării problemelor specifice fiecărei țări membre.

**Tunelul  
sub Mont Blanc**

**Venera Budelea, Curtea de Argeș** — Tunelul rutier sub Mont Blanc, în lungime de 11 600 metri, între Franța și Italia, a fost inaugurat la 19 iulie 1965. De atunci prin el au trecut aproape 8 milioane de autovehicule (din care 981 de mii în 1974, inclusiv 330 500 vehicule grele). Încasările de pe urma taxei de trecere s-au ridicat anul trecut la 27 milioane de franci (în porțiunea franceză a tunelului), costul construcției fiind în prezent aproape amortizat. Tunelul a fost inaugurat într-o epocă în care previziunile privind creșterea parcului de automobile erau extrem de optimiste, astfel încît se avea în vedere începerea în scurt timp a construirii unui al doilea tunel. Pînă acum traficul înregistrat pe sub Mont Blanc nu a justificat un asemenea proiect.

**Conferința  
de la Mexico**

**Florica Costin, Sinaia** — Scopul Planului de acțiune adoptat prin consens la 2 iulie a.c. la Ciudad de Mexico de Conferința Mondială a Anului internațional al femeii este stimularea acțiunii naționale și internaționale, pentru soluționarea problemelor subdezvoltării și lichidarea structurilor sociale economice care plasează femeile într-o poziție de inferioritate. Planul cuprinde obiective minimale care vor trebui realizate pînă în 1980, printre care o creștere considerabilă a gradului de alfabetizare, a pregătirii profesionale, egalitate de acces în învățămîntul primar și alte-le. Progresele realizate în îndeplinirea Planului de acțiune (document care numără 54 de pagini) vor fi examinate și evaluate la intervale regulate de Națiunile Unite.

Conferința a decis prin aclamații să recomande Adunării Generale a O.N.U. ținerea în anul 1980 a unei a doua Conferințe mondiale a femeii, care să facă bilanțul rezultatelor obținute.

**Societățile  
multinaționale  
vest-europene**

**Vlad Dumitrescu, Alexandria** — Există un proiect supus Consiliului ministerial al Pieței Comune, care ar putea fi adoptat pînă la sfîrșitul anului viitor, potrivit căruia societățile multinaționale din țările membre ar putea obține un așa-numit statut de „firmă europeană”, supunîndu-se unor reglementări stabilite la nivelul C.E.E. (privind impozitele, regimul fuziunilor, sistemul de contabilitate etc.), în loc de a se supune legislației din țara membră în care își au sediul. În intenția promotorilor, acest „statut european” ar urmări să atenueze dificultățile de ordin practic și psihologic pentru societățile multinaționale din cele nouă țări membre, decurgînd din existența a nouă legislații naționale distincte în cadrul C.E.E. El ar favoriza însă și creșterea dimensiunilor firmelor vest-europene, considerată necesară în această perioadă de concurență aprigă pe o piață restrînsă — chiar dacă se afirmă că nu acesta este scopul expres al măsurii care se preconizează.

De menționat însă că de acest statut de „firmă europeană” ar beneficia și societăți multinaționale din afara C.E.E. (în primul rînd americane) care își au filiale în cel puțin două țări ale Pieței Comune.

**Probleme de drept din practica judiciară a Colegiului de jurisdicție și Minister public al Curții Superioare de Control Financiar (II)**

**V. Competența. Colegiul sesizat cu o contestație împotriva deciziei de imputare nu poate fi investit și cu judecarea unei cereri de drepturi bănești formulate împotriva unității**

Cererea prin care, pe cale incidentă, se solicită în cadrul judecării contestației introduse împotriva unei decizii de imputare stabilirea anumitor drepturi bănești pe care contestatorul le formulează împotriva unității și care sînt străine temeiului imputației, apare inadmisibilă, dacă rezolvarea cererii este de competența altui organ jurisdicțional.

Astfel, Colegiul sesizat cu judecarea unei contestații introduse împotriva deciziei de imputare prin care se recuperează sumele plătite necuvenit, cu titlu de retribuție, unui cooperator achizitor\* nu poate fi legal investit și cu judecarea cererii contestatorului de a i se acorda cheltuieli de deplasare și cheltuieli de transport, pentru a fi deduse din cuantumul imputației.

O altare cerere are un obiect distinct, nepunînd fi considerată doar un mijloc de apărare deoarece prin ea se tinde la valorificarea unor pretenții bănești născute în cadrul raporturilor juridice dintre unitate și membrul cooperaturii, iar soluționarea unei astfel de cereri nu este de competența Colegiului, ci a comisiei de judecată sau judecătorei, după caz, în funcție de întinderea pretențiilor formulate. A accepta posibilitatea valorificării, pe cale incidentă, a respectivelor pretenții în cadrul contestației cu care este sesizată Curtea, ar însemna să se încalce normele cu caracter imperativ privitoare la competența materială.

Desigur că în măsura în care membrul cooperaturii ar invoca o creanță împotriva unității, fiind îndeplinite condițiile prevăzute de art. 1145 din Codul civil, nimic nu împiedică opunerea acestei creanțe în compensarea sumei imputate, fie în cadrul aceluiași litigiu fie cu prilejul efectuării procedurii execuționale.

**VI. Natura și întinderea răspunderii materiale**

În conformitate cu prevederile art. 103<sup>1</sup> din Codul muncii, răspunderea materială pentru paguba cauzată unității poate fi stabilită numai în cazurile în care aceasta a fost constatată în cel mult trei ani de la data producerii ei, iar în cazul restituirii sumelor sau contravalorii bunurilor ori serviciilor nedatorate, în cel mult un an de la data primirii sumelor sau bunurilor ori de cînd a beneficiat de serviciile nedatorate.

În situația în care beneficiarul plăților nedatorate este una și aceeași persoană cu cel din vîna căreia s-au efectuat aceste plăți (de exemplu, directorul unui spital care a încasat, în condiții nelegale indemnizații de gărzi), nu se mai poate prevala de termenul de un an în ce privește întinderea răspunderii sale materiale.

Obligația de restituire a lucrului nedatorat are un caracter quasi delictual, excluzînd ideea de culpă. Răspunderea pentru efectuarea unei plăți nelegale derivă dintr-o faptă prejudiciabilă săvîrșită cu vinovăție.

În cazul în care pe seama aceleiași persoane sînt intrunite ambele obligații, prevalență este cea care antrenează răspunderea materială pentru culpă, intrucît fapta primordială — aprobarea plății nelegale — fiind săvîrșită cu vinovăție marchează toate activitățile subsecvente, înlăturînd deci beneficiul virtual al lipsei de culpă.

De altfel, acceptînd chiar că temeiul răspunderii l-ar constitui primirea unui lucru nedatorat, egalată răspundere avînd un caracter subsidiar, nu poate acoperi — potrivit legii — decît un interval de un an scotit de la data primirii sumelor. În ipostaza sa de ordonator de ereditate însă, persoana care a aprobat plăți nelegale răspunde timp de 3 ani, așa încît pentru perioada mai veche de un an rămîne oricum angajat, nemaexistînd nici măcar un temei aparent pentru înlăturarea acestei forme de răspundere materială.

**VII. Răspundere materială — în cazul în care paguba a fost provocată de mai multe persoane — art. 105(1) Codul muncii**

Potrivit dispozițiilor art. 105(1) Codul muncii, cînd paguba a fost cauzată de mai multe persoane, răspunderea fiecăreia se stabilește ținîndu-se seama de măsura în care a contribuit la producerea pagubei, precizînd apoi suma imputată.

Organul emitent are obligația, în aplicarea acestor prevederi legale, să determine deci gradul de vinovăție a fiecărei persoane care a contribuit la producerea pagubei, precizînd apoi suma imputată.

Se constată în practică, uneori, că pentru a se evita eventualele consecințe decurgînd din greșita stabilire a gradului de vinovăție și în consecință a sumelor imputate, organul emitent reține în sarcina tuturor ce au provocat paguba o răspundere integrală, imputînd fiecăruia întreaga sumă.

Un atare procedeu este nelegal, fiind contrar prevederilor Codului muncii și în general, principiilor de drept și echitate din această materie care condiționează întinderea răspunderii materiale a unei persoane de mărimea contribuției sale la producerea pagubei.

Drept urmare Colegiul atunci cînd s-a aflat confruntat cu o astfel de situație, a dispus — încă de la primul termen de judecată — în conformitate cu dispozițiile art. 171 Codul muncii, care prevăd că dovada temeiniciei și legalității dispoziției sau măsurii luate de unitate este în sarcina acesteia — ca organul emitent să-și precizeze fără echivoc punctul de vedere, indicînd suma exactă pentru care trebuie să răspundă fiecare persoană.

**VIII. Luarea la cunoștință a pagubei — art. 108(2) Codul muncii.**

Potrivit art. 108(2) din Codul muncii, termenul de emiteră a deciziei de imputare este de cel mult 60 zile de la data cînd cel în drept să emită decizia a luat cunoștință de producerea pagubei.

Data de la care începe să curgă acest termen este cea a înregistrării la unitatea în drept să emită decizia de imputare a actului de control constatator al pagubelor sau a oricărui alt act echivalent.

Modul de întocmire a actului de control a fost stabilit prin normele metodologice emise de Ministerul Finanțelor în aplicarea Legii nr. 5 din 10 iulie 1970, iar respectarea prevederilor cuprinse în aceste norme este de natură să asigure o temeinică verificare, determinarea corectă a conținutului și întinderii pagubelor, precum și stabilirea persoanelor vinovate de producerea ei.

Înregistrarea la registratura generală a unității a unor sesizări sau reclamații nu face să curgă termenul, deoarece este vorba de un act cu totul inform, conținînd date absolute insuficiente în legătură cu însăși existența pagubei.

Desigur însă că sesizările și reclamațiile respective obligă persoanele în drept să dispună, ori să efectueze în mod operativ și temeinic cercetări, urmînd să fie suportate consecințele legale dacă nu se dispun astfel de măsuri.

De asemenea, referatul organului de control aflat în îndeplinirea acțiunii de control adresat conducătorului de unitate prin care solicită asistență tehnică în spiritul prevederilor pct. 10 din Normele metodologice nr. 67010/22 iulie 1970 date de Ministerul Finanțelor și în care, în ideea motivării necesității cererii de acordare a asistenței, înserează unele prejudicii conturate pe baza verificării unor fișe de magazie nu reprezintă temeiul care să delimiteze momentul de la care începe să curgă termenul de 60 de zile.

A decide astfel ar însemna ca inițiativa prevăzătoare și justificată a organului de control să poată da loc, deseori, unor consecințe prejudiciabile lui, ceea ce evident nesocotește flagrant scopul și rațiunea legii.

**Material întocmit de un colectiv de judecatori financiari și procurori financiari din Colegiul de jurisdicție și minister public al Curții Superioare de Control Financiar.**

**revista  
economica**

editată de

CONSILIUL SUPREM  
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE  
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări  
Economice

Sumarul nr.-ului 31 din 1 august 1975

— Documentele Congresului al XI-lea — ghid în acțiune. Perspective și exigențele extinderii cooperării economice internaționale a R.S.R. (Gheorghe Oprea, vice-prim-ministru al guvernului) 1

**ECONOMIE NAȚIONALĂ**

— Cincinalul 1976—1980; Orientări, ritmuri, eficiență. Economia românească pe făgașul unei dezvoltări dinamice și intensive (Gh. Obreja) 4

— Metalurgia românească și strategia dezvoltării schimburilor comerciale internaționale (Vasile Negrescu) 7

— Cum se recuperează pierderile provocate de inundații (Bogdan Fădure) 9

— Tribuna economistului: Implicații ale optimizării transportului (ec. I. Cazacu) 10

— Mobilizarea largă a rezervelor potențiale, chezașia îndeplinirii înainte de termen a cincinalului. Din experiența unităților economice ale Capitalei (Aurelian Proșcanu) 11

— Rezultatele și perspectivele unei acțiuni de cooperare externă — Discuție consemnată de George Hașeganu 13

**CONDUCERE ORGANIZARE**

— Ancheta R.E. Cincinalul revoluției tehnico-științifice. Compartimentul și politica de personal în unitățile constructoare de mașini (II). Iulian Bărlin, Alex. Blaga, C. Gogoneață 15

**TEORII IDEI**

— Om — tehnică — mediu: Concepție unitară în realizarea programului complex de amenajare și gospodărire a resurselor de apă (dr. ing. Constantin Păvulescu) 18

— Recenzie: O valoroasă lucrare de prognoză demografică (dr. Vladimir Trebic) 21

— Școli — curente — economiști; O analiză istorică și prospectivă a problematicei subdezvoltării (Sultana Sută-Selejan) 22

**ECONOMIE MONDIALĂ**

— Încheierea Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. O Cartă a cooperării economice pe plan european (Niță Constantin) 24

— Economia țărilor O.C.D.E. Conjunctura următoarelor 12 luni 27

— O premisă pentru o evoluție reciproc avantajoasă a relațiilor româno-americane (Dinu Dragomirescu) 29

**COLEGIUL DE REDACȚIE :**

Virgiliu Angheliescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ioniță Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69  
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.03.01.53 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

## VIZITAȚI

### UNITĂȚILE TURISTICE ALE COOPERĂȚIEI DE CONSUM

HANUL CONACHI – județul Galați, D.N.25, km 47  
CASA ARCASULUI din Tg. Neamț

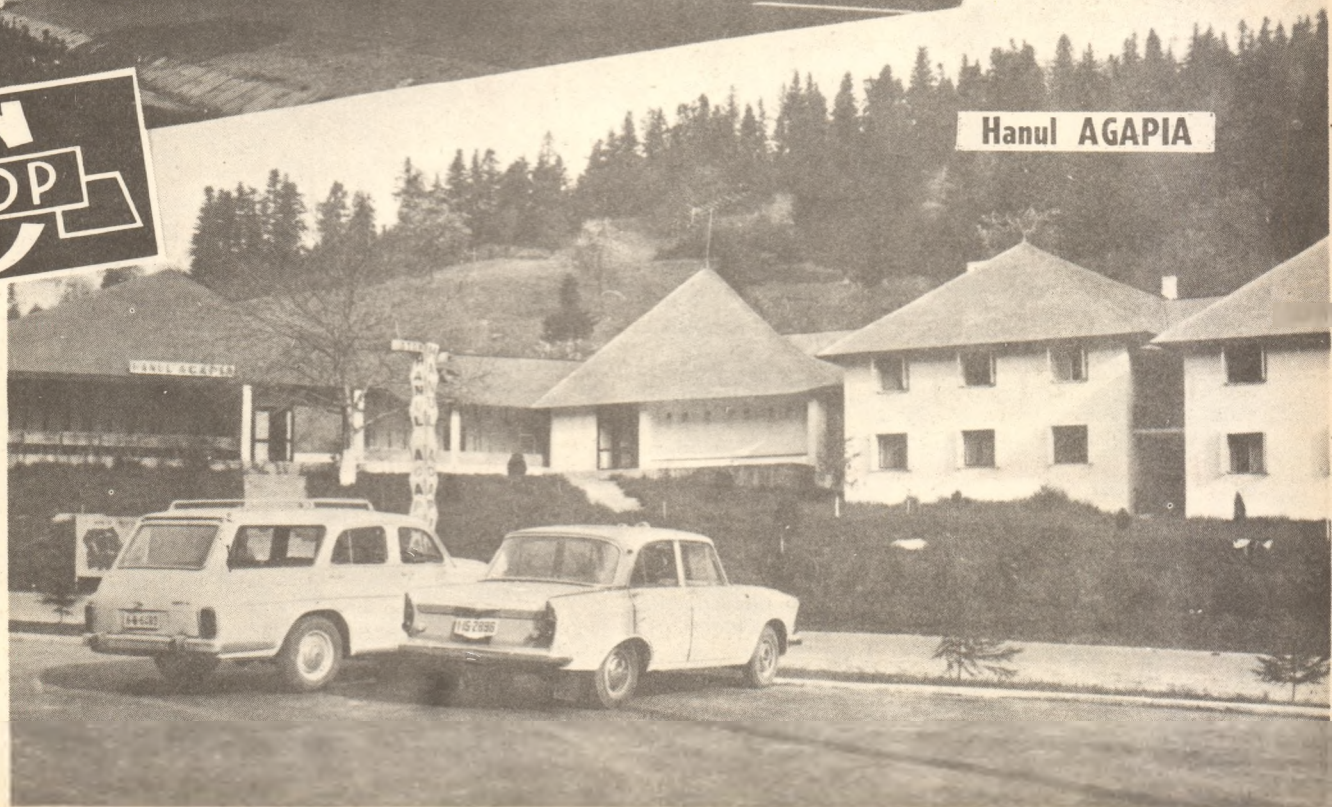
HANUL AGAPIA – județul Neamț, lângă renumita minăstire  
Agapia

HANUL ANCUȚEI – la marginea localității Tupilați, județul  
Neamț, D.N. 2, km 351

HANUL DRĂGUȘENI – la 52 km înainte de Suceava, pe  
D.N.2

MOTELUL ILIȘEȘTI – la 23 km de Suceava, pe D.N.17

- Camere confortabile, restaurante cu gustoase preparate  
culinare, cu specific tradițional și local.



Hanul AGAPIA



# CUM ÎȚI VEI AȘTERNE, AȘA VEI DORMI...

Comoditate deosebită pentru un somn plăcut și reconfortant se realizează cu



● garnituri pentru studio de 2 persoane : cearceaf de plapumă cu capac sau plic, cearceaf de pat, 2 fețe de pernă mari și două mici

● garnituri de pat (2 persoane) cu aceleași piese componente, dar de dimensiuni corespunzătoare.

● garnituri pentru studio de o persoană : cearceaf de plapumă cu capac sau plic și pentru pilotă, cearceaf de pat, o pernă mare și una mică

● **PIESE SEPARATE** : cearceafuri de pat de diferite dimensiuni, fețe de pernă de diferite dimensiuni



Garniturile de lenjerie pentru pat cit și piesele separate sint confecționate din cele mai adecvate țesături : șifon, pinză albită, damasc Domino, Zina imprimat.  
Cereți garnituri de lenjerie pentru pat la raioanele de țesături din bumbac sau la raioanele de țesături decorative pentru interioare !